

R.N.I. No. 14593/1957

પાલકી

PAGDANDI

VOL.68 ISSUE NO. 11 - FEBRUARY 2026 - 52 PAGES - RS. 15/-

Shree Kutchi Visha Oswal Seva Samaj
C.V.O.D., Jain Mahajanwadi, 3rd Floor, 99-101, Keshavji Naik Road, Chinchbunder, MUMBAI - 400 009.
Phone : 23714674 / 2377 3032 - E-mail : pagdandi@kvoss.org

સમાજના સર્વાંગી વિકાસ માટે સતત કાર્યરત

શ્રી કચ્છી વીશા ઓસવાળ સેવા સમાજ

શ્રી ક.વિ.ઓ.દેરાવાસી જૈન મહાજનવાડી, ત્રીજે માળે, ૯૯-૧૦૧, કેશવજી નાઈક રોડ ચીંચિંદર, મુંબઈ - ૪૦૦૦૦૯
૨૩૦૧૪૬૭૪, ૨૩૦૭૩૦૩૨, ૨૩૦૧૫૦૫૦, ૨૩૦૧૫૧૫૧, ૪૦૧૬૪૩૪૩ / + Email : ksevasamaj@gmail.com + Webssite : www.kvoss.org

ક.વી.ઓ. સેવા સમાજનું દરેક ઘરે પહોંચતું અને વંચાતું નિષ્પક્ષ માસિક મુખપત્ર એટલે પગદંડી. રીતિ-રિવાજ, સમાજ સુધારા, રૂઢિઓ, છૂટાછેડા, આરોગ્ય, અભ્યાસ, દેશ-વિદેશ, સમાજની સંસ્થાઓ, ચૂંટણીઓ, ધાર્મિક, રાજકારણ, દરેક સમસ્યા અને એના નિરાકરણને વાચા આપતી જાગૃતિની પ્રજ્વલિત મિશાલ એટલે પગદંડી. સમાજના વિચારવંત લેખકો અને વિવિધ સ્તરોના લોકોને જોડી રાખનાર કડી એટલે પગદંડી.

છેલ્લા સાત દાયકાથી વધારે સમયથી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજ દ્વારા પ્રકાશિત પગદંડી, સમાજની આન, બાન અને શાન છે. ક.વી.ઓ. જ્ઞાતિના શ્રેષ્ઠ તેમ જ વિચારશીલ લેખોથી સંપાદિત પગદંડી આઠ હજારથી વધારે કુટુંબો નિયમિતપણે વાચી છે. તે ઉપરાંત એની ડિજિટલ કૉપી પણ સોશિયલ મીડિયાના માધ્યમથી અગિણત વાચકોમાં લોકપ્રિય છે.

આપ આપના ધંધા, રોજગાર, દુકાન કે વિવિધ ઉત્પાદનની વસ્તુઓની જાહેરખબર પગદંડીમાં આપી, આપના દુકાન, પ્રોડક્ટની બ્રાન્ડને વધુ મજબૂત કરી શકશો. આપની જાહેરખબરથી આપના ધંધા, આપના પ્રોડક્ટ ઉપરાંત ક.વી.ઓ. સેવા સમાજની વિવિધ સમાજોપયોગી પ્રવૃત્તિઓને પીઠબળ મળશે.

જાહેરખબરનો પ્રકાર	વાર્ષિક દર
બ્લોક એન્ડ વ્હાઈટ અડધું પાનું	રૂ. ૨૫,૦૦૦/-
બ્લોક એન્ડ વ્હાઈટ આખું પાનું	રૂ. ૫૦,૦૦૦/-
મલ્ટિકલર 100 GSM Art Paper (કવરપેજ - અંદરનું બીજું/છેલ્લેથી બીજું)	રૂ. ૯૦,૦૦૦/-
મલ્ટિકલર 100 GSM Art Paper (કવરપેજ - છેલ્લું પાનું)	રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦/-

સંપર્ક - ૦૨૨ ૨૩૭૧ ૪૬૭૪; ૦૨૨ ૨૩૭૭ ૩૦૩૨; ૯૬૧૯૨ ૩૩૦૦૦

લિ. તંત્રીઓ

પગદંડી

ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૬

અનુક્રમણિકા

લેખ	લેખક	પાના નં
તંત્રીસ્થાનેથી.....		
સોણોતા.....	સંજય ચંદનબેન વિસનજી છેડા.....	૫
પ્રમુખશ્રીની કલમે	ચંદ્રકાંત મણિબેન નાનજી લાલન.....	૯
મુઠ્ઠી ઊંચેરા માનવી.....		
પગ મેં ભમરી.....	લીલાધર હાંસબાઈ માણેક ગડા 'અઘા'.....	૧૧
ઋણ અદાયગીની વેળા		
સુખનું સરનામું.....	રાજન ભાનુબેન કાંતિલાલ ધરોડ.....	૧૪
કચ્છ અને વાગડના વીર શ્રી કરસન લઘુ નીસર.....	વસંત મોંઘીબાઈ ઉમરશી મારુ	૧૬
આપણા સમાજની પ્રતિભા નયન પ્રભાબેન શાંતિલાલ બૌઆ.....	સંકલન: સૂર્યકાંત અમૃતબેન દામજી કક્કા.....	૧૯
સુવ્યવસ્થા અને આપણો.....	પરેશ કેસરબેન ગાંગજી શાહ (નિ:શબ્દ).....	૨૧
સફળ લગ્નજીવનની ચાવી.....	ડૉ. શિરીષ ભાનુમતિબેન ચુનીલાલ માલદે.....	૨૩
શ્રાદ્ધ કર્મ : પરંપરા કરતાં આત્મમંથન વધુ જરૂરી.....	હેમા વીરા	૨૭
વૃદ્ધાશ્રમ : સમાજ માટે શ્રાપ કે આશીર્વાદ.....	વસંત જેઠીબાઈ લીલાધર ગાલા	૨૯
જૈનમ્ જયતિ શાસનમ્.....	રાજેશ જવેરબેન નરશી સાવલા.....	૩૧
અદ્ભુત, અદ્વિતીય અને અવિસ્મરણીય સુંદરબન.....	ભરત લક્ષ્મીબેન ડુંગરશી શાહ	૩૩
વય, વસ્તી અને વસવાટ.....	મણિલાલ લક્ષ્મીબેન પ્રેમજી દેઢિયા	૩૫
પ્રતિભાવ - પ્રતિસાદ		
પગદંડી જાન્યુઆરી ૨૦૨૬ અંક.....	૩૭
ઉર્મિલહર.....	સંપાદન : વિશન પાનબાઈ દેવરાજ નાગડા.....	૩૮
શૈક્ષણિક સન્માન સમારંભ (વર્ષ ૬૩મું) વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫ અહેવાલ	૪૧
સાંતવન.....	૪૬
મુખપૃષ્ઠ ચિત્ર	આર્ટિફિશિયલ ઈન્ટેલિજન્સ - ગૂગલ જેમિની.....	

ટાઈપસેટીંગ : ધીરેન તારાબેન મુરજી ગાલા (કોટડા (રોહા) - ફોર્ટ) મોબાઈલ : ૯૮ ૩૩ ૫૪ ૧૦ ૪૦

પગદંડી કાર્યાલાય ફોન - ૨૩૭૧ ૪૬૭૪ ટેલી ફેક્સ - ૨૩૭૭ ૩૦૩૨

Printed and Published by **Aswin Popatlal Malde** on behalf of **K.V.O. Seva Samaj**. Printed at **Meghart Colour Crafters**, 42, Ideal Indl. Estate Mathuradas Mill Compound, Senapati Bapat Marg, Lower Parel, Mumbai-400013. and published from **Shri Kutchhi Visa Oswal Seva Samaj**, C.V.O.D. Jain Mahajanwadi, 3rd Floor, 99/101, Keshavji Naik Road, Chinch Bunder, Mumbai -400009. Editor : **Aswin Popatlal Malde**

ATUL GALA
MO. 93 2222 1205
ROHIT GALA
MO. 98200 99251

Gala Caterers®

FINEST IN FOOD INDUSTRY

SINCE 1977

RAJESH GALA
MO. 98200 32010/50
CHIRAG GALA
MO. 97 0202 9280

Catering Services

Celebrate The Joy Of Togetherness With Flawless Food Catering...!

- ✓ Birthday Party
- ✓ Wedding Catering
- ✓ Buffet Catering
- ✓ Corporate Catering
- ✓ Business Event
- ✓ Special Occasions

📍 5, Natraj Building, Laxmi Narayan Lane, Matunga (C.R), Mumbai - 400019.

www.galacaterers.in

info@galacaterers.in

તંત્રીર-ચાનેથી

સોણોતા

“સોણોતા” કે “અરે, સાંભળો છો?”, એકાદ મિનિટ માટે તમે સમજશો કે આ તો પતિ-પત્નીની વાતચીતની શરૂઆત છે. તો બસ એ જ વિષય પર વાત હશે. પણ “ના” આ વાત છે આવનારા સમયમાં આવનારી એક મોટી સમસ્યાની. વાત છે આપણી યુવા પેઢીની શ્રવણશક્તિની.

કાનમાં શરૂ થયેલી સુવિધા, હવે કાન અને જીવન માટે જ ખતરો

હેડફોન-ઈયરફોન-ઈયરબડ્સનો જન્મ, આ ટેકનોલોજી મૂળભૂત રીતે કામને સરળ બનાવવા માટે આવી હતી-હાથ મુક્ત રાખીને વાતચીત કરવી, ચોક્કસ અવાજ સાંભળવો, કામ દરમિયાન બંને હાથ ઉપયોગમાં રહે એ રીતે સંચાર કરવો. શરૂઆતના હેડફોન ભારે હતા, બહુ વખત પ્રોફેશનલ જરૂરિયાત માટે; પછી ઈયરફોન આવ્યા, જે ચાલતા-ફરતા કોલ લેવા માટે મદદરૂપ થયા અને હવે વાયરલેસ ઈયરબડ્સે તો દૈનિક જીવનને વધુ સરળ બનાવ્યું-વોક, જોગિંગ, મુસાફરી, કામ કરતી વખતે પોડકાસ્ટ/સંગીત સાંભળવું - આ બધું ખરેખર લાભદાયક છે, જો તેનો ઉપયોગ નિયંત્રણમાં હોય.

પરંતુ સમસ્યા અહીંથી શરૂ થાય છે જ્યાં “ઉપયોગ” બંધ થઈ “આદત” બની જાય છે, અને આદત “લત”માં ફેરવાઈ જાય છે. આજના યુવાનોમાં ઈયરબડ્સનું “હંમેશાં ચાલુ” રહેવું સામાન્ય થઈ ગયું છે. સવારથી રાત સુધી કાનમાં અવાજ-રીલ્સ, ગીત, પોડકાસ્ટ, ગેમ્સ, વેબ સિરીઝ-જાણે શાંતિ સહન થતી જ નથી. ખતરનાક વળાંક ત્યારે આવે છે જ્યારે અવાજ એટલો ઊંચો રહે છે કે બાજુમાં ઊભેલા માણસને પણ ગીતના શબ્દો સમજાઈ જાય. જો બહાર ઊભેલા માણસને અવાજ સમજાય છે, તો અંદર કાનની નાજુક નસો પર કેટલો “હેમરિંગ” થતું હશે - આ પ્રશ્ન યુવાન પોતાને પૂછતો નથી. એ જ આ સદીનું મૂળ જોખમ છે: નુકસાન ધીરેધીરે થાય છે, પરંતુ કાયમી રીતે થાય છે.

આ અતિરેકનાં બે મોટાં પરિણામો છે - એક તાત્કાલિક અને જીવલેણ અકસ્માત, અને બીજું ધીમે-ધીમે વધતું અને કાયમી હિયરિંગ લોસ (સાંભળવાની ક્ષમતામાં ઘટાડો).

અકસ્માત બાબતે દુનિયાભરના અભ્યાસો ચેતવે છે કે હેડફોન પહેરીને ચાલતા અથવા રસ્તો પાર કરતા પેડેસ્ટ્રિયન (પાદચારીઓ)માં ગંભીર ઈજાઓ અને મૃત્યુના કિસ્સા વધ્યા છે. ખાસ ધ્યાન ખેંચે એવી વાત એ પણ હતી કે આવા કેસોમાં મરણ દર ખૂબ વધારે હોય છે - ઘણી વખત હોર્ન/ ચેતવણી હોવા છતાં રાહદારી સાંભળી જ શકતા નહોતા.

ભારત માટે “હેડફોનને કારણે કુલ કેટલા રોડ/રેલ અકસ્માત” થયા એની રાષ્ટ્રીય સ્તરની એક જ, પ્રમાણભૂત ગણતરી ઉપલબ્ધ હોવી જરૂરી છે - પરંતુ જાહેર ડેટામાં એવો સીધો, એકમાત્ર સરકારી આંકડો સામાન્ય રીતે અલગથી ટ્રેક થતો દેખાતો નથી. એટલે અહીં ખાલી ઘટના-કિસ્સાઓથી જ વાત સમજાવવાની ફરજ પડે છે. છતાં, હેડફોન/ઈયરફોન સાથે રેલવે ટ્રેક પર ચાલવાથી થયેલી તાજેતરની ઘટનાઓ સમાચાર માધ્યમોમાં ફરી ફરી દેખાય છે - જેમ કે ઑગસ્ટ, ૨૦૨૫માં અંબરનાથ નજીક ટ્રેક પાર કરતી વખતે હેડફોન પહેરેલી મહિલાનું મૃત્યુ અને બચાવવા ગયેલા સહકર્મચારીનું પણ મૃત્યુ થયાની ઘટના (મુંબઈ). આ પ્રકારના કિસ્સા એક જ સંદેશ આપે છે. ઈયરબડ્સ પહેરીને રોડ/ટ્રેક પાર કરવો એટલે આંખ મીંચીને જોખમ લેવું.

બીજો, વધુ ખતરનાક અને લાંબા ગાળાનો મુદ્દો છે સાંભળવાની ક્ષમતામાં થતો ઘટાડો. અહીં “પછી જોઈશું” ચાલતું નથી, કારણકે મેડિકલ વિજ્ઞાનનું કડવું સત્ય એ છે કે અવાજથી થતું નુકસાન ઘણી વખત અપરિવર્તનીય (irreversible) હોય છે. WHO સ્પષ્ટ રીતે કહે છે, કે 12-35 વર્ષના લગભગ 50% લોકો, એટલે કે આશરે 1.1 અબજ (1.1 Billion) યુવાનો/યુવતીઓ “લાંબા સમય સુધી વધુ અવાજ”ના કારણે હિયરિંગ લોસના જોખમમાં છે અને તેમાં પર્સનલ ઑડિયો ડિવાઈસ પર ઊંચા વોલ્યુમે સંગીત સાંભળવું પણ સામેલ છે.

આ સાથે ૨૦૨૨ના એક મોટા અભ્યાસ-સમીક્ષા (systematic review/meta-analysis) એ જોખમને વધુ મજબૂત રીતે બતાવ્યું: અંદાજે 24% યુવાનો પર્સનલ ડિવાઈસ પર “અસુરક્ષિત” સ્તરે સંગીત સાંભળે છે અને મનોરંજન સ્થળો/ઈવેન્ટ્સમાં “અસુરક્ષિત” અવાજનો સંપર્ક તો 48% સુધી જઈ શકે છે; કુલ મળીને જોખમમાં રહેલા યુવાનોની સંખ્યા 670 મિલિયનથી 1.35 બિલિયન સુધી હોઈ શકે, આ આંકડા “ભય પેદા કરવા” માટે નથી, પણ ચેતવણી માટે છે.

હવે પ્રશ્ન આવે: “અસુરક્ષિત” એટલે કેટલું? WHO પ્રેક્ટિકલ રીતે એ સમજાવે છે કે અવાજ જેટલો વધે, તેટલો “સેફ” સમય ઘટે. ઉદાહરણ તરીકે, 80 dB સુધીનો અવાજ તમે કુલ ૪૦ કલાક/અઠવાડિયે સાંભળી શકો; પરંતુ જો અવાજ 90 dB થઈ જાય, તો સેફ સમય ઘટીને માત્ર 4 કલાક/અઠવાડિયે રહે છે. આનો અર્થ સાદો છે; જો તમે રોજ ૨-૩ કલાક ઊંચા વોલ્યુમે ઈયરબડ્સ વાપરો છો, તો તમે “સેફ લિમિટ”ને બહુ ઝડપથી પાર કરી રહ્યા છો અને નુકસાન ધીમે-ધીમે કાનની અંદર ચાલુ થઈ જાય છે. સમસ્યા એ છે કે શરૂઆતમાં દુખતું નથી, તેથી યુવાન સમજે છે “મને કશું થયું નથી”, પણ એ જ તો મોટી ભૂલ છે.

અહીં એક મહત્વની વાત સમજવી જરૂરી છે કે હિયરિંગ લોસ માત્ર “વૃદ્ધાવસ્થાનો” રોગ નથી. આજના સમયમાં ૧૮-૨૫ વર્ષની ઉંમરના યુવાનોમાં પણ ENT ક્લિનિક્સમાં “noise-induced hearing loss”ના કેસો વધી રહ્યાં છે. ખતરાની વાત એ છે કે શરૂઆતમાં આ નુકસાન એટલું સૂક્ષ્મ હોય છે કે વ્યક્તિને પોતે ખબર પણ પડતી નથી. સાંભળવાની ક્ષમતા ધીમે-ધીમે ઘટે છે અને

જ્યારે સમજાય છે ત્યારે ઘણું મોડું થઈ ચૂકેલું હોય છે. એટલે “હજુ તો હું યુવાન છું” એવી માનસિકતા અહીં જખમી સાબિત થાય છે.

આ સ્થિતિ સામે લડવાનો રસ્તો ટેકનોલોજીને દોષ આપવાનો નથી; રસ્તો છે અવિચારી વપરાશને રોકવાનો. યુવાન માટે સૌથી પહેલો ફેરફાર એ છે કે કાનને “સતત અવાજ”માંથી બહાર કાઢવો - કાનને શાંતિ આપવી, શાંતિને જીવનશૈલીનો ભાગ બનાવવો. રોડ/ટ્રેક/ડ્રાઈવિંગ વખતે ઈયરફોનનો ઉપયોગ નહીં - કોઈ સમાધાન નહીં. જો કાનમાં ગુંજન થાય, વાત ફરી પૂછવી પડે, ટીવી-મોબાઈલનો વૉલ્યુમ વધતો જાય, તો તેને “નાની વાત” ન ગણવી; ENT/ઓડિયોલોજિસ્ટની સલાહ લેવાય તેવી આ સીધી રેડ-ફ્લેગ સ્થિતિ છે.

અહીં એક સામાજિક પાસું પણ વિચારવા જેવું છે. નાના બાળકો અને કિશોરો ઘણી વખત માતા-પિતાને જોઈને જ હેડફોન અને ઈયરબડ્સ વાપરવાની આદત શીખે છે. એટલે એ માત્ર વ્યક્તિગત કાળજીનો મુદ્દો નથી, પરંતુ પારિવારિક અને સામૂહિક જવાબદારીનો વિષય પણ છે. જો આપણે પોતે સંતુલિત વપરાશ અપનાવીએ, તો આવનારી પેઢી માટે પણ સ્વસ્થ સાંભળવાની સંસ્કૃતિ ઈભી કરી શકીએ. ટેકનોલોજી આપણું જીવન સરળ બનાવવા માટે છે - તે આપણા આરોગ્ય પર અદૃશ્ય ઘા ન કરે, એટલું જ ધ્યાન રાખવું જરૂરી છે.

માતા-પિતાની જવાબદારી અહીં નિર્ણાયક બને છે. બાળકને મોંઘા ઈયરબડ્સ આપવા સરળ છે, પરંતુ “સમય-વૉલ્યુમની મર્યાદા” નક્કી કરવી મુશ્કેલ લાગે છે - પણ એ જ ફરજ છે. સ્કૂલ-કૉલેજોમાં હિયરિંગ હેલ્થ વિશે સેશન, રોડ સેફ્ટી સાથે "Earphone blindness પર સ્પષ્ટ ચર્ચા, અને જરૂર પડે ત્યાં નિયમિત હિયરિંગ સ્ક્રીનિંગ - આ બધું નુકસાન રોકવા માટે જરૂરી છે. સમાજ અને નીતિ સ્તરે પણ "Safe listening" અંગે જાહેર જાગૃતિ અને ડિવાઈસ/એપ્સમાં ડિફોલ્ટ સેફ-લિસનિંગ સેટિંગ્સ જેવી બાબતોને પ્રોત્સાહન આપવું જરૂરી છે - WHO-ITU એ આ દિશામાં સેફ-લિસનિંગ સ્ટાન્ડર્ડ પણ રજૂ કર્યો છે.

અંતમાં વાત એક જ છે: હેડફોન/ઈયરબડ્સ દુશ્મન નથી, પરંતુ “કાબુ બહારનો વપરાશ” દુશ્મન છે. આજનો વૉલ્યુમ જો નિયંત્રણમાં નહીં આવે, તો આવતી કાલે સાંભળવાનું નિયંત્રણ કાન પાસે નહીં રહે અને કાનની ખામી માત્ર અવાજની ખામી નથી-એ સંવાદ, આત્મવિશ્વાસ, કામકાજ અને આખા સામાજિક જીવન પર અસર પાડતી ખામી છે. ટેકનોલોજી આપણા માટે છે; આપણે ટેકનોલોજીના ગુલામ બન્યા, તો કિંમત કાન ચૂકવશે અને ઘણી વખત તે કિંમત પાછી ભરપાઈ થતી નથી.

છેલ્લે... “સોણોતા”, આ સંવાદ પતિ-પત્ની વચ્ચેના સંવાદની શરૂઆત રહે તો ઠીક, પણ જો આપણે સૌ આ વિષય પર સમયસર કાળજી નહીં લઈએ તો શક્ય છે કે દરેક બીજી કે ત્રીજી વ્યક્તિ સાથે વાત કરતાં પહેલાં પૂછવું પડશે કે “સોણોતા”.

- સંજય ચંદનબેન વિસનજી છેડા

- રતાડિયા ગણેશવાલા, મો.: ૯૮૯૨૮૧૫૩૬૭

અંબીકા બેગ હાઉસ

: ઉત્પાદક અને વિક્રેતા :

સર્વ પ્રકારની લેડીઝ બેગ્સ, સ્કૂલ બેગ્સ,
મની પર્સાસ અને કોમ્પલીમેન્ટરી આઈટમ્સ

૩૨૧, અબ્દુલ રહેમાન સ્ટ્રીટ, કોર્ફ માર્કેટ પાસે, મુંબઈ-૪૦૦૦૦૩.
ફોન : ઓફિસ : ૨૩૪૩ ૫૪૨૬, ૨૩૪૩ ૮૪૬૪ • ફેક્સ : ૫૬૩૫ ૯૦૪૪

લકી બેગ હાઉસ

૯૫, મારલેન રોડ, BST ક્વાર્ટર્સ સામે, મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૮.

ટેલિફોન : ૨૩૦૨ ૧૯૪૨, ૨૩૦૨ ૧૯૪૪

www.luckybaghouse.com

પ્રમુખશ્રીની કલમે

✳ ડૉ. ચંદ્રકાંત મહિબેન નાનજી લાલન ✳

વિચારકણિકા

મુઠ્ઠી ઊંચેરા માનવી

તાજેતરમાં શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજ દ્વારા શૈક્ષણિક સન્માન કાર્યક્રમ, શ્રી ખીમજી હેમરાજ છેડા મેમોરિયલ ટ્રસ્ટ અને છેડા જ્વેલરી માર્ટ દ્વારા પ્રાયોજિત મુંબઈ ખાતે યોજાયેલ. આ શૈક્ષણિક સન્માનના અમારા મુખ્ય મહેમાન તરીકે શ્રી પન્નાલાલભાઈ ખીમજી છેડા હતા. આજે આ વિરલ વ્યક્તિત્વ ધરાવતા શ્રી પન્નાલાલભાઈ વિષે બે વાતો કરવાનું નક્કી કરેલ છે.

આજથી ૬૩ વર્ષ પહેલા શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજ દ્વારા આયોજિત શૈક્ષણિક સન્માન સમારંભમાં શ્રી પન્નાલાલભાઈ મુંબઈ યુનિવર્સિટી દ્વારા ગુજરાતી વિષયમાં B.A.માં પ્રથમ આવતા, ભાંગવાડી ખાતે ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રતિષ્ઠિત હાસ્યલેખક શ્રી જયેન્દ્રભાઈ દવેના હસ્તે તેમને પારિતોષિક અપાયેલ અને ત્યારે જ શ્રી પન્નાલાલભાઈ અને એમના પરિવાર તરફથી દરેક પારિતોષિક મેળવનાર વિદ્યાર્થી વિજેતાઓને ચાંદીના સિક્કાથી નવાજવાનું જાહેર કરેલ અને આ સિલસિલો છેલ્લાં ૬૩ વર્ષથી સુપેરે કાર્યરત છે.

પહેલાં આંગળીઓના વેઢે ગણી શકાય એટલા વિદ્યાર્થીઓનું સન્માન, આજે ૧૧૦ વિદ્યાર્થીઓ સુધી પહોંચેલ છે, પણ પન્નાલાલભાઈનો સેવા સમાજ સાથેનો નાતો આજે પણ અતૂટ છે. શ્રી પન્નાલાલભાઈ અને એમના પરિવારનું લાંબા સમયનું યોગદાન આપણા સમાજમાં શૈક્ષણિક અને કેળવણી પ્રત્યે સજાગતા લાવવામાં મૂલ્યવાન સાબિત થયેલ છે. સેવા સમાજની સમાજ ઉત્કર્ષ માટેની પ્રવૃત્તિઓથી સુપેરે પરિચિત શ્રી પન્નાલાલભાઈ તરફથી સેવા સમાજને સવાયા મહાજનની ઉપમા આપવામાં આવેલ છે.

શ્રી પન્નાલાલ ખીમજી છેડા વ્યક્તિત્વનો પરિચય માત્ર આંકડાઓની ઈન્દ્રજાળ અને હોદ્દાઓના નંબરોના સરવાળા ગણીએ તો એ પગંદડીના વાચકો માટે શુષ્ક બની જાય. પન્નાલાલભાઈનો સાચો પરિચય એમના જીવનમાં આચાર અને વિચારો વચ્ચે ખૂબ જ નિકટતા અને સામ્યતા છે. જીવન પરત્વેની સાચી નિષ્ઠા છે. પોતે મેળવેલ કેળવણી માત્ર ડિગ્રી પૂરતી ન રાખતા, પણ એમની

સાથે પરિચયમાં આવનાર દરેક વ્યક્તિના જીવન માટે પ્રેરક બની જાય એવું એમનું ચુંબકીય વાતાવરણ પેદા કરનારું હોય છે.

કચ્છી સમાજની અગ્રણી સંસ્થાઓ સાથે સંલગ્ન રહીને સામાજિક પ્રણાલીઓ આમેર સુધારાઓ કરાવનાર શ્રી પન્નાલાલભાઈએ દરેક પ્રવૃત્તિઓની માનવીય સ્પર્શી અને વ્યવહારલક્ષી બનાવવાનું ભગીરથ કાર્ય કરેલ છે.

તેમણે દેશ અને વિદેશના અનેક પ્રવાસ કર્યા અને કોઈ પણ પ્રકારના આયાસ વિના તેમના દ્વારા સંપાદકીય પુસ્તક 'તારે તે તીર્થ'ની ૮૫૦૦થી વધારે આવૃત્તિઓ ગુજરાતી અને હિન્દીમાં પ્રકાશિત થઈ ચૂકી છે.

જીવન સફરના સાડા આઠ દાયકા પૂર્ણ કરેલ શ્રી પન્નાલાલભાઈએ સામાજિક પરિવર્તન માટે સાહિત્યને લગતા અનેક લેખો લખેલ છે.

આવુંભાતીગળ વ્યક્તિત્વ ધરાવનાર મુઠ્ઠી ઊંચેરા માનવને મારા તરફથી ધબકતી સલામ.

મો.: ૯૩૨૨૯૫૫૮૮૦

મુલચંદ લાલજી એન્ડ કું.

MULCHAND LALJI & CO.

Importers & Wholesale Dealers in:

**One Side Coated Paper, Wet Strength Paper, Metallized Paper,
Glassine Paper, CCK Paper**

Admn. Office : 229/231, Perin Nariman (Bazar Gate) Street, 1st Flr., Fort, Mumbai-400001.

Phone: (+91-22) 22617273 • 22617878 • 22617299 • **Fax:** 22611207

Email : info@mulchandlalji.co • **Mobile :** +91 98201 27299

Shop & Reg. Office : 202/203, Bora Bazar Street, Near Jain Temple, Fort, Mumbai-400001.

પગ મેં સમરી

* લીલાધર હાંસભાઈ માણેક ગડા-અધા *

ઋણ અદાયગીની વેળા

આજથી અંદાજે ૬૫-૭૦ વર્ષ અગાઉની આ વાત છે. ગામ મોટી ખાખરનો મધ્યમ વર્ગનો પરિવાર ઘાટકોપરમાં રહેતો હતો. ઘાટકોપરમાં બહુ સાધારણ વિસ્તારમાં અનાજની દુકાન ધરાવતા પરિવારમાં મોભીનું દુઃખદ અવસાન થતાં કિશોર અવસ્થાના કિશોરની શાળાનો અભ્યાસ (૯મા ધોરણ) અધવચ્ચે મૂકી દેવો પડ્યો. કિશોર ૬૬ા ધોરણમાં હતો ત્યારે માતાનું અવસાન થયું અને ૯મા ધોરણમાં હતો ત્યારે પિતાનું અવસાન થયું. માતા-પિતાની છત્રછાયા ગુમાવનાર કિશોરને અભ્યાસ છોડી દુકાન સંભાળવાનું કામ કરવાનું આવ્યું. મોટી બહેન સુશીલાએ માતાનો રોલ અદા કર્યો. હોશિયાર કિશોરને એના માસા અને મોટા ભાઈએ શાળાનો અભ્યાસ ફરી શરૂ કરાવ્યો, પરંતુ એને ૯મા ધોરણને બદલે ૮મા ધોરણમાં શાળાએ દાખલ કર્યો. પ્રતિકૂળ સંજોગોને કારણે ૧૨મા ધોરણ સુધી ત્રણ શાળાઓ બદલવી પડી. બારમા ધોરણમાં પરીક્ષામાં સારા માર્ક્સ મળ્યા, પરિણામે ૧૯૭૮માં ગ્રાન્ટ મેડિકલ કૉલેજમાં એડ્મીશન મળ્યું. કિશોરે ૧૯૮૩માં MBBS પૂરું કર્યું અને ૧૯૮૪માં અમેરિકા તરફ પ્રયાણ કર્યું. અમેરિકામાં વિવિધ હોસ્પિટલો - યુનિવર્સિટીઓમાં ૧૯૮૫ થી ૧૯૯૨ કાર્ડિયોલોજીની જુદી જુદી ફેકલ્ટીઓમાં અભ્યાસ કરી અને ઈન્ટરવેશનલ કાર્ડિયોલોજી વિષયમાં સિદ્ધી પ્રાપ્ત કરી. કેન્ટકી રાજ્યના ઓવન્સબરો શહેરમાં કાર્ડિયોવાસ્ક્યુલર કાર્ડિયોલોજીમાં પ્રોક્ટિસ શરૂ કરી અને પોતાની

સ્વતંત્ર હોસ્પિટલ શરૂ કરી. ત્યાં સારું નામ અને ધન બંને કમાયાં, પરંતુ પોતાના વિદ્યાર્થી તરીકેના દિવસો ભૂલ્યા નહીં. એ સંઘર્ષના દિવસો યાદ કરતાં કહે છે, કે શાળા છોડી દુકાને બેઠો ત્યારે બે છેડા ભેગા કરવા બે નંબરી ધંધા પણ કરવા પડ્યા હતા. કિશોરનાં માતા-પિતાનાં અવસાન પછી એમને એમનાં માસી-માસા લીલાવંતીબેન અને હંસરાજ માડણ સાવલાએ પોતાના પુત્ર તરીકે સાચવ્યા. ફરી પાછો અભ્યાસ શરૂ કરાવ્યો જેથી તેઓ અમેરિકામાં સ્થિર થઈ શક્યા.

ગામ બિદડાની શાળામાં અભ્યાસ કરનાર મહેન્દ્રે ૭ વર્ષની વયે પોતાના પિતાની છત્રછાયા ગુમાવી. માતા વેજબાઈને છ બાળકોની જવાબદારી સોંપી, પિતા ચાંપશીભાઈ સ્વર્ગે સિધાવ્યા. માતાએ ભારે સંઘર્ષ કર્યો. કચ્છ બિદડામાં મોલ-મજૂરી કરી, ખેતીવાડી સાચવી, સિવણકામનાં હસ્ત ઉદ્યોગ દ્વારા વધારાની કમાણી એકઠી કરી. ૬ ભાઈ-બહેનોને ગ્રૉજ્યુએટ સુધીનો અભ્યાસ કરાવ્યો. આપણા સમાજની સંસ્થાઓ નવાવાસ બોર્ડિંગ, માટુંગા બોર્ડિંગ, ભાણબાઈ છાત્રાલાય, સર્વોદય કેંદ્ર, મહાવીર વિદ્યાલયનો ભાઈ-બહેનોને લાભ મળ્યો. સૌથી મોટા ભાઈ હંસરાજ સૌ પ્રથમ અમેરિકા ગયા અને ભૌતિકશાસ્ત્રી તરીકે સારું નામ કમાવ્યું.

મહેન્દ્રે કે.સી. કૉલેજમાંથી ઈન્ટર સાયન્સ કર્યું અને બાયોલોજીમાં મુંબઈ યુનિવર્સિટીમાં સેકન્ડ રેન્ક

મેળવી. મુંબઈની શેઠ જી. એસ. મેડિકલ કૉલેજ (કે.ઈ.એમ. હૉસ્પિટલ)માંથી ડિગ્રી હાંસલ કરી, ગોરેગામમાં પ્રૉક્ટિસ શરૂ કરી. મોટા ભાઈ હંસરાજ મારૂએ ધીરે ધીરે બધા પરિવારજનોને અમેરિકા બોલીવી લીધા અને અમેરિકામાં સ્થિર થયા. ડૉ. મહેન્દ્રે ન્યૂ યૉર્કની મેડિકલ યુનિવર્સિટીમાં એમ.ડી. થયા પછી કિડની રોગ સ્પેશિયાલિસ્ટ નેફ્રોલૉજિસ્ટ થયા. તેમણે પણ ડૉ. કિશોર વોરાની જેમ કેન્ટકીનાં ઓવન્સબરો શહેરમાં પોતાનું સ્વતંત્ર ડાયાલિસિસ સેન્ટર શરૂ કર્યું. પોતાની ૨૮ વર્ષની નેફ્રોલૉજિસ્ટની પ્રૉક્ટિસ દરમ્યાન ૯ ડાયાલિસિસ સેન્ટર તેમણે શરૂ કર્યા અને ત્રણ હૉસ્પિટલમાં મેડિકલ ડિરેક્ટર તરકે સેવાઓ આપે છે.

પોતાના કચ્છના બાળવિદ્યાર્થી તરીકેના અનુભવો કહેતાં કહેતાં આંસુ ખાળી શક્તા નથી. બાળપણમાં ફુગ્ગા પાછળ દોડતાં પડી ગયા અને પગ છોલાઈ ગયા. ઘા વકરી ગયા અને રૂઝ આવે નહીં ત્યારે માતાએ ફોઈ પાસે નાના ભાડિયા મોકલ્યા. ગામમાં એક માજી પાસે સલ્ફાની એન્ટિબાયોટિક મલમની ટ્યૂબ હતી. માજીએ સવાર-સાંજ એમ એક મહિના સુધી મલમ લગાવી ઘાને રૂઝાવ્યો. એક વખત મહેન્દ્રને વીંછી કરડયો. શરીરમાં સોજા આવી ગયા. અન્ય વૈદ્યકીય સારવારના અભાવમાં આખા શરીરે ચૂલાની રાખ લગાવવામાં આવી અને ઘીનો પાવડો લઈ મંત્ર ભણી મંત્ર બોલી વીંછીનું ઝેર ઉતારવામાં આવ્યું. મહેન્દ્ર કહે છે કે મારી માને ક્ષય (TB)ની બીમારીનું નિદાન થયું. એ અમારા જીવનની કટોકટીની પળ હતી. સારવાર માટે ઈજેક્શન ખરીદવા પૈસાની જોગવાઈ ન હતી ત્યારે બિદડાના ભલા ડૉ. દામજી હરિયાએ નિઃશુલ્ક ઈજેક્શન અને દવા આપ્યાં. કેટલા અભાવો વચ્ચે

વીતેલા બાળપણની વાતો વાગોળતાં મહેન્દ્રની આંખો આજે પણ ભીની થઈ જાય છે.

આ બન્ને ડૉક્ટરો કિશોર વોરા અને મહેન્દ્ર મારૂનો મારો મેળાપ ૧૯૭૮-'૭૯ દરમ્યાન, તેઓ મેડિકલ સ્ટુડન્ટ હતા ત્યારે થયો. બિદડા સર્વોદય ટ્રસ્ટ આયોજિત મેડિકલ કેમ્પમાં તેઓ સ્વયંસેવક (ડૉક્ટર વૉલિન્ટિયર) તરીકે જોડાયા હતા. મેડિકલ કેમ્પનાં વિવિધ તપાસ કેન્દ્રો પર દરદીઓનો જમાવડો અને બિદડામાં એમનો ધસારો જોયો ત્યારે એમને પોતાના ભૂતકાળના દિવસો યાદ આવ્યા. કચ્છના મેડિકલ કેમ્પોએ એમના મેડિકલ જ્ઞાનમાં વધારો તો જરૂર કર્યો, પણ કરૂણાતાના ભાવ અને સંવેદનાના બીજનું પણ નિરૂપણ કર્યું, જેની પ્રતીતિ મને તાદૃશ થઈ જ્યારે ૨૦૧૦ દરમ્યાન મારા અમેરિકાનાં પ્રવાસમાં હું ત્રણ દિવસ માટે ઓવન્સબરોમાં એમનો મહેમાન બન્યો હતો. અમારા વાર્તાલપ દરમ્યાન બન્ને ડૉક્ટરોએ એમના પર સમાજ અને કચ્છનું ઋણ અદા કરવાની અદન્ય ઈચ્છા વ્યક્ત કરી હતી. તેઓએ ઠીક ૧૫ વર્ષ પછી ઊભી થયેલી તકને ઝડપી લીધી.

ડૉ. કિશોર વોરાનાં મોટા બહેન સુશીલા પ્રાથમિક નિદાન અને સારવારના અભાવે ન્યુમોનિયાને કારણે મૃત્યુશરણ થયાં જેનું દુઃખ તેમણે હૃદયમાં સંઘરી રાખ્યું છે. તેમની હાર્દિક ઈચ્છા હતી કે પોતાના ગામ મોટી ખાખરમાં પ્રાથમિક નિદાન તથા સારવારની સગવડ ધરાવતી મિનિ હૉસ્પિટલ ઊભી કરવી. બિદડામાં આ પ્રકારની સેવાઓ આપનાર ડૉ. મયુર મોતાનો એમને સાથ મળ્યો. ૩ જાન્યુઆરી, ૨૦૨૫ના બહેન સુશીલાની સ્મૃતિમાં મોટી ખાખરમાં આ હૉસ્પિટલનું ઉદ્ઘાટન થયું, જે માટેનો તમામ ખર્ચ-મૂડી રોકાણ ડૉ. કિશોર વોરાએ સ્વભાંડોળમાંથી કર્યું છે. આ મિનિ

હોસ્પિટલમાં દવાખાનું, દર્દી માટે ડે-કેર વોર્ડ, નિદાન માટે એક્સ-રે તથા લૉબોરેટરી, ડૉક્ટર માટે રેસિડન્સ, આસપાસનાં ગામોમાં ડૉક્ટર પોતાની સેવાઓ આપવા જઈ શકે તે માટે વાહન ઈત્યાદિ સગવડો આ મિનિ હોસ્પિટલમાં છે. એમના સમકાલીન ડૉ. ભરત ધરોડે આ હોસ્પિટલના સંચાલનની જવાબદારી સ્વીકારી છે. સુશીલા વોરા ચેરીટેબલ હોસ્પિટલની સેવાઓ આસપાસનાં અન્ય ચાર ગામોને મળશે.

ડૉ. કિશોર બિદડા હોસ્પિટલને પણ ભૂલ્યા નહીં, જ્યાં એમના હૃદયમાં કરુણા અને સંવેદનાનાં બીજ રોપાયાં હતાં. બિદડા સર્વોદય ટ્રસ્ટના પર(બાવન)મા મેગા મેડિકલ કંપનને એમણે સ્પોન્સર કર્યો અને વાસક્યુલર સર્જન તરીકે પ્રતિવર્ષે સેવાઓ આપવાની પોતાની ઈચ્છા વ્યક્ત કરી. ડૉ. કિશોર વર્ષ ૨૦૨૬ના જૂન મહિનામાં ફરી પાછા વેરીકોઝ વેઈન્સનાં દરદીઓની સર્જરી માટે બિદડા આવશે.

કોરોનાના કપરા કાળમાં ડાયાલિસિસ કરાવતા ગ્રામ્ય વિસ્તારના દરદીઓની સુવિધા માટે ભોજાય સર્વોદય ટ્રસ્ટે ભોજાયમાં ડાયાલિસિસ સેન્ટર ત્યારે ઉપલબ્ધ જગ્યામાં મર્યાદિત ધોરણે ઊભું કર્યું. સમય જતાં એ સેન્ટરને વિકસિત કરી, કિડની રોગ નિદાન અને સારવાર માટે વધારાની સગવડ ઊભી કરવાની જરૂર વર્તાઈ. ભોજાય સર્વોદય ટ્રસ્ટે એ માટે નવું બાંધકામ ઊભું કરી, સર્વ સેવાઓને એક છત્ર પર લાવી ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ નેફ્રોલોજી (કિડની રોગ નિદાન - સારવાર કેન્દ્ર) શરૂ કરવાનું આયોજન વિચાર્યું. ડૉ. મહેન્દ્ર મારુ સ્વયં નેફ્રોલોજિસ્ટ છે અને અમેરિકામાં આવાં નવ કેન્દ્રો ચલાવે છે તથા ત્રણ હોસ્પિટલમાં મેડિકલ ડિરેક્ટર છે. એમની સલાહ માટે મેં એમની

સાથે ફોન પર વાત કરી ત્યારે એક પણ ક્ષણનો વિલંબ કર્યા વગર આ કેન્દ્ર માટે મુખ્ય અનુદાન આપવાની ઈચ્છા વ્યક્ત કરી... આગ્રહ કર્યો અને વળતા દિવસે એ રકમ મોકલી આપવાની બાહેધરી આપી. હું એમને કશુંક કહું તે પહેલાં એમણે કંઈમાં કંઈ સાથે વાત કરી કે મારા પર ચડેલા ઋણ ફેડવાની આનાથી વિશેષ તક અમને નહીં મળે. અમારું અનુદાન સ્વીકારો અને અમારા પર કચ્છના ચડેલા ઋણનો થોડો બોજ ઓછો કરવાની અમને તક આપો. એ સિવાય અન્ય કોઈ પણ આવી ઘડીએ અમને યાદ કરશો. ડૉ. મહેન્દ્રનો આ વિવેક નહોતો અંતરની ઈચ્છા, ઋણ ઉતરવાની ભાવના હતી.

ડૉ. કિશોર વોરા અને ડૉ. મહેન્દ્ર મારુ બંનેનાં પરિવારો અને આત્મજનોને અનેરાં અભિનંદન.

મો. : ૯૮૭૯૫૦૬૦૫૯

શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજનું બિનધંધાદારી મુખપત્ર

સ્થાપના : ૧૯૪૭

વર્ષ : ૭૮

પગદંડી

અંક : ૧૧

ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૬

તંત્રી : અશ્વિન લક્ષ્મીબેન પોપટલાલ માલદે

સંકલન : CA સંજય ચંદનબેન વિસનજી છેડા

મુદ્રક - પ્રકાશક : શ્રી અશ્વિન પી. માલદે

પ્રકાશન સ્થળ : શ્રી ક.વી.ઓ. દે. નવી મહાજન વાડી, ૩જે માળે,
૯૯/૧૦૧, કેશવજી નાયક રોડ, મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૯.

ફોન નં : ૨૩૭૧ ૪૬૭૪

pagdandi.kvoss.org. - email:pagdandi@kvoss.org

ટાઈપસેટીંગ : ધીરેન તારાબેન મુરજી ગાલા (કોટડા(રોહા) - ફોઈ)

મોબાઈલ : ૯૮૩૩૫૪૧૦૪૦

મુદ્રણ સ્થાન : મેઘાઈ કલર કાફ્ટર્સ,

૪૨, આઈડિયલ ઈન્ડ. એસ્ટેટ, સેનાપતિ બાપટ માર્ગ,
લોઅર પરેલ, મુંબઈ - ૪૦૦૦૧૩. ફોન : ૨૪૯૨ ૧૯૬૪

--: લવાજમ :-

૧૦ વર્ષ : રૂ. ૧,૦૦૦/- છૂટક નકલ : રૂ. ૧૫/-

ચેક/ડ્રાફ્ટ શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજને નામે લખવા.

સુખનું સરનામું

* રાજન ભાનુભેન કાંતિલાલ ધરોડ *

દર વર્ષે નવા વર્ષના આરંભે ૩૧મી ડિસેમ્બર અને ૧લી જાન્યુઆરીના હેપી ન્યુ ઈયરના સંદેશાઓનો વરસાદ શરૂ થાય છે, પણ રાબેતા મુજબ થોડા દિવસો પછી જીવનમાં એ જ તણાવ, એ જ દોડધામ અને એ જ જીવન પ્રત્યેનો અસંતોષ શરૂ થઈ જાય છે ત્યારે પ્રશ્ન ઊભો થાય છે કે આનંદ શું માત્ર શબ્દોમાં જ છે કે જીવનમાં પણ શક્ય છે.

આજના સમયમાં માનવીને બીમારી કરતાં વધુ માનસિક થાક, ચિંતા અને ઉદાસીનતા સતાવે છે. વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થા (WHO)ના માનસશાસ્ત્રીઓ પ્રમાણે ૩૦ કરોડથી વધુ માનવીઓ ડિપ્રેશન અને અન્ય માનસિક બીમારીથી પીડાય છે. આ વર્ષે WHOના માનસશાસ્ત્રીઓએ આ ડિપ્રેશન વગેરેથી દૂર રહેવા, સુખના સરનામા જેવી કેટલીક બાબતો સૂચવી છે.

- ૧) પરફેક્ટ થવાની જીદ છોડો : તમારું દરેક કાર્ય પરફેક્ટ થવું જરૂરી નથી. તમે દરેક કાર્ય પરફેક્ટ કરવાનો આગ્રહ જો સેવો છો તો તે તમારી માનસિક તાણ વધારે છે, તમને ડિપ્રેશન તરફ લઈ જાય છે.
- ૨) હંમેશાં ખુશ રહેવું જરૂરી નથી : જીવનમાં મુશ્કેલીઓ આવતી જ રહેવાની, તેનો સામનો કરવાની ક્ષમતા કેળવવી અને એનો આનંદથી સામનો કરી ઉકેલ લાવવો એ જ સાચું માનસિક સ્વાસ્થ્ય છે.

- ૩) બીજાની માન્યતા પર આપણા આનંદનું કારણ ન હોવું જોઈએ : “સબસે બડા રોગ કયા કહેંગે લોગ”, દરેકની પ્રશંસા મળે ત્યારે જ ખુશ થવું એ આત્મનિર્ભર આનંદ નથી. એટલે તમારી દરેક ખુશી, દરેક વિજયની પળ માટે લોકોની એપ્રુવલ લેવાની બંધ કરો.
- ૪) તમારા ગુસ્સાને સકારાત્મક પ્રવૃત્તિ તરફ વાળો : જો તમને વારંવાર ગુસ્સો આવતો હોય તો તે ગુસ્સાને રચનાત્મક રીતે શારીરિક પ્રવૃત્તિ જેમ કે ચાલવા જશો, જિમમાં જશો તો ગુસ્સાની સકારાત્મક ઊર્જાને સકારાત્મક પ્રવૃત્તિ તરફ વાળી શકશો.
- ૫) સારા મિત્રો બનાવો : ડિપ્રેશનથી દૂર રહેવા તમે નવા સારા મિત્રો/સંબંધો બનાવો. તમારા જૂના મિત્રો છે તેમની સાથેના સંબંધો વધારે ગાઢ અને સમૃદ્ધ બનાવો. આનંદ માટે એકલા રહેવું નહીં, જોડાયેલા રહેવું જરૂરી છે.
- ૬) રોજિંદાં કાર્યો વ્યવસ્થિત રીતે કરો : સમયસર ઊઠવું, ખાવું અને કામ કરવું. વ્યવસ્થિત રૂટિન તમને શારીરિક તેમ જ માનસિક રીતે સ્વસ્થ રાખે છે, જ્યારે અવ્યવસ્થિત જીવન મનને અશાંત બનાવે છે.
- ૭) શરીર જે કહે છે તે સાંભળો : થાક, ઊંઘ ન આવવી, માથાનો દુખાવો આ બધાંને અવગણવા કરતાં એના પર ધ્યાન આપો. આવા લક્ષણોનો ઉકેલ લાવવો.

૮) ખોરાક પણ મનને અસર કરે છે : જમવાના અનિયમિત સમય, જંકફૂડ અને સતત બહારનું ખાવું શરીર તેમ જ મન બંનેને થકાવે છે. ઘરનું સાદું અને સમયસર ભોજન મહત્વપૂર્ણ છે.

૯) પૂરતી ઊંઘ : માનસિક સ્વાસ્થ્યની પાયાની જરૂર. રોજની ૭ થી ૮ કલાની ઊંઘ ન મળે તો મન ચીરિયું, અશાંત અને થાકેલું રહે છે. સતત ઊંઘની કમી ડિપ્રેશન માનસિક તણાવ તરફ લઈ જાય છે.

૧૦) કામ અને જીવન વચ્ચે સંતુલન રાખો. હંમેશા વ્યસ્ત રહેવું એ સફળતાનો માપદંડ રાખી આરામ અને પરિવાર માટે સમય ન આપવાથી શારીરિક તેમ જ માનસિક Burnout થાય છે.

૧૧) લાગણીઓને દબાવો નહીં : દુઃખ, ગુસ્સો કે ગૂંચવણ મનમાં રાખવાથી તણાવ વધે છે માટે વાત કરો, લખો, વ્યક્ત કરો.

૧૨) મેરિટેશન : દરરોજ થોડો સમય તમારા માટે, પ્રાર્થના માટે, વાંચન અને સંગીત માટે આપો. આ સમય તમારી માનસિક તાણને ઘટાડશે.

૧૩) જરૂર પડે ત્યારે ના કહેતા શીખો. બધાને ખુશ રાખવાના પ્રયાસમાં ક્યાંક તમે થાકી તો નથી જતાં ને? અમુક સમયે નમ્રતાથી ના પાડવાનું શીખો.

૧૪) આવક કરતાં વધારે ખર્ચ તણાવ લાવે છે : આજે આનંદ, ચિંતા કાલે એ અભિગમ ચાલશે નહીં. EMI આધારિત જીવનશૈલી સાચો આનંદ નથી. મોટી ગાડી કે વૈભવી લાઈફ સ્ટાઈલ જો તમારી આર્થિક મૂંઝવણ વધારતી હોય તો તે સાથે તમારો માનસિક ભાર વધારે છે, એટલે તમારો ખર્ચ તમારી

આવક મુજબ રાખો. આવકનો થોડો ભાગ બચાવવાથી ભવિષ્યની ચિંતા ઘટે છે.

૧૫) બીજાની સાથે પોતાની તુલના ના કરો: દરેક વ્યક્તિનું જીવન અલગ છે બીજાની જીવનશૈલી સાથેની તુલના તમારા જીવનનો આનંદ ઓછો કરશે. તમારા જીવનનો આનંદ તમે પોતે જ છો એવું સ્વીકારતા શીખો.

૧૬) મોબાઈલ અને સોશિયલ મીડિયા નિયંત્રણમાં રાખો : સોશિયલ મીડિયા પર દેખાતું જીવન સંપૂર્ણ સત્ય નથી. અનેક સોશિયલ ઈન્ફ્યુલન્સર તેમના અંગત જીવનમાં ડિપ્રેશનનો ભોગ બની જાય છે. સોશિયલ મીડિયા પર મળતી લાઈક અને કનેક્ટ એ જીવનનો આનંદ નથી.

૧૭) સ્વાસ્થ્ય અને શાંતિ મોટું ધન : પહેલું સુખ તે જાતે નર્યા. પૈસા ફરી કમાઈ શકાય, પરંતુ સ્વાસ્થ્ય અને મનની શાંતિ પાછાં મેળવવી મુશ્કેલ છે.

આનંદ સાચા સંતુલનમાં છે - આરોગ્યમાં, સંબંધોમાં, ખર્ચમાં, અપેક્ષાઓમાં. આ નાની બાબતોને જીવનમાં ઉતારી શકીએ તો જ સુખના સાચા સરનામે પહોંચી શકશું અને દરેક વર્ષ હેપી ન્યૂ ઈયર બની શકે છે.

ઈર્શાદ

અબકે બરસ ભી કિસ્સે બનેંગે કમાલ કે
પિછલા બરસ ગયા થા કલેજા નિકાલ કે...

તમકો યે નયા સાલ મુબારક હો દોસ્તોં

મૈં જખમ ગીન રહા હું અભી પિછલે સાલ કે...

- ખલીલ ધનતેજવી

- રાજેન ભાનુબેન કાંતિલાલ ધરોડ

-ગામ : લુણી

મો.: ૯૮૨૦૫ ૩૫૨૭૧

કચ્છ અને વાગડના વીર શ્રી કરસન લઘુ નીસર

* વસંત મોંઘીબાઈ ઉમરશી મારુ *

વાગડ પથકના પેરીસ ગણાતા ગામ ખારોઈની આ કથા છે. ખારોઈના લઘુભાઈ નીસર અને તેજબાઈને ત્યાં અંદાજે સો વર્ષ પહેલાં કરસન નામના દીકરાનો જન્મ થયો. બાળક કરસન હજી માંડ બે વર્ષનો થયો ત્યાં પિતા લઘુભાઈનું અવસાન થયું અને માતા તેજબાઈ પર આફત ઊતરી પડી. સામાન્ય ખેતી અને બીજાં પરચૂરણ કામો કરી તેજબાઈ ઘર ચલાવવા પુરુષાર્થ કરવા લાગ્યાં. આ સંઘર્ષભર્યા દિવસોમાં પણ પોતાના દીકરા કરસન અને દીકરી મોંઘીને ધર્મ અને માનવ ધર્મના સંસ્કારોનું સિંચન કરતાં. સમય વીતતો ગયો અને બાળક કરસન જૈન સાધ્વી અમૃતબાઈના પરિચયમાં આવ્યો અને અમૃતબાઈને ગુરુપદે સ્થાપ્યા.

માતા તેજબાઈના સંઘર્ષને જોઈ અગિયારેક વર્ષના કરસને મુંબઈનગરી જઈ પૈસા કમાવવાનું સ્વપ્ન જોયું. વિધવા માતાને માંડ માંડ મનાવી મુંબઈ જવા ખારોઈથી ગાડામાં બેસીને હળવદ સુધી આવ્યો. હળવદથી મુંબઈનું ગાડીભાડુ પાંચ રૂપિયા માતાએ ઉછીના લઈને આપ્યા હતા, પણ કરસનના શારીરિક બાંધાને જોઈ ટીસીએ અડધીને બદલે આખી ટીકીટ લેવાનું ફરમાન કર્યું. કિશોર કરસન હતાશ થઈ રડવા લાગ્યો ત્યારે હળવદના રસ્તા પરથી પસાર થતા અજાણ્યા સદ્ગૃહસ્થોએ ફાળો ઉઘરાવી બાકીના રૂપિયાની મદદ કરી.

બાળક કરસનના મન પર આ અજાણ્યા સદ્ગૃહસ્થોની મદદની ઊંડી છાપ પડી. હળવદના એ અજાણ્યા સજજનોને યાદ રાખી એમણે જીવનભર કરોડો રૂપિયાની મદદ જરૂરિયાતમંદોને કરી.

કરસનબાપા મુંબઈ આવ્યા બાદ શરૂઆતમાં વર્ષે રૂપિયા સાંઈઠની નોકરી કરી. પછી એમના કાકા ધનજી જીવરાજના સહકારથી કટલેરીની દુકાન શરૂ કરી. સમય જતા એક દુકાનમાંથી અસંખ્ય દુકાનો ખરીદી. કરસનબાપા રેડીમેડ ગાર્મેન્ટની ફેક્ટરી નાખનાર વાગડમાં કદાચ પ્રથમ હતા. યુવાનીમાં કરસનબાપા પર મહાત્મા ગાંધી અને કસ્તૂરબાના પ્રવચનોની ઊંડી અસર હતી એટલે સ્વરાજ્યની ચળવળમાં જોડાયા હતા. ખારોઈના કોરસીભાઈ નીસર, કચ્છી સમાજના ખીમજી માડણ ભુજપુરિયા, વેલજી બાપા ઈત્યાદિ સ્વતંત્રતાની ચળવળમાં એમના સાથીદાર હતા. કરસનબાપા ખારોઈમાં માંડ ચાર ધોરણ ભણ્યા હતા, પણ ભણતરનું મહત્ત્વ સમજી પોતાના ત્રણેય દીકરાઓને એન્જિનિયર બનાવ્યા. એમાંથી મોટા બે પુત્રોને ભણાવા છેક જર્મની મોકલ્યા. વચેટ પુત્ર મેઘજીભાઈ જર્મનીમાં જ સેટલ થઈ ગયા. ત્યાં તેઓ દરિયાના ખારા પાણીમાંથી મીઠું પાણી બનાવવાના મશીન બનાવવા લાગ્યા. ભારતમાં હાલ કરસનબાપાની એકમાત્ર વંશજ

એમની પૌત્રી ડૉ. કવિતા દેસાઈ નીસર દાદરમાં રેડિયોલૉજિસ્ટ તરીકે પ્રખ્યાત છે. બાળપણમાં સચ્ચાઈ, હિંમત અને નીતિના પાઠ ભણાવનાર દાદાની મીઠી યાદો ડૉ. કવિતા દેસાઈ નીસરને હજી સ્મરણમાં છે.

દાદરમાં પચ્ચીસો સ્કવેર ફૂટના ઘરમાં દોમદોમ સાહેબી વચ્ચે જીવતા કરસનબાપા તદ્દન નિર્મોહી હતા. ખપપૂરતું અંગ્રેજી શિક્ષણ મહાવીર વિદ્યાલયની નાઈટ સ્કૂલમાં શીખ્યા અને પત્ની પૂનઈબેનને ભણાવવા ઘરે ટીચર રાખ્યા. દાદર અને આસપાસમાં જે સમયે સ્થાનકવાસી જૈન સંપ્રદાયના લોકો માટે ધર્મક્રિયા કરવા કોઈ સ્થાન નહોતું ત્યારે પોતાના ઘરે સોએક વિદ્યાર્થીઓને ધાર્મિક શિક્ષણ આપવાની વ્યવસ્થા કરી. પછી દાદરમાં સ્થાનકવાસી જૈન સંઘની સ્થાપના કરી, રૂપિયા સવા લાખમાં બંગલો ખરીદ્યો. એ સમયે અધઘ કહી શકાય એવી ૧૮ લાખની કિંમતે, સ્થાનકનું મકાન બનાવ્યું અને મુંબઈના હૃદયસમા દાદરમાં એવી એક ધાર્મિક જગ્યાનું નિર્માણ કર્યું જ્યાં ધર્મની સાથે-સાથે માનવધર્મનો ઉત્સવ રોજ ઊજવાય છે. અહીં જૈન સાધુ-સાધ્વીઓ સ્થિરવાસ કરે છે. વિહાર ન કરી શક્તાં વયોવૃદ્ધ સાધુ-સાધ્વીઓ માટે વૈયાવચ્છ કેન્દ્ર પણ ચાલે છે. એ મકાનની બાજુમાં કરસનબાપાએ માતબર દાન આપી હોલ સ્થાપ્યો. એ જગ્યાનું નામ છે “શ્રી વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન શ્રાવક સંઘ” જેને કચ્છી પ્રજા “કરસન લઘુ નિસર હોલ” તરીકે ઓળખે છે અને બિનજૈનો “નવનીત જૈન હેલ્થ સેન્ટર” તરીકે ઓળખે છે. આજે નવનીત હેલ્થ સેન્ટરમાં વર્ષે દહાડે અંદાજે ચારથી પાંચ લાખ લોકો લાભ લે છે.

કરસનબાપાએ ક.વી.ઓ. સ્થાનકવાસી જૈન મહાજન સંસ્થામાં વર્ષો સુધી ઉપપ્રમુખ અને ટ્રસ્ટી તરીકે સેવા આપી છે. ભચાઉ બોર્ડિંગમાં ટ્રસ્ટી, સંચાલક, લાકડિયાની પૂનઈબેન જૈન કન્યા છાત્રાલયમાં પ્રમુખ દાતા અને પ્રમુખ તરીકે, ખારોઈ મિત્ર મંડળ, દાદર મર્ચન્ટ એસોસિયેશન, દાદરની પ્રખ્યાત સુશ્રુવા હોસ્પિટલમાં ટ્રસ્ટી, સમર્થ વ્યાયામશાળા ઈત્યાદિ ઉપ સામાજિક કે ધાર્મિક સંસ્થાઓમાં દાનવીર અને સક્રિય કાર્યકરની ભૂમિકા અદા કરી છે. તેમણે ૧૯૬૮ થી ૧૯૭૯ સુધી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજના ઉપ-પ્રમુખપદને પણ શોભાવ્યું હતું.

આમ જોવા જઈએ તો કરસનબાપા આજીવન સમાજસેવાના ભોખધારી હતા. જે સંસ્થામાં જોડાયા એમાં ચીવટપૂર્વક, માનવીય શ્રદ્ધા સાથે કાર્ય કરતા. કરસનબાપાએ સાથીદારો સાથે વર્ષો પહેલાં ખારોઈમાં છોકરાઓ માટે બોર્ડિંગ શરૂ કરી. સમય જતાં સમગ્ર વાગડ પથક એનો લાભ લઈ શકે એ માટે બોર્ડિંગ ભચાઉ ખાતે ખસેડાઈ. કરસનબાપા બોર્ડિંગની નાણાકીય સદ્ધરતા માટે આદત મુજબ મુંબઈમાં ઘરે ઘરે ફરી બોણી ઉઘરાવતા, ગામડાંમાં ફરીને બોણી ઉઘરાવવા જતા, એટલું જ નહીં, બોર્ડિંગના વિકાસ માટે થોડાં વર્ષો મુંબઈના ધંધાપાણી કોરાણો મૂકી ભચાઉ બોર્ડિંગમાં રહેવા ચાલ્યા ગયા! એ જ રીતે વાગડની કન્યાઓ માટે લાકડિયામાં શ્રીમતી પૂનઈબેન કરસન લઘુ કન્યા છાત્રાલય બાંધી એના વિકાસમાં સક્રિય રસ લીધો, અને કન્યા છાત્રાલયને ધમધમતી કરી દીધી. મુંબઈમાં કન્યાઓ માટે ભાણબાઈ છાત્રાલયને સ્થાપવા

અને એના વિકાસ માટે વીરજીભાઈ સાલિયા અને ભુજપુરિયા શેઠને અન્યોન્ય સહયોગ આપ્યો, અને એના વિકાસ માટે જીવનના અંત સુધી ભાણભાઈ છાત્રાલયની માવજતમાં સિંહફાળો આપ્યો. ચિંચપોકલીની વેલજી લખમશી નપુ હાઈ સ્કૂલ અને પ્રેમજી દેવજી કન્યાશાળામાં સક્રિય સહયોગ આપી કચ્છ અને વાગડ વચ્ચે સેતુ બની લોકપ્રિય થયા હતા. દેવલાલીમાં કચ્છીઓના વેકેશન માટે ઉપયોગી દેવજી ખેતસી આરોગ્યધામમાં પણ સક્રિય રહ્યા હતા.

કરસનબાપાએ કેળવણી અને સ્વાસ્થ્ય ક્ષેત્રે જેટલું કાર્ય કર્યું એટલું જ કાર્ય સમાજસુધારણા માટે કર્યું. તેઓ કાંતિકારી વિચારના હતા. પોતાના ઘરથી જ ધૂંઘટ પ્રથાને તિલાંજલિ આપી ધૂંઘટ પ્રથાનો વિરોધ આરંભ્યો. તેઓ વિધવા વિવાહના પ્રખર હિમાયતી તરીકે પ્રખ્યાત હતા. બાળપણથી જ કરસનબાપા પર જૈન સાધ્વી અમૃતબાઈનો પ્રભાવ હતો. એટલે જ જૈન તત્ત્વજ્ઞાન સાધ્ય કર્યું હતું. મુંબઈ અને મુંબઈની બહાર અસંખ્ય સ્થાનકો એમના નામે છે. સાધુસંતો, મહાસતીઓના અભ્યાસ માટે પંડિતો નીમતા. સાધુ-સાધ્વીજીઓની નાની-મોટી જરૂરિયાત સ્વખર્ચે પૂરી કરતા. રાતે નવ વાગે સૂઈ ને ત્રણ વાગે ઊઠી કસરત ઈત્યાદિ પતાવી પોતાની કાર લઈ વિવિધ સાધુ-સાધ્વીજીના દર્શનાર્થે રોજ નીકળી પડતા. આ ક્રમ જીવનપર્યંત જાળવ્યો એટલે જ તેઓ સાધુજગતમાં “અમા પિયા”ના હુલામણા નામે ઓળખાતા. શૂન્યમાંથી સર્જન કરનાર કરસનબાપાને દીક્ષા લેવાનો ભાવ જાગૃત થયો, પરંતુ સંજોગોને આધીન એ શક્ય ન બનતા બહુ નાની વયમાં પત્ની પૂનઈબેન

સાથે સજોડે આજીવન બ્રહ્મચર્ય વ્રતના પચ્ચખાણ લઈ સંસારી સાધુ બની ગયા! ધર્મથી તરબતર કરસનબાપાએ યુવાવર્ગ અને નવી પેઢીમાં ધર્મના સંસ્કાર પડે માટે પર્યુષણ વ્યાખ્યાનમાળા દાદર સ્થાનકમાં શરૂ કરી જે આજે લોકપ્રિયતાની ચરમસીમાએ પહોંચી છે.

આ કરોડપતિ સંસારી સંતનું જીવન એટલું સાદગીસભર હતું કે પોતાનાં કપડાં તો જાતે જ ધોતા, પણ સંઘ જમણામાં લોકોની એઠી પત્રાવરિયો કે થાળીઓ જાતે ઉપાડતા. કોઈ કારણસર કર્મચારી ન આવી શક્યો હોય તો જાતે ઝાડુપોતા કરી સ્થાનકને ચોખ્ખું ચણાક કરી દેતા. એમનામાં જેટલી સાદગી હતી એટલી જ બહાદુરી હતી. દાદરની દુકાનોની બહાર ફેરિયાઓની જબરી કનડગત હતી. જીવના જોખમે ફેરિયાઓની કનડગત દૂર કરવાના એમના અનેક કિસ્સાઓ વેપારીઓમાં આજે પણ પ્રચલિત છે. એક સમયે મુંબઈમાં આવવા જેમને અઠી રૂપિયા ઓછા પડ્યા હતા તેઓ સમય જતા બે વર્લ્ડ ટૂર્સ કરી આખા વિશ્વમાં પોતાના ખર્ચે ફરી આવ્યા એ નસીબની કેવી અજબ ચાલ કહેવાય.

એમના અંગત મિત્ર મગનલાલભાઈ ઘરોડના નામે દાદરમાં ચોકનું નામકરણ સુધરાઈએ કર્યું. નામકરણના એ ફંકશનમાં છેલ્લી વાર કરસનબાપા જાહેર જીવનમાં દેખાયા હતા. ત્યાર બાદ થોડા સમયમાં આ જગતમાંથી વિદાય લઈ લીધી; પણ એમણે ફેલાવેલ માનવતાની સુવાસથી આજે કચ્છ અને વાગડ, એમ બન્ને સમાજ મધમધે છે.

મો. : ૯૭૫૭૪૦૫૮૭૨

આપણા સમાજની પ્રતિભા

નયન પ્રભાબેન શાંતિલાલ બૌઆ

સંકલન: સૂર્યકાંત અમૃતબેન દામજી કક્કા

એક સમયે આપણી ઓળખ અનાજ, રઢી કે દાણાના વેપારી તરીકેની હતી. તે સમયની એ વાસ્તવિકતા પણ હતી. સમયાનુસાર આપણા સમાજમાં આમૂલ પરિવર્તન આવ્યું. મોટા ભાગનાં ક્ષેત્રોમાં આપણા સમાજની વ્યક્તિઓ પોતાની પ્રતિભાને ઉજાગર કરી રહી છે. અહીં પ્રસ્તુત છે દેશના સંરક્ષણ ક્ષેત્રે પોતાનાં સાહસ, શૌર્ય અને પ્રતિબદ્ધતાનો ઓજસ પાથરનાર આપણા વીર સપૂતનો પરિચય!

નામ : નયન પ્રભાબેન શાંતિલાલ બૌઆ, તુંબડી, મુલુંડ.

નયનને બાળપણથી જ સંરક્ષણ દળમાં જોડાવાનું સ્વપ્નું સેવ્યું હતું. મુંબઈ યુનિવર્સિટીમાંથી બી.આર્કની ડિગ્રી મેળવ્યા પછી પણ નયનનું લક્ષ્ય તો ભારતીય લશ્કરમાં જોડાવાનું જ રહ્યું. પોતાના પરિવારને સમજાવીને નયનને યુનિયન પબ્લિક સર્વિસ કમિશન (યુપીએસસી) હેઠળ કમ્બાઈન્ડ ડિકેન્સ સર્વિસીસની પરીક્ષા આપી જેમાં લશ્કરમાં ૨૫૦, હવાઈ દળમાં ૨૭ અને નૌકાદળમાં માત્ર ૨૨ જગ્યાઓ માટે ત્રણેક લાખ જેટલા પરીક્ષાર્થીઓ પરીક્ષામાં જોડાયા. લશ્કરમાં જોડાવાની વય મર્યાદા ૨૫ વર્ષ, હવાઈ દળમાં ૨૩ વર્ષ અને નૌકાદળમાં માત્ર ૨૨ વર્ષની જ હોય છે. વર્ષ ૨૦૦૪ ઓગસ્ટમાં લેવાયેલી ઓફિસર ગ્રેડની ગણિત અને લૉજિક, સામાન્ય જ્ઞાન અને અંગ્રેજી

એમ ત્રણ વિષયની પરીક્ષામાં નયન ૧૧મું સ્થાન મેળવી પસંદગી પામ્યા.

નયનને સૈન્ય તાલીમ માટે હૈદરાબાદ ઍરફોર્સ ઍકેડેમીમાં મોકલવામાં આવ્યો. ભૂમિગત તથા હેલિકૉપ્ટર અને વિમાન ઉડાડવાની તાલીમ પૂર્ણ કરી નયન ભારતીય વાયુ સેનામાં ફ્લાયિંગ ઓફિસરની રેન્કમાં જૂન, ૨૦૦૬માં કમિશન થયો. વર્ષ ૨૦૦૬ ડિસેમ્બરમાં હેલિકૉપ્ટર ટ્રેનિંગ સ્કૂલના ઍડવાન્સ હેલિકૉપ્ટર કન્વર્ઝન કોર્સમાં મેરિટ લિસ્ટમાં પ્રથમ સ્થાન મેળવી ભારતીય હવાઈદળમાં જોડાયા. તે સમયે હવાઈદળમાં પાઈલટ તરીકે જોડાનાર સંભાવિત: નયન આપણા સમાજના પ્રથમ અને એકમાત્ર ઍફિસર હતા. આપણા સમાજ માટે એ ગૌરવ લેવા જેવી હકીકત હતી.

નયન માટે ઍરફોર્સમાં હેલિકોપ્ટરના પાઈલટ તરીકેની પસંદગી પામવું બહુ જ મુશ્કેલ હતું. પસંદગી માટેની પ્રક્રિયામાં દરેક તબક્કે કઠોર પરિશ્રમ, શારીરિક સુસજ્જતા, માનસિક મજબૂતી, ફરજ પ્રત્યેની પ્રતિબદ્ધતા, ગમે તેવા વાતાવરણમાં અનુકૂળ થવું અને લક્ષ્યસિદ્ધિ પ્રત્યેની સભાનતા હંમેશાં દાવ પર લાગી રહેતી. જ્યાં લાખો પરીક્ષાર્થીઓમાંથી મેરિટ લિસ્ટ પ્રમાણે લગભગ ૫૦૦૦ જણને શોર્ટલિસ્ટ કરવામાં આવે, એમાંથી પણ બેચ પ્રમાણે ૧૫૦થી ૨૦૦ના હિસાબે ૫૦૦ જણ બોર્ડમાં ઈન્ટરવ્યૂ માટે પસંદગી પામે, એમાંથી માત્ર ચાર કે પાંચ જણની પસંદગી થાય, તેમાં મેરિટ લિસ્ટમાં ૧૧મું સ્થાન, પાઈલટ માટેની ટ્રેનિંગમાં ત્રીજો ક્રમ, ઍડ્વાન્સ હેલિકોપ્ટરમાં કન્વર્ઝન કોર્સમાં પ્રથમ સ્થાન મેળવી પસંદગીમાં પાર ઊતરવું એ કાબિલે તારીફ કહેવાય.

હાલમાં ગ્રુપ કેપ્ટન નયન બૌઆ ભારતના પશ્ચિમી વાયુમથક અંતર્ગત લડાકુ હેલિકોપ્ટરના કમાન્ડિંગ ઍફિસરની ફરજ બજાવી રહ્યા છે. નયને વાયુ સેનામાં ઘણી સિદ્ધિઓ અંકિત કરી છે. દેશની સેવામાં છેલ્લાં ૨૦ વર્ષથી કાર્યરત છે. તેમણે ૪૦૦૦ કલાકથી પણ વધારે ઉડાન કર્યું છે. જેમાં ચેતક, ચિતા, મી-૮, મી-૭, ધ્રુવ (ALH), રૂદ્ર અને પ્રચંડ જેવા હેલિકોપ્ટરમાં ઉડાન ભરી નોર્થ ઈસ્ટ, લદાખ, ગુજરાત તથા રાજસ્થાનની સીમા પર અનન્ય સાહસિકતાનું પ્રદર્શન કર્યું છે. સંરક્ષણ ખાતાની કેટલીક મર્યાદાના કારણે તેમની સિદ્ધિઓ તથા યુનિફોર્મ ફોટો વધારે પ્રકાશિત નથી કર્યાં.

બેરાજા, મુલુંડ
મો. ૯૩૨૦૧૦૪૩૬૫.

શ્રી ગણેશ શ્રી

મિઠાઈ ફરસાણ બેકરી

❧ **Our Products** ❧

Bakery & Confectionery • Cakes & Patisserie

Indian Sweets • Hot Farsan

Dry Farsan • Low Calorie Food (Diet Food)

100% PURE JAIN PRODUCTS

3, Minesh Park, Chandavarkar Road, Borivali (W), Mumbai - 400 092

☎ 72 77 88 33 55 / 800 9955 443

સુવ્યવસ્થા અને આપણે...

* પરેશ કેસરબેન ગાંગુશાહ (નિ:શબ્દ) *

ઈશ્વરે જીવન આપ્યું છે, પણ પ્રકૃતિમાં સર્વત્ર સુવ્યવસ્થા જડી આવી એ માનવી માટે સૌભાગ્યની વાત છે. અન્યથા જગતમાં સુવ્યવસ્થા ઊભી કરવામાં માણસે સતત ઉદ્યમી રહેવું પડત.

સૂર્યનું સવારે ઊગવું અને સાંજે સમય પર આથમવું, ઋતુ ચક્રના બદલાવ, તડકો અને છાંયો જગતના નાથનો આભારી છે, પરંતુ ખગોળશાસ્ત્રીઓ આંખ માંડી ભૂરા આકાશમાં તારાનું અવલોકન કરે, આકાશનો નકશો બનાવે, સૂર્યની આસપાસના ગ્રહોના નિયમિત ભ્રમણનો અભ્યાસ કરે, તેમની ગતીને ગણી શકે છે. ખગોળવિદ્યાનું પૂરું શાસ્ત્ર આમ જોવા જઈએ તો સુવ્યવસ્થાના સિદ્ધાંત પર આધારિત છે.

આંકડાઓની માયાજાળ પણ એક સુવ્યવસ્થાનું અંગ છે. નાનું બાળક પણ ખરા કમ પ્રમાણે આંકડા ગણે છે. પોતાની આંગળીઓ ગણાતા એને એકદમ ખબર પડી જાય છે કે એક, પાંચ, ત્રણ, દસ... એમ બોલવાનો કશો અર્થ નથી, પણ એક, બે, ત્રણ, ચાર... એમ જ ગણાય.

એ જ સુવ્યવસ્થા સંગીતશાસ્ત્રમાં ન હોય તો એની કેવી સ્થિતિ થાય? સંગીતના એક સપ્તકમાં સાત સ્વર, “સા, રે, ગ, મ, પ, ધ, ની સા” આ સુરને તમે લયબદ્ધ વગાડો તો જ તેમાંથી મધુર તરજ ઊપજે અને સંગીતમય મધુર

સુરાવલીમાં પરિણમે. આમ મનુષ્યે શોધેલાં તમામ શાસ્ત્રો અને કળાઓનાં પાસાંમાં સુવ્યવસ્થાનું તત્ત્વ આપોઆપ આવી જતું હોય છે. સુવ્યવસ્થા અનિવાર્ય છે. જ્યારે અવ્યવસ્થા સાભ્ય સમાજનો બદસૂરત, પાંગળો અને અવિકસિત બનાવે છે.

કોઈ પણ ઘરમાં દાખલ થાવ અને ત્યાં ફર્નિચર, નાની-મોટી શોભાની વસ્તુઓ આડ-અવળી, ખૂણો-ખાંચરે પડેલી દેખાય, એમના પર ધૂળના થર જામી ગયેલા દેખાય તો તમે ચોક્કસ બોલી ઊઠશો કે, અરે! આ તે કેવી અવ્યવસ્થા? કેટલી બધી અસ્વચ્છતા! પ્રત્યેક વસ્તુ પોતાના સ્થાનમાં હોય છે ત્યારે સ્વચ્છ અને સુઘડ લાગે છે.

રેલ્વે તંત્રનું જ ઉદાહરણ લો. દેશભરમાં અસંખ્ય ટ્રેનો ચાલતી હોય છે. મિનિટે મિનિટે ચોક્કસ સમયે ઊપડતી રહે અને વખતસર સહુને પોતાના સ્થાને પહોંચાડતી રહે એ માટે રેલ્વેના તમામ કર્મચારીઓ, અધિકારીઓ, ડ્રાઈવરો, સાંધાવાળાએ ખૂબ જ નિયમિત રીતે ચોક્કસાઈ પૂર્વક પોતાપોતાના કામ કરે છે. જો કોઈ બેદરકારીને કારણે વ્યવસ્થાભંગ થાય તો કેવાં પરિણામો ભોગવવાં પડે? અકસ્માતો કેટલા ઘાતક નીવડે?

દરેક મનુષ્યને પાંચ ઈન્દ્રિયો મળી છે જેમની

જવાબદારીઓ અને કાર્યક્ષેત્ર નક્કી છે. ત્વચાનું કાર્ય સ્પર્શનું, નાકનું કાર્ય સૂંઘવાનું, આંખનું કામ જોવાનું, કાનનું કાર્ય સાંભળવાનું અને જીભનું કાર્ય સ્વાદ અને શરીરને ઊર્જા આપવાનું. આમ દરેક ઈન્દ્રિયોનું સાયુજ્ય સર્જાય તો જ શરીર ગતિશીલ તેમ જ સ્વસ્થ (સુવ્યવસ્થિત) રહે. શરીરની ઈન્દ્રિયોની જેમ જો દરેક વ્યક્તિ પોતાની જવાબદારીને સુનિયોજિત કરે તો કુટુંબવ્યવસ્થા વિકસિત અને મજબૂત બને. એકજૂટ અને પરસ્પર અવલંબિત કુટુંબો એ ભારતીય સંસ્કૃતિની ઓળખ છે જે માનવીનો હતાશા, પરાજય ભય અને ડિપ્રેશનમાંથી બહાર લાવવા માટે સક્ષમ બને.

અહીં-તહીં વસ્તુઓ ઉલાળતું બાળક તોફાની ગણાય, પણ પોતાની વસ્તુઓ કે અન્યોની વસ્તુઓને ચીવટપૂર્વક મૂકતું બાળક બધાને હંમેશાં પ્રિય લાગે. પોતાનું કામ જાતે કાળજીપૂર્વક કરતું બાળક અધિકું વહાલુ લાગે. જ્યાં આપણે રહીએ ત્યાંની સુવ્યવસ્થામાં ખંતપૂર્વક જોડાવું એ જવાબદારીનું વહન કર્યા જેવું ગણાય. નિયમો અને કાયદાઓ સુવ્યવસ્થા નિર્માણ કરવામાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવે.

આપણો સમાજ પણ એટલો જ સુવ્યવસ્થિત હોવો જોઈએ. સમાજના પ્રત્યેક સભ્યની પ્રાથમિક જરૂરિયાત પૂરી કરવાની સુવ્યવસ્થા હોવી અત્યંત જરૂરી હોય છે. જેમ કોઈ યંત્રના બધાં પૂર્જોઓ, ખાંચાઓ, લીવરો વ્યવસ્થિત રીતે તાલબદ્ધ કામ કરે તો અઢળક શક્તિ ઉત્પન્ન થાય. સમાજનો અદનો માણસ પણ સમાજયંત્રણાનું વહન સુપેરે કરે તો પ્રયંડ ઊર્જાનું નિર્માણ થાય અને સમાજ વ્યવસ્થા વધુ મજબૂત બને.

મનુષ્યનું જીવન, તેની તમામ પ્રવૃત્તિઓ, તેના સમાજની પ્રગતિ, દેશની સંપત્તિ અને સમૃદ્ધિ એ બધાનો આધાર પણ આ સુવ્યવસ્થાના તત્ત્વ પર રહેલો છે. એટલે જ દેશની સરકારનું એક મુખ્ય કામ તે દેશની અંદર સુવ્યવસ્થા જળવાય એ જોવાનું રહેતું હોય છે. રાષ્ટ્રના પ્રમુખ, પ્રધાન મંત્રીથી માંડી અદના સરકારી કર્મચારી, કે પછી દરેક નાગરિકે પોતાની જવાબદારી ઉત્તમ રીતે નિભાવવાની હોય છે. દેશના તમામ નાગરિકો પછી એ ગમે તે પ્રવૃત્તિઓ કરતા હોય તોપણ સુવ્યવસ્થા જાળવવાના આ કાર્યમાં પોતાનો સિંહફાળો આપી શકે. કોઈ પણ બાબતમાં એક નાની એવી અવ્યવસ્થા ઊભી થાય તો તેનાં કેવાં ગંભીર પરિણામો આવી શકે તેનો વિચાર કદી કર્યો છે ?

વિશ્વ આખું આજે ભારતની સિદ્ધિઓને બિરદાવે છે ત્યારે રાષ્ટ્રનિર્માણ માટે સંઘર્ષ, સંકલ્પ અને શિસ્તની આવશ્યકતા છે. એને માટે જરૂરી છે સુવ્યવસ્થા... આપણે સહુએ રાષ્ટ્રને સુવ્યવસ્થિત બનાવવા અંગત લાભાલાભને ત્યજી રાષ્ટ્રનિર્માણમાં જોડાવું પડશે.

ઘણી વાર એવુંય બને કે શરૂશરૂમાં આપણને સુવ્યવસ્થિત બનવાનું કામ મુશ્કેલ લાગે, પણ જગતમાં કોઈ પણ વસ્તુ આપણને પ્રયત્ન કર્યા વિના મળતી નથી, પણ પ્રયાસ કરવાથી ધીરે ધીરે એ બંધુ જ આવડી જાય છે એવી જ રીતે સુવ્યવસ્થિત રહેવાની આદત આપણે કેળવવી પડશે. ચાલો સહુ ભેગા થઈ સુવ્યવસ્થિત રહેવાનો સંકલ્પ કરીએ...

મોટા આસંબિયા - નિ:શબ્દ
મો. : ૯૮૨૦૧ ૪૫૧૪૩

સફળ લગ્નજીવનની ચાવી

* ડૉ. શિરીષ ભાનુમતીબેન યુનીલાલ માલદે *

કહેવાય છે કે લગ્ન એ જીવનની સૌથી મોટી લોટરી છે કારણકે તેમાં જીતવાની તક અનિશ્ચિત છે. જો લગ્નજીવન સમૃદ્ધ અને પ્રગતિશીલ નીવડે તો લોટરી જીતી ગયા. આ લોટરી જીતવા માટે ફક્ત વિધાતા કે પ્રારબ્ધ પર અવલંબિત રહીએ તો નિષ્ફળતા સિવાય કંઈ હાથ નહીં આવે. જીતવા માટે સામાન્ય બુદ્ધિનો વપરાશ, દંભ છોડીને લાગણીને અનુસરવું અને નિષ્ઠા જરૂરી છે.

અમુક વિદ્વાનોએ લગ્નને એક એવા છોડ સાથે સરખાવ્યો છે જે વિકસવા માટે વ્યવસ્થિત, પદ્ધતિસર માવજત માગી લે છે. પરસ્પર પ્રેમ, આદરનું ખાતર મળે, હૂંફ અને લાગણીનું માપસર પાણી મળે અને સાથે એકબીજાની ભિન્નતા સ્વીકારવાનો સૂર્યપ્રકાશ મળે ત્યારે જ તે વૃક્ષ તરીકે વૃદ્ધિ પામીને ફળ આપશે.

લગ્નજીવનને સફળ બનાવવા માટે આમ તો કોઈ શોર્ટકટ નથી. “જેવું વાવશો તેવું પામશો”, આ ઉક્તિ અહીંયાં અક્ષરશઃ લાગુ પડે છે. ઉપયોગી એવા અમુક મુદ્દાઓ અહીં રજૂ કરું છું.

□ દરેક વ્યક્તિમાં અમુક નબળાઈઓ હશે જ. કોઈ જ વ્યક્તિ પરફેક્ટ હોતી નથી. દરેક વ્યક્તિ બધી જ કળા કે આવડત આત્મસાત કરી નથી શકતી. જો આપણે માત્ર નબળાઈઓ ઉપર ફોકસ રાખશું તો તે

વ્યક્તિની ખૂબીઓ જોવાનું ચૂકી જશું. એકબીજાની ખૂબીઓને પ્રોત્સાહન આપવાનું વાતાવરણ તૈયાર કરવું અને નબળાઈઓને રચનાત્મક રીતે સુધારવાનો પ્રયત્ન કરવો.

આપણને ગમતાં પાસાં ઉપર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીને અણગમતાં પાસાંની ઉપેક્ષા કરતા શીખીએ. પાઈનેપલનો ખટમધુરો સ્વાદ માણવા તેનાં ખરબચડાં છોતરાંને પણ સ્વીકારવા પડે છે. કોલ્ડ પ્લે કે અરિજિત સિંગની લાઈવ કોન્સર્ટ માણવા માટે કલાકો સુધી ઉભા રહેવું પડે છે તેમ સાથીદારનો આખા પેકેજ તરીકે સ્વીકાર કરતા શીખો.

□ અન્ય સાથે સરખામણી ના કરો

દરેક કપલનું લગ્નજીવન સફળતાના અલગ અલગ તબક્કામાં હોય છે. ઈતર કપલના સુખી લગ્નજીવનને જોઈને ઈર્ષા કે લઘુતાગ્રંથિ ક્યારેય ન અનુભવવી. દરેક કપલનું લગ્નજીવન પ્રારંભિક પ્રણયનો ઊભરો વહેલો કે મોડો સેટલ થયા બાદ પાવર સ્ટ્રગલના સ્ટેજમાં પ્રવેશે છે. અહીંયાં બંને પાર્ટનર તેમની ક્ષમતા અને પર્સનાલિટી અનુસાર વર્ચસ્વ સ્થાપિત કરવાની કોશિશ કરે છે. દરેક કપલની સમજદારી પ્રમાણે આ તબક્કો ટૂંકો કે લાંબો હોય છે. ત્યાર બાદ બંને પાર્ટનર એકબીજાંને જાણતાં થાય પછી

સહકારનો સ્ટેજ શરૂ થાય છે. કૌટુંબિક જવાબદારી અને કામની વહેંચણી જેવા મહત્વના મુદ્દા ઉપર એકમત સધાય, એકબીજાની સ્પેસ નક્કી થાય, કમ્યુનિકેશનની કળા વિકસે ત્યારે માંડ સમાધાનકારક સ્ટેજ પર પહોંચાય છે. બંને પાર્ટનરોએ ઉપલબ્ધ રિસોર્સિસમાંથી સમાધાનકારક પરિસ્થિતિ નિર્માણ કરવી જરૂરી છે.

□ પરફેક્ટ લગ્નજીવન જેવું કાંઈ હોતું નથી

કુદરતમાં કોઈ વસ્તુ પરફેક્ટ નથી. જમીન સંપૂર્ણ રીતે સમતલ નથી. ખાડા, ટેકરા, ડુંગર, પર્વતો છે. સમુદ્રની ગહેરાઈમાં પણ ઊંચ-નીચ છે. કિનારા ઉપર ભરતી-ઓટ આવતી રહે છે. તેવી જ રીતે લગ્નમાં પણ સમય અને પરિસ્થિતિ અનુસાર લાગણી અને સંબંધના ગ્રાફમાં ઉતા-ચઢાવ આવવાનો જ. જે પતિ-પત્ની એકબીજાના કમ્પેનિયન બનીને, કમિટેડ રહીને, પોતપોતાની ભૂમિકા બખૂબી નિભાવે તેઓ જીવનના વિવિધ ઝંઝાવાત પાર કરી જાય છે.

□ સ્ત્રી-પુરુષ સમાનતા

આપણો સમાજ મહદ્ અંશે સ્ત્રી અને પુરુષ બંનેને સમાન વૈવાહિક અધિકાર આપે છે. કુટુંબમાં સ્ત્રીને પુરુષ સમાન દરજ્જો આપવામાં આવ્યો છે, પણ કુટુંબ વ્યવસ્થામાં પુરુષ અને સ્ત્રીની ભૂમિકા ભિન્ન ભિન્ન છે. સ્ત્રીએ પુરુષ સમોવડી થવું એટલે, પુરુષ જે કાર્ય કરે છે તે કરવા એમ અર્થ નથી. ખરું જોતા તો સ્ત્રી, પુરુષ કરે તે કરતાં ઘણાં કઠિન કાર્યો કરતી જ હોય છે. કદાચ

કેડિટ મળતી નથી. વેસ્ટર્ન કલ્ચરના વાદે યડીને ફેમિનિઝમનો ઝંડો ઉપાડનારી સ્ત્રીએ સમજવું જરૂરી છે કે પુરુષ અને સ્ત્રી એકબીજાના (competitor) સ્પર્ધક નથી પણ પૂરક (complimentary) છે.

સદીઓથી પુરુષની બ્રોડ વિનરની ઈમેજ ઝડપથી બદલાઈ રહી છે. મોડર્ન એજ્યુકેટેડ સ્ત્રીની કમાણી પુરુષ સમકક્ષ થઈ રહી છે, સર્વે કુટુંબીજનોની બધી જ જરૂરિયાતો 24x7 સાચવનાર ગત પેઢીની ઘરરખ્ખુ ગૃહીણી “કંઈ કામ કરતી નથી” એવું સમજવું બહુ સામાન્ય હતું. આજની મોડર્ન સ્ત્રી, પુરાણી મેન્ટાલિટી ધરાવતા લોકોને બરાબર પાઠ ભણાવી રહી છે. પણ “મારી કમાણીએ મારા એકલા માટે અને પતિની કમાણીએ કુટુંબ માટે” પત્નીની એવી માનસિકતા વહેલા-મોડા વિવાદ ઊભા કરે છે.

□ ભૂતકાળને બહુ ખંખોળવો નહીં

આજે જ્યાં હાઈ સ્કૂલમાં છોકરા-છોકરીઓ માટે બૉયફ્રેન્ડ/ગર્લફ્રેન્ડ હોવું અતિ જરૂરી બની ગયું છે. સિંગલ રહેનારની ઠેકડી ઉડાડવામાં આવે છે. વર્તમાન પરિસ્થિતિમાં લગ્નથી જોડાતાં યુવક-યુવતીઓનો લાંબા કે ટૂંકા સમયગાળા માટે કોઈ જોડે ભૂતકાળમાં મીઠો સંબંધ રહ્યો હોય તે નવાઈની વાત નથી. દરેક પ્રણયસંબંધ લગ્નમાં ફેરવાતા નથી. સામાજિક કે આર્થિક પરિસ્થિતિમાં અસમાનતા હોય કે પછી બીજાં ઘણાં કારણોથી પ્રેમસંબંધનો અંત આણી બીજા પાત્ર સાથે લગ્ન થાય છે ત્યારે ભૂતકાળના પ્રેમપ્રકરણને સંપૂર્ણ રીતે

દફનાવીને ભૂલી નવા સંબંધમાં કમિટેડ રહેવામાં શાણપણ રહેલું છે. ભૂતપૂર્વ પ્રેમી કે પ્રેમિકા જોડે મિત્ર તરીકે સંબંધ ચાલુ રાખું એવી છેતરામણી માન્યતા રાખવી નહીં. જેમની જોડે તમે એક સમયે માનસિક કે શારીરિક ઈન્ટીમસી રાખેલ છે, તે વ્યક્તિનો સામાન્ય રીતે મિત્ર તરીકે સ્વીકાર કરી શકાતો નથી. લગ્ન પશ્ચાત્ત પણ ચાલુ રહેલો જૂનો પ્રેમસંબંધ ગમે ત્યારે ફૂંફાળા મારતા નાગની જેમ ડંખ મારી શકે છે. સોશિયલ મીડિયા પર પણ સંબંધો પર પૂર્ણવિરામ મૂકવો. કૉલ કે મેસેજ તો બંધ કરવા, મોબાઈલમાંથી નંબર પણ ડીલીટ કરવો જેથી ચોરીછૂપીથી તેમના સ્ટેટસ કે સ્ટોરી જોવાની તલાવેલી ના રહે.

સાથે જ તમારા જીવનસાથીના ભૂતકાળમાં પણ અતિરસ રાખવો નહીં. આપણે એકબીજાની પાસ્ટ હિસ્ટ્રી શેર કરીએ એવા વિચારો અપનાવવા નહીં, કારણકે પાર્ટનરનો ભૂતકાળ જાણ્યા પછી સો-કોલ્ડ મોડર્ન વિચારસરણી ધરાવતી વ્યક્તિઓ પણ સંતુલન ખોઈ બેસે છે. ડિવોર્સી કે વિધવા / વિધુર સાથે લગ્ન કરનાર વ્યક્તિએ તેમના સાથીના ભૂતપૂર્વ વિશે લગ્ન પહેલાં જ જરૂરી માહિતી મેળવી લેવી. લગ્ન પછી વારંવાર ઉલ્લેખ કરવો નહીં અને સરખામણી ક્યારેય કરવી નહીં.

□ સ્વસ્થ જાતીય જીવન :

મનુષ્યના જીવનમાં ધર્મ, અર્થ, કામ અને મોક્ષ - આ ચાર પુરુષાર્થમાં એક મહત્ત્વનું ઘટક એટલે જાતીય જીવન. પણ કમનસીબે

આ વિષયને દંભના બ્લેન્કેટ નીચે ઢાંકી રાખવામાં આવતું હોય છે. લગ્ન પછી ટૂંક સમયમાં જ છૂટા પડનાર કપલ્સમાં જાતીય સંબંધમાં નિષ્ફળતા એ મુખ્ય કારણ રહેલું હોય છે.

સાદગી અને બ્રહ્મચર્યનું ખોટું અર્થઘટન કરીને જાતીયતા નાહક વગોવવામાં આવે છે. પરિણામ સ્વરૂપ પતિ-પત્ની પણ આ વિષય પર મુક્ત મને વાત કરતાં નથી. અન્ય પ્રાણીઓની જેમ મનુષ્યમાં જાતીયતા ફક્ત પ્રોક્રિએશન / રીપ્રોડક્શન (પ્રજોત્પત્તિ) પૂરતી મર્યાદિત નથી. જ્ઞાન, કલા, શારીરિક સ્વાસ્થ્ય અને લાગણીનું કેમિકલ કોમ્બિનેશન સેક્સુઆલીટી નક્કી કરે છે. જાતીય સમાધાન વ્યક્તિને શારીરિક અને માનસિક રીતે ઘણું ફાયદેમંદ તો છે જ, પણ સાથે સાથે પતિ-પત્નીના સંબંધ વધુ ઘનિષ્ઠ બનાવે છે.

તાણા-તનાવવાળી આધુનિક જીવનશૈલી, એકાંતનો અભાવ કે પછી બેડરૂમમાં પણ મોબાઈલનું વળગણ જેવાં અનેક કારણોને લીધે કપલનું જાતીયજીવન પણ ખોરંભે ચડી જાય છે. માટે પ્રાયોરિટી આપીને, સમયનું યોગ્ય મેનેજમેન્ટ કરીને આ બાબત પર પૂરતું લક્ષ્ય આપવું જરૂરી છે.

□ લગ્ન એ બિઝનેસ પાર્ટનરશિપનો કોન્ટ્રોલ નથી

સાનુકૂળ પરિસ્થિતિમાં અને કમ્ફર્ટ ઝોનમાં તો બધા જ સાથ આપે છે. નફો થતો હોય ત્યાં સુધી ધંધાકીય પાર્ટનરશિપ ટકે છે પણ જ્યાં નુકસાની શરૂ થાય ત્યારે પાર્ટનરશિપ

પડી ભાંગે છે. લગ્ન એ જીવનના દરેક તડકાં- છાંયડામાં, વિપરીત પરિસ્થિતિમાં, એકમેકને સાથ આપીને કમિટમેન્ટ પાળવાનું સાહસ છે. એગ્રીમેન્ટના દસ્તાવેજ કરતા મૌખિક કૉલ વધારે વજનદાર છે.

ધંધામાં નુકસાન, નોકરી છૂટી જવી, અકસ્માત કે લાંબી બીમારીથી ખરાબ સ્વાસ્થ્ય, કૌટુંબિક કલેશ જેવાં અનેક કારણોથી લગ્નનું બંધન નબળું પડે છે. આ પરિસ્થિતિમાં વ્યક્તિ જેવું વિચારશે તે દિશામાં તેના આગળનાં પગલાં પડશે. જો છૂટાછેડાનો વિચાર કરશે. તો તેનાં આગામી પગલાં જાણતાં-અજાણતાં છૂટાછેડા તરફ

દોરી જશે. માટે આવા વિચારોને ઊગતા જ ડામી દેવા જરૂરી છે, પણ જો સમાધાન કરવા બાબત વિચાર કરશો તો તે પ્રમાણે વર્તન કરવાનું મન થશે. સપ્તપદી પર આપેલા વચન પ્રમાણે જો વ્યક્તિ જીવનના દરેક ઉતાર-ચઢાવમાં પાર્ટનરને સાથ આપશે તો કપરો સમય પણ પાર થઈ જશે.

છેલ્લે બેન્જામિન ફ્રેન્કલિનના કહ્યા પ્રમાણે “સફળ લગ્નજીવન માટે લગ્ન પહેલાં આંખો પૂરી ખુલ્લી રાખો અને લગ્ન પછી અડધી બંધ રાખો.”

ભુજપુર

મો. : ૯૮૬૯૦૩૦૮૦૯

ગાલા ભણસાલી
સ્ટોક બ્રોકર્સ પ્રા. લી.
તરફથી
હાર્ટિક શુભેચ્છા

શ્રાદ્ધ કર્મ : પરંપરા કરતાં આત્મમંથન વધુ જરૂરી

* હેમા વીરા *

પોતાના પિતૃઓને અને સ્મૃતિશેષ વડીલોને યાદ કરવા માટે જે પર્વનું આયોજન કરવામાં આવે છે, તેને આપણે શ્રાદ્ધ પર્વ તરીકે ઓળખીએ છીએ. સ્વજનોને યાદ કરવાની આ પરંપરા આપણા સમાજ અને સંસ્કૃતિનો એક મહત્વનો ભાગ છે. પિતૃઓના સ્મરણમાં દાન-ધર્મ, ભોજન, તર્પણ વગેરે કરવામાં આવે છે. આ બધું કરતાં મનમાં એક પ્રકારનો સંતોષ રહે છે, કે આપણે આપણા પિતૃઓ માટે કંઈક કર્યું. તેમને પુણ્ય મળશે અને તેઓ પ્રસન્ન રહેશે. શ્રાદ્ધ અને ભાવનાનો આ પ્રવાહ પોતાની જગ્યાએ યોગ્ય છે, પરંતુ જો થોડું થંભીને વિચારીએ. તો અમુક પ્રશ્નો સ્વાભાવિક રીતે ઊભા થાય છે.

આપણા સમાજમાં ધાર્મિક પર્વો અને ઉત્સવો માત્ર આસ્થાથી જ જોડાયેલાં નથી, પરંતુ તેઓ જીવનને વ્યવસ્થિત અને સંયમ્ત રાખવાની એક પ્રાયોગિક વ્યવસ્થા પણ છે. શ્રાદ્ધ પર્વ પણ એવો જ એક સમયગાળો છે. ગણેશ ઉત્સવ અને નવરાત્રિ વચ્ચે આવતો આ પંદર દિવસનો સમય પિતૃસ્મરણ માટે નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો છે. હિન્દુ સમાજમાં આ સમય દરમિયાન પોતાનાં મૃત માતા-પિતા, દાદા-દાદી, ભાઈ-બહેન કે અન્ય સ્વજનો માટે શ્રાદ્ધકર્મ કરવામાં આવે છે.

આ દિવસોમાં ભંડારા, પૂજાપાઠ, ગરીબોને ભોજન, દાન-ધર્મ જેવાં કાર્યો થાય છે. ઘણાં

લોકો ગંગા, યમુના, નર્મદા જેવાં પવિત્ર સ્થળોએ જઈને પિતૃ તર્પણ કરાવે છે, જેથી તેમના પિતૃઓને શાંતિ મળે એવી માન્યતા છે. આ બધું શ્રદ્ધેય છે અને આસ્થાથી કરવામાં આવે છે.

પરંતુ સવાલ અહીંથી શરૂ થાય છે.

આ બધું આપણે આપણા સ્વજનોનાં મૃત્યુ બાદ કરીએ છીએ તે યોગ્ય છે, પરંતુ જ્યારે એ જ વ્યક્તિ જીવતી હતી ત્યારે આપણે કેટલું ધ્યાન રાખ્યું? તેને સમયસર ભોજન મળ્યું કે નહીં, તેની શારીરિક જરૂરિયાતો પૂરી થઈ કે નહીં અને સૌથી મહત્વનું તેના મનને શાંતિ મળી કે નહીં - આ વિષે આપણે કેટલો વિચાર કર્યો?

જીવતે જીવ જે વ્યક્તિ આપણી સાથે હતી, તેની સાચી સારસંભાળ લીધી હતી કે નહીં? તેની માંગણીઓ ભલે તે ભૌતિક હોય કે લાગણીસભર- સમજવાનો અને પૂરી કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો કે નહીં?

ઘણી વાર એવું જોવા મળે છે કે વ્યક્તિ જીવતી હોય ત્યારે તેને એક ગ્લાસ પાણી પૂછ્યા વગર મળતું નથી અને તેના મૃત્યુ બાદ તેના નામે મોટા પાયે દાન-પુણ્ય થાય છે. ત્યારે પ્રશ્ન થાય છે - આ પુણ્ય કોના માટે છે? પિતૃઓ માટે કે આપણા પોતાના અંતરાત્માને શાંત કરવા માટે?

કેટલાક પ્રસંગોમાં “પિતૃદોષ ન નડે” એ ભયથી શ્રાદ્ધ, તર્પણ અને વિધિઓ કરવામાં આવે છે, પરંતુ અહીં પ્રશ્ન પિતૃદોષનો નથી; પ્રશ્ન સંતાનોની જવાબદારી, સંવેદનશીલતા અને પ્રાથમિકતાઓનો છે.

પિતૃદોષ કરતાં વધુ વિચાર સંતાનોના વર્તન પર થવો જોઈએ. પિતા કે માતા જીવતાં હોય ત્યારે જો તેમની કાળજી ન લેવામાં આવે અને તેઓ અવગણના કે એકલતામાં જીવન પસાર કરે, તો પછી તેમના મૃત્યુ બાદ કરવામાં આવતું તર્પણ તેમને કેટલી તૃપ્તિ આપી શકે?

મરણપથારી પર પડેલાં માતા-પિતા જો પોતાના સંતાનોની રાહ જોતાં જોતાં દુનિયા છોડે, અથવા જે માતાએ તમામ પીડા સહન કરીને સંતાનોને ઉછેર્યા હોય અને અંતે અવગણનામાં જીવન પૂર્ણ કરે - તો પછી કરવામાં આવતું શ્રાદ્ધ તેમના દુઃખનું પ્રાયશ્ચિત્ત બની શકે?

હકીકત એ છે કે શ્રાદ્ધકર્મ ઘણી વખત એક ધાર્મિક પરંપરા કરતાં વધુ, આપણાં માટે એક માનસિક બચાવ પ્રયુક્તિ બની જાય છે. જીવનકાળ દરમિયાન જે ફરજ નિભાવી ન શક્યા, તેને મૃત્યુ બાદ ધાર્મિક કર્મો દ્વારા સંતુલિત કરવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવે છે.

મા-બાપ તો કદાચ ત્યાં પણ પોતાનાં સંતાનોને માફી જ આપતાં હશે, પરંતુ પ્રશ્ન એ છે-શું માત્ર માફી પૂરતી છે? કે પછી જીવનકાળ દરમિયાન જ આપણી ફરજ નિભાવવી વધુ જરૂરી હતી?

અહીં શ્રાદ્ધ પર્વ કે પરંપરાનો ઈનકાર નથી. શ્રાદ્ધ જરૂરી છે, પરંતુ શ્રાદ્ધ સાથે જો સંવેદનશીલતા, જવાબદારી અને માનવીય વ્યવહાર ન જોડાય, તો તે અધૂરી રહી જાય છે. જ્યારે વ્યક્તિને આપણી સૌથી વધુ જરૂર હતી, ત્યારે આપણે હાજર ન હોઈએ અને જ્યારે તે વ્યક્તિ હયાત ન હોય, ત્યારે તેના નામે ધર્મ કરીએ તો તેનો સાચો અર્થ શું રહે છે?

શ્રાદ્ધકર્મનું સાચું મૂલ્ય ત્યારે જ છે, જ્યારે તે આપણને જીવતા વડીલો પ્રત્યે વધુ સંવેદનશીલ બનવા પ્રેરે.

(ગામ: બેરાજા)

મો. : ૯૩૨૨૨૨૨૪૦૦

પ્રિય વાચકો,

આપના પ્રતિભાવ, પ્રતિસાદ, પગદંડીને પત્ર માટે ત્રણ માધ્યમ :

૧ વૉટ્સએપ/સંદેશ

(માત્ર પ્રતિભાવ, પ્રતિસાદ, પગદંડીને પત્ર)

CA સંજય ચંદનબેન વિસનજી છેડા

૯૮૯૨૮૧૫૩૬૭

૨ ઈમેલ - pagdandi@kvoss.org

૩ પત્રવ્યવહાર

પગદંડી, શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજ

શ્રી ક.વી.ઓ. દેરાવાસી નવી મહાજન વાડી,

ત્રીજે માળે, ૯૯/૧૦૧, કેશવજી નાયક રોડ,

ચિંચબંદર, મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૯.

- તંત્રી

વૃદ્ધાશ્રમ : સમાજ માટે શ્રાપ કે આશીર્વાદ

* વસંત જેઠીબાઈ લીલાધર ગાલા *

એક સજ્જન શ્રી દાસ કિશન (@DasKishan Official), એમની પોતાની યુ-ટ્યૂબ ચેનલ ચલાવે છે. તેઓ ઘણા વૃદ્ધાશ્રમોની મુલાકાત લે છે અને ત્યાંના સંચાલકો તથા અંતેવાસીઓ સાથે રૂબરૂ વાતચીત કરી એ વૃદ્ધાશ્રમની મુલાકાતનો વીડિયો એમની ચેનલ પર મૂકે છે. કેટલાક ખૂબ સગવડભર્યા અને આધુનિક વ્યવસ્થા ધરાવતા વૃદ્ધાશ્રમોની, બેથી ત્રણ કલાકની મુલાકાત લઈ દર્શન કરાવે છે. સામાન્ય રીતે તેઓ દરેક વૃદ્ધાશ્રમની સારી સગવડતા સાથેના આવાસ, સારું સંચાલન, સરસ ભોજન અને વૃદ્ધોને અનુકૂળ હોય એવી પ્રવૃત્તિઓ કરાવતા હોય તેવું દર્શાવતા હોય છે. એ એમની વ્યાવસાયિક રીત હશે જે એમની યુ-ટ્યૂબ ચેનલને અનુકૂળ પણ હશે.

લેખકે પણ લગભગ દસ થી બાર વૃદ્ધાશ્રમોની રૂબરૂ મુલાકાત લીધી છે. એક લેખક તરીકે મારો ધ્યેય વૃદ્ધાશ્રમની ઊજળી અને નબળી બાજુઓનો ચિતાર મેળવવાનો રહ્યો છે. મારી દૃષ્ટિ વ્યાવસાયિક નહીં, પણ ખરી હકીકત મેળવી લેખરૂપે સમાજને જણાવવાની હોય છે, તેથી મારી મુલાકાત બે-ત્રણ દિવસ કે ક્યાંક તો અઠવાડિયું કે મહિનો પણ રોકાવાની થતી રહી છે... એ પણ મારા રહેવા- જમવાની વ્યવસ્થા બદલ થતો ખર્ચ ચૂકવીને... ઘણા વૃદ્ધાશ્રમોમાં ખૂબ સુંદર સુવિધાઓ જોઈ છે તો કેટલાક ઠેકાણો

અતિબેદરકારી, અસ્વચ્છતા અને અપૂરતી સગવડો પણ દેખાઈ આવી.

આપણા સમાજના દાતાઓ તરફથી ઊભો થયેલ. 'માંડવી આશ્રમ'. મારાં મોટાં બહેન જેમણે વૃદ્ધાવસ્થાએ દીક્ષા લીધી હતી અને થોડાં વર્ષો બાદ, વિહાર કરવા અસમર્થ થયાં ત્યારે એમના શેષ સાધ્વીજીવન માટે માંડવી આશ્રમમાં સ્થાયી થયાં ત્યારે એમનાં દર્શનવંદન અર્થે મારી આ માંડવી આશ્રમની પ્રથમ મુલાકાત ૧૯૭૮માં થઈ. ચાર દિવસ રોકાઈ, આશ્રમની સંપૂર્ણ વ્યવસ્થાનું અવલોકન કર્યું, ત્યારે એક વિચાર મનમાં આવ્યો કે વૃદ્ધો માટે આવા આશ્રમો હોવા જોઈએ? શું વૃદ્ધો કુટુંબો માટે ખરેખર બોજ બની જતા હોય છે કે એમને આશ્રમમાં મૂકવા પડે ?

અગાઉના સમયમાં ઘરના વડીલો, નાની-મોટી જગ્યાઓમાં કુટુંબ સાથે સુમેળ સાધી રહેતા. વડીલોની સેવા અને સંભાળ એ કુટુંબના સંસ્કાર ગણાતા. સમયના વહેણ સાથે જીવનની પરિસ્થિતિઓ બદલાતી રહી. શહેરનો વસવાટ, નાના આવાસો, નાની પેઢીમાં ઉચ્ચ શિક્ષણ, આધુનિક રહેણીકરણી તથા સહનશક્તિનો અભાવ વગેરે કારણોને લીધે વડીલોને ઘરમાં સમાવવા માટેના વિકલ્પો ઘટ્યા. ક્યાંક નબળી આર્થિક સ્થિતિ પણ કારણભૂત થઈ. વડીલોને વૃદ્ધાશ્રમમાં

મૂકવા માટે એમની ઈચ્છા અને તૈયારી હોવી જોઈએ, નહીં કે એમને બોજ સમજી પોતાની સ્વતંત્રતા કે કુટુંબની અસુવિધા જેવી કે કરિયર, પ્રાઈવસી અને ખર્ચ બચાવવા માટે ‘મૂકી આવવા.’

શું વૃદ્ધાશ્રમો સમાજ માટે જરૂરી છે? હા, અમુક સંજોગોમાં જરૂરી હોઈ શકે. આજના સમયમાં શહેરોમાં કુટુંબના રહેઠાણની જગ્યા નાની હોય તો વડીલોને સમાવવાની તકલીફ, વડીલો એકલતા અનુભવતા હોઈ એમના સમવયસ્ક મિત્રોના સહવાસની ઝંખના, કૌટુંબિક કંકાસ, નજીકના કુટુંબીઓમાં કોઈ ના હોય, એવા સંજોગોમાં વૃદ્ધાશ્રમ જરૂર ખૂબ ઉપયોગી જણાય.

બીજી બાજુ વૃદ્ધાશ્રમમાં અપૂરતી વ્યવસ્થા, સંચાલકોનું બેજવાબદાર અને કર્મચારી વર્ગનું ઉદ્દત વર્તન, નીરસ ભોજન, રહેવાના રૂમની અપૂરતી સગવડ, અસ્વચ્છતા, કડક નિયમોનું પાલન વગેરે બાબતોથી ઢળતી ઉંમરે અસહાયતાનો ભાવ ઉદ્ભવે, જેથી જીવન લાચારીભર્યું લાગે.

મેં ઘણા સંચાલકો સાથે ચર્ચા કરી છે તેમ જ ઘણા વૃદ્ધ અંતેવાસીઓ સાથે બેસીને વાતચીત કરી છે. ઘણાની આંખમાં લાચારી જોઈ છે, ઘણા કુટુંબથી દૂર રહી આંસુ સારતા જોયા છે, કોઈકને કુટુંબના કંકાસથી દૂર રહી સુખી હોવાનું કહેતા પણ સાંભળ્યા છે. આવું બધું જોઈ/સાંભળી હૃદયમાં સંવેદના અને દયા જાગે, આંખોમાં ઝળઝળિયાં આવે, સમાજ પ્રત્યે અણગમો પણ થાય.

કેટલીક સહૃદયી વ્યક્તિઓ, એમના કૌટુંબિક

સારા-માઠા પ્રસંગે વૃદ્ધાશ્રમમાં જઈ ત્યાંના અંતેવાસીઓને, ખૂબ ઊંચા બંધુત્વના ભાવ સાથે, મીઠાઈ, ફળફૂટ તથા જમણા અને રોકડાનું દાન, પોતાના હાથે આપે છે. પુણ્યનું કામ થાય છે, પણ એ દાન લેનાર અંતેવાસી, આપનારના ઉપકાર તળે નિઃસહાય હોવાનો અહેસાસ અને લઘુતા અનુભવે તો એ એક માનવીના જીવનની કરુણતા છે. કુટુંબથી વિખૂટા પડી ગયાનો અફસોસ જાગી આવે તો આવેલ દાતાઓ તરફથી દાખવવામાં આવતા પ્રેમભર્યા શબ્દોથી, પોતાના પરિવારનો પ્રેમ અથવા તો તિરસ્કાર યાદ આવી જતાં આંખ ભીની થઈ જાય.

એક સમાચાર છે કે ગુજરાતમાં નજીકના સમયમાં બે નવા વૃદ્ધાશ્રમ તૈયાર થવામાં છે, જેમાં અંદાજે ૮૦૦ થી વધુ વૃદ્ધો માટે રહેવા-જમવા સાથે અત્યાધુનિક સગવડો હશે. જો કે આજના અમુક યુવાઓની મનોદશા અને સ્વચ્છંદતા જોતા એમ લાગે છે કે ભવિષ્યમાં હજી વધારે વૃદ્ધાશ્રમો બનશે જે સમાજનું દુર્ભાગ્ય હશે.

અંતમાં તારણ એટલું જ કે વૃદ્ધાશ્રમો એ સમાજ માટે, આજની અને ભવિષ્યમાં આવતા સમય માટેની અનિવાર્ય જરૂરિયાત ગણી શકાય. વાચકોને નમ્ર વિનંતી કે આ વિષયમાં આપના તરફથી પ્રતિભાવ જરૂર આપશો.

દેવપુર/મુલુંડ

મો. ૮૪૫૧૦૮૮૬૭૮

માણસને ભરપૂર માત્રામાં
જે કંઈ મળ્યું હોય તો એ છે બુદ્ધિ...
કારણ કે આજ દિન સુધી કોઈએ
ફરિયાદ નથી કરી કે મારામાં ઓછી છે...

જૈનમ્ જયતિ શાસનમ્

* રાજેશ જવેરબેન નરશી સાવલા *

હમણાં થોડા વખત પહેલાં સમાચાર મળ્યા કે કચ્છમાં અંદાજિત કરોડો વર્ષ પહેલાં અસ્તિત્વ ધરાવતા વાસુકી નાગના અવશેષ મળ્યા છે. ભૂસ્તરશાસ્ત્રીઓ એવું જણાવે છે કે નાગ લગભગ ૪૭ થી ૫૦ ફૂટ લાંબો હોવાની શક્યતા છે અને એનું અંદાજિત વજન હજાર કિલોની આસપાસ હોઈ શકે. એ જ અરસામાં આર્જેન્ટિનામાં ડાયનોસોરના ઈંડાના અવશેષ મળ્યા હોવાનું પણ જાણવા મળ્યું છે.

જૈનશાસ્ત્રમાં ઉત્સર્પણી અને અવસીર્પણી કાળનું વર્ણન કરાયું છે. દરેક કાળમાં છ આરો એટલે કે સમયના ખંડ હોય છે. અત્યારે અવસીર્પણી કાળનો પાંચમો આરો ચાલી રહ્યો છે એમ જૈન પરંપરામાં માનવામાં આવે છે. અવસીર્પણી કાળ એ ઊતરતો કાળ છે, જેમાં જીવનશક્તિ, આયુષ્ય, દેહની ઊંચાઈ, જમીનનો રસકસ વગેરે ક્રમશઃ ઘટતાં જાય છે. અવસીર્પણી કાળ પછી ઉત્સર્પણી કાળની શરૂઆત થાય છે, જેમાં આ બધું ફરી વધતું રહે છે. અનાદિ-અનંતકાળથી આ પરંપરા ચાલુ રહી છે. ભૂસ્તરશાસ્ત્રીઓ કરોડો વર્ષ જૂનાં વિશાળ પ્રાણીઓના અવશેષોની વાત કરે છે ત્યારે તે જૈન શાસ્ત્રોમાં વર્ણવાયેલા પ્રાચીન કાળની વિશાળતા સાથે વિચારાત્મક રીતે સામ્ય ધરાવતી લાગે છે. આ વાતને સીધી વૈજ્ઞાનિક સાબિતી તરીકે નહીં તો ભલે પણ વિચાર માટેની એકસરખી દિશા તરીકે પણ જોઈ શકાય.

વિજ્ઞાનમાં કાર્બન ડેટિંગ પદ્ધતિથી અવશેષો કેટલા પ્રાચીન છે તેનો અંદાજ લગાવવામાં આવે છે. આ પદ્ધતિ અવશેષોની ઉંમર નક્કી કરવામાં મદદરૂપ થાય છે. આવાં સંશોધનો માનવને પૃથ્વીના પ્રાચીન સમયગાળાની કલ્પના કરવામાં સહાય કરે છે.

જૈનશાસ્ત્ર મુજબ પાંચમા આરાની શરૂઆત પ્રભુ મહાવીરના નિર્વાણ પછી માનવામાં આવે છે. આ આરામાં જીવનમાં સંયમ અને આત્મચિંતનનું મહત્ત્વ વધ્યું છે એમ શાસ્ત્રોમાં દર્શાવાયું છે. આવનારો છઠ્ઠો આરો પણ વધુ કઠિન હશે એવી કલ્પના જૈનશાસ્ત્રોમાં મળે છે. લખવાનો ઉદ્દેશ એ છે કે જૈનશાસ્ત્રોમાં જણાવાયેલી અનેક વાતો માનવને જીવન, સમય અને બ્રહ્માંડ વિશે ઊંડું વિચારવા પ્રેરે છે. કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરેલા તીર્થંકરો અને તેમના ગણધરો પ્રણીત આગમ ગ્રંથો માનવ માટે આધ્યાત્મિક માર્ગદર્શનરૂપે છે. આ ગ્રંથો વૈજ્ઞાનિક સાબિતી આપવા માટે નહીં, પરંતુ આત્મશુદ્ધિના માર્ગ દર્શાવવા માટે છે. આ અર્થમાં જૈન શાસન અદ્વિતીય છે, કારણકે તે માનવને બહારની સિદ્ધિ કરતાં અંદરની ઉન્નતિ તરફ દોરી જાય છે.

જૈન ધર્મના આધારભૂત ગ્રંથને આગમ કહે છે. આગમમાં તીર્થંકર અને ગણધરાએ પ્રરૂપેલી જિનવાણી ગ્રંથસ્થ થઈ છે. કેવળજ્ઞાની એટલે પૂર્ણ આત્મજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરેલો આત્મા. તીર્થંકર એ

કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરેલા મહાન આત્માઓ છે. આત્મા જ્યારે કર્મબંધનથી મુક્ત બને છે, ત્યારે તેમાં રહેલો જ્ઞાનગુણ પ્રગટ થાય છે - આ સ્થિતિને કેવળજ્ઞાન કહેવાય છે. ધર્મ શ્રદ્ધા પર ટકે છે, જ્યારે વિજ્ઞાન સાબિતી અને પુરાવા પર આધાર રાખે છે.

જૈનશાસ્ત્રમાં બાર દેવલોક, નવ ઐવયક અને પાંચ અનુત્તર વિમાનનો ઉલ્લેખ મળે છે. આ વર્ણનો જૈન દાર્શનિક દૃષ્ટિએ બ્રહ્માંડની વિશાળતા અને જીવનના વિવિધ સ્તરો દર્શાવે છે. તો સામે છેડે આજે ખગોળવિજ્ઞાન જણાવે છે કે બ્રહ્માંડમાં અબજોની સંખ્યામાં આકાશગંગાઓ છે અને દરેક આકાશગંગામાં અબજો તારાઓ છે. આ તારા વચ્ચે લાખો પ્રકાશવર્ષનું અંતર છે.

આ અફાટ બ્રહ્માંડમાં અન્યત્ર પણ જીવસૃષ્ટિ હોઈ શકે એવી સંભાવનાઓ પર વૈજ્ઞાનિક શોધ ચાલુ છે. તો જૈનશાસ્ત્રોમાં પણ બ્રહ્માંડમાં વિવિધ પ્રકારની જીવસૃષ્ટિ હોવાનો ઉલ્લેખ મળે

છે. આ વર્ણનોને વિજ્ઞાન સાથે સ્પર્ધામાં નહીં, પરંતુ આધ્યાત્મિક દૃષ્ટિએ જીવનની વિશાળતા સમજાવતી વાતો તરીકે જોવી યોગ્ય છે.

વિજ્ઞાન સાબિતી શોધે છે, જ્યારે ધર્મ જીવનને અર્થ અને દિશા આપે છે. બન્ને પોતાની સીમામાં રહી કાર્ય કરે ત્યારે જ માનવકલ્યાણ શક્ય બને છે.

અંતમાં એટલું જ કહી શકાય કે જૈન શાસનના મહિમા માટે વૈજ્ઞાનિક સાબિતીની જરૂર પણ નથી. કારણકે આ મહાન ધર્મ અહિંસા, સંયમ, કરુણા અને આત્મશુદ્ધિના માર્ગમાં છે. આ માર્ગ માનવને વિચારશીલ અને સંતુલિત જીવન તરફ દોરી જાય છે.

જૈનમ્ જયતિ શાસનમ્

જૈન આજ્ઞા વિરુદ્ધ કંઈ લખાયું હોય તો

મિચ્છામી દુક્કડમ

મો.: ૯૭૬૯૦૦૮૮૧૯

‘પગદંડી’ના લેખકો / વાચકોને નમ્ર વિનંતી

લેખની સામગ્રી અંગે નમ્ર અપેક્ષા (Quality Guidance)

- * લેખ લખતી વખતે કૃપા કરીને વિષયનાં બધાં પાસાં આવરી લેવા પ્રયત્ન કરશો. માત્ર સારી વાતો નહીં, સકારાત્મક અને નકારાત્મક (Good & Bad) બન્ને બાજુ સંતુલિત રીતે રજૂ કરશો.
- * વાચકો માટે ઉપયોગી રહે એ માટે લેખમાં હાલની સમસ્યાઓ અને જો લાગતું હોય તો ભવિષ્યમાં દેખાઈ શકે તેવી સમસ્યાઓ/યુનૌતીઓ અંગે પણ લખશો.
- * જ્યાં શક્ય હોય ત્યાં ઉકેલ/સૂચનો/વૈકલ્પિક દૃષ્ટિકોણ ઉમેરશો તો લેખ વધુ અર્થપૂર્ણ બને છે.
- * ભાષા સન્માનજનક અને નિષ્પક્ષ રહે તે અમારી વિનંતી છે.

અદ્ભુત, અદ્વિતીય અને અવિસ્મરણીય સુંદરબન

* ભરત લક્ષ્મીબેન ડુંગરશી શાહ *

કોલકાતા : ઐતિહાસિકતા અને ઉત્સવોનું શહેર
ઓહ કોલકાતા કહો કે વાહ કોલકાતા! રામકૃષ્ણ
પરમહંસ જ્યાં પૂજારી હતા તે દક્ષિણેશ્વર કાલી
મંદિર, સ્વામી વિવેકાનંદ દ્વારા સ્થાપિત બેલુર
મઠ, અનેક ઐતિહાસિક તથા અર્વાચીન
સ્થાપત્યોથી સમૃદ્ધ કોલકાતા એક અનોખું શહેર
છે.

નવરાત્રિ અને દુર્ગાપૂજના દિવસોમાં તો શહેરનો
ઠસ્સો ચરમસીમાએ પહોંચે છે, પરંતુ આ
ગીચતા, પ્રદૂષણ અને શહેરી હલ્લા-ગુલ્લાથી થોડે
દૂર, માત્ર લગભગ ૯૪ કિલોમીટર અને ત્રણ
કલાકના અંતરે આવેલું એક રહસ્યમય પ્રાકૃતિક
વિશ્વ છે - સુંદરબન.

સુંદરબન : મૅનગ્રોવ જંગલોનું વિશ્વ

સુંદરબન ભારત અને બાંગ્લાદેશમાં ફેલાયેલું
વિશ્વનું સૌથી મોટું મૅનગ્રોવ (ચેરિયા) જંગલ
છે. ગંગા, બ્રહ્મપુત્રા અને મેઘના નદીઓના
મુખત્રિકોણ વિસ્તારમાં આવેલ આ પ્રદેશ
દરિયાની ભરતી-ઓટ સામે કુદરતી કવચરૂપે કાર્ય
કરે છે અને જમીનના ધોવાણને અટકાવે છે.

યુનેસ્કો દ્વારા વિશ્વ ધરોહર તરીકે ઘોષિત
સુંદરબનને “સુંદરી” નામની એક વિશિષ્ટ ચેરિયા
પરથી “સુંદરબન” નામ મળ્યું હોવાનું માનવામાં
આવે છે.

પ્રવાસ માટે શ્રેષ્ઠ સમય

શક્ય હોય તો સુંદરબન પ્રવાસનું આયોજન પંચાંગ
અનુસાર સુદ કે વદની સાતમ અથવા આઠમની
આસપાસ કરવું ઉત્તમ ગણાય છે. આ સમયગાળામાં
ભરતી-ઓટ અને રાત્રિના ચંદ્રપ્રકાશ વચ્ચે સારું
સંતુલન રહે છે, જેના કારણે નૌકા સફારીનો
અનુભવ વિશેષ રોમાંચક બને છે.

વિસ્તાર અને માનવવસાહત

સુંદરબન આશરે ૧૦,૦૦૦ ચોરસ કિલોમીટરમાં
ફેલાયેલું છે, જેમાંથી અંદાજે ૬૫ ટકા વિસ્તાર
બાંગ્લાદેશમાં અને ૩૫ ટકા ભારત ખાતે આવેલો
છે. ભારતના ભાગમાં આવેલા અંદાજે ૧૦૨
ટાપુઓમાંથી અડધા જેટલા પર માનવવસાહત છે,
જ્યારે બાકીના ટાપુઓ પર ઘન ચેરિયા જંગલો
અને વન્યજીવન વ્યાપેલું છે. સ્વતંત્રતા પછી
તબક્કાવાર રીતે આ વિસ્તારને સંરક્ષિત જાહેર
કરવામાં આવ્યો છે.

વન્યજીવનની વિશેષતા

સુંદરબન તેની સમૃદ્ધ જૈવ વૈવિધ્યતા માટે જાણીતું
છે. અહીં રોયલ બંગાળ ટાઈગર ઉપરાંત ખારા
પાણીના મગર, જંગલી સુવર, વિવિધ પ્રકારના
સાપ-અજગર, તેમજ અનેક જાતનાં યાયાવર પક્ષીઓ
જોવા મળે છે. ભૂગોળીય પરિસ્થિતિ અને માનવ
વસાહત સાથેના અતિનિકટ સંપર્કને કારણે અહીંનું
વન્યજીવન વિશેષ સાવચેત અને સંવેદનશીલ
માનવામાં આવે છે.

ગોડખલીથી સફરની શરૂઆત

સવારે કોલકાતાથી બસ અથવા કાર દ્વારા રવાના થઈ પશ્ચિમ બંગાળનું ગ્રામ્ય સૌંદર્ય માણતા, ચોખા અને નારિયેળનાં ખેતરો વચ્ચે પસાર થતાં, તમે ક્યારે ગોડખલી (ખલી એટલે ખાડી) પહોંચી જશો તે ખબર પણ નહીં પડે. અહીંથી માર્ગ પૂર્ણ થાય છે અને અહીંથી નૌકાવિહાર દ્વારા સુંદરબનની રોમાંચક સફર શરૂ થાય છે.

પ્રથમ દિવસ : પક્ષી નિરીક્ષણ અને રાત્રી સફારી

મધ્યાહ્ન સુધી રિસોર્ટ પહોંચીને ભોજન બાદ થોડી વિશ્રાંતિ લો અને પછી નૌકાવિહાર દ્વારા પક્ષી નિરીક્ષણ માટે નીકળો. આ સફારી દરમિયાન કિંગફિશર, બગલાની વિવિધ પ્રજાતિઓ, સમડી, ઘુવડ, સેન્ડપાઈપર, ફેન્ટેલ, રેડશેન્ક અને હોક-ઈગલ જેવાં અનેક પક્ષીઓ જોવા મળે છે.

સાંજના સમયે સ્થાનિક લોકસંગીત અથવા લોકનૃત્યનો આનંદ માણ્યા બાદ રાત્રિ નૌકા સફારી શરૂ થાય છે. આ સફારીમાં નિશાચર વન્યજીવન ઉપરાંત ચમકતી શેવાળનું અદ્ભુત દ્રશ્ય જોવા મળે છે. નૌકાના હલકા સ્પર્શથી પાણીમાં નિલા-હરા રંગની ચમક ઊઠે છે - એક અનોખો અને અવિસ્મરણીય અનુભવ.

બીજો દિવસ : લાંબી નૌકા સફારી

સવારના ૬.૩૦ વાગ્યે નૌકાવિહાર શરૂ થાય છે. સજનીખલી ટાપુ પરથી જંગલ વિભાગની અનુમતિ લઈને નૌકા જંગલના અંદરના વિસ્તારમાં પ્રવેશે છે. નૌકા સંપૂર્ણ સુસજ્જ હોય છે - શૌચાલય, આરામ માટે પલંગ, નાસ્તો, બપોરનું ગરમ ભોજન અને સાંજની ચા બધું નૌકામાં જ ઉપલબ્ધ હોય છે.

માર્ગદર્શકોની હાજરીમાં મૅનગ્રોવથી ઘેરાયેલા ટાપુઓ વચ્ચેથી સરકતી નૌકામાંથી મગર, જંગલી સુવર, વિવિધ જળચર પ્રાણીઓ અને અનેક યાયાવર પક્ષીઓ જોવા મળે છે. કુદરત સાથે આપે તો રોયલ બંગાળ ટાઈગરનાં દર્શન પણ થઈ શકે છે. સાંજે રિસોર્ટ પર પરત ફરી વહેલા ભોજન બાદ તારાભર્યા આકાશનો આનંદ લઈ શકાય છે. ત્રીજા દિવસે સવારે નાસ્તા બાદ નૌકાવિહાર દ્વારા ગોડખલી અને ત્યાંથી બપોર સુધી કોલકાતા પરત ફરવામાં આવે છે.

વધારાનાં પ્રવાસ સ્થળો

માયાપુર : કોલકાતાથી અંદાજે ત્રણ કલાકના અંતરે આવેલ માયાપુરમાં ઈસ્કોનનું વિશ્વનું સૌથી મોટું મંદિર પરિસર વિકસિત થઈ રહ્યું છે. નજીકમાં ચૈતન્ય મહાપ્રભુની જન્મભૂમિ આવેલ છે.

શાંતિનિકેતન : કવિવર રવીન્દ્રનાથ ટાગોર દ્વારા સ્થાપિત વિશ્વ ભારતી યુનિવર્સિટીનું પરિસર - કલા અને સંસ્કૃતિનો અનોખો સંગમ. અહીં ચામડાની પર્સ, બેંગ, કપડાં અને હસ્તકલા સામગ્રી ખરીદીનું વિશેષ આકર્ષણ છે.

ન્યૂ કૂચબિહાર : અહીંનો રાજમહેલ ઈંગ્લેન્ડના બર્કિંગહમ પેલેસની પ્રતિકૃતિ સમાન બનાવવામાં આવ્યો છે. સ્થાપત્ય અને ઈતિહાસમાં રસ ધરાવતા પ્રવાસીઓ માટે આ સ્થળ અવશ્ય મુલાકાતયોગ્ય છે.

છેલ્લે. ..

સુંદરબનનો પ્રવાસ કુદરત, રહસ્ય અને રોમાંચનો અનોખો સંગમ છે. સમયની અનુકૂળતા હોય તો કોલકાતા અને આસપાસના આ સ્થળો સાથેનું આયોજન પ્રવાસને વધુ યાદગાર બનાવી શકે છે.

મોટી રાયણ, હાલે નાગપુર

વય, વસ્તી અને વસવાટ

* મહિલાલ લક્ષ્મીબેન પ્રેમજી દેદિયા *

મારા આજના આ લેખના શીર્ષકમાં ત્રણ શબ્દો ક.વી.ઓ. જ્ઞાતિના સંદર્ભમાં છે. હાલના સમયમાં આપણા સમાજના આરોગ્યની દૃષ્ટિએ આપણી સરાસરી વય કે આયુષ્ય કેટલાં છે, આપણા ક.વી.ઓ. સમાજની (૫૨-૪૨ ગામ) વસ્તી કેટલી અને આપણો સમાજ ક્યાંક્યાં વસવાટ કરે છે તે જાણવા એક નમ્ર પ્રયાસ આ લેખ દ્વારા કરેલ છે. લેખના શીર્ષકના ત્રણે મુદ્દાઓનો મુખ્યત્વે આધાર આપણી જ્ઞાતિના સને ૨૦૨૫ના વર્ષના મરણ ખબરના આંકડાઓના આધારે છે.

સહુ પ્રથમ આપણે આપણી જ્ઞાતિનાં પુરુષ અને મહિલાઓની હાલના સમયમાં સરાસરી વય કે આયુષ્ય કેટલું છે તે જાણીએ. સને ૨૦૨૫ના વર્ષમાં આપણી ખબર પત્રિકાના આધારે કુલ મરણ ૧૫૧૫ જણાય છે. જેમા પુરુષોનાં ૮૩૦ અને મહિલાઓનાં ૬૮૫ છે. પુરુષોના મરણનો સરાસરી પ્રમાણે હિસાબ ગણતા ૭૧.૩૬ વર્ષ અને મહિલાઓની સરાસરી આવરદા ૭૬.૭૬ વર્ષ આવે છે. આમ મહિલાઓનું આયુષ્ય પુરુષો કરતાં ૫.૪૦ વર્ષ વધારે જણાય છે. સને ૨૦૨૫ વર્ષમાં પુરુષોના વર્ગમાં સૌથી નાની વયનું મરણ ૧૬ વર્ષનું (એક) અને મોટી વયનું મરણ ૯૮ વર્ષ સુધીનું છે. (ત્રણ મરણ). પુરુષોના અલગ અલગ વયનાં મરણમાં સૌથી વધારે મરણ ૭૯ વર્ષની વયમાં ૩૬ જણા છે. એ જ પ્રમાણે મહિલા વર્ગમાં સૌથી નાની વયનું મરણ વીસ

વર્ષમાં એક છે અને મોટી વયનું મરણ ૧૦૪ વર્ષનું (એક) છે. સો કે તેથી વધારે વયની મહિલાઓનાં કુલ મરણ નવ જણાના છે. મહિલાઓનાં અલગ અલગ વયનાં મરણમાં સૌથી વધારે મરણ ૮૦ વર્ષની વયમાં ૩૪ જણા છે.

હવે આપણે આપણા ક.વી.ઓ. સમાજની (૫૨-૪૨ ગામ) કુલ વસ્તી કેટલી હોઈ શકે તે વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિએ ગણીને જાણીએ. આ વસ્તી ગણતરી માટે આપણા દેશમાં દર એક હજારની વસ્તીએ કેટલાં મરણ થાય છે તે જાણીએ. સને ૨૦૨૫ માટે આ અંક ૭.૫૩ છે એટલે કે ૧૦૦૦ની વસ્તી હોય ત્યાં વર્ષ દરમ્યાન ૭.૫૩નું મરણ હોય છે.

સને ૨૦૨૫ના વર્ષમાં કુલ મરણ ૧૫૧૫ હતાં. પણ આમાંથી વાગડ વિભાગના ૩૪ મરણ બાદ કરીએ તો નેટ મરણ સંખ્યા ૧૪૮૧ રહે છે. આ સંખ્યાના આધારે આપણા કવિઓ જ્ઞાતિની વસ્તી ૧૯૬,૬૮૦ જેટલી જણાય છે. ટૂંકમાં અંદાજે સમગ્ર ભારતમાં આપણી જન સંખ્યા બે લાખ જેટલી હશે. મુંબઈ બાજુ આપણી વસ્તી ૮૦ ટકા અને મુંબઈ બહાર ૨૦ ટકાની આસપાસ છે.

હવે આપણી વસ્તી ક્યાં કેટલી વસવાટ કરે છે તે જાણીએ. સને ૨૦૨૫ ના કુલે મરણના ૧૫૧૫ના આંકડાઓને ધ્યાનમાં લઈએ તો

૧૨૫૫ જેટલાં મરણ મુંબઈ, નવી મુંબઈ અને તેના પરાં વિસ્તારના છે અને ૨૬૦ જેટલાં મરણ કચ્છ, ભારતના મુંબઈ સિવાયના અન્ય પ્રાંતો અને વિદેશના છે.

મુંબઈ અને પરા વિસ્તારનાં ૧૨૫૫ મરણમાં સૌથી વધુ મરણ કુલ સાત વિસ્તારોમાં છે. ડોંબિવલી-૧૩૨, મુલુંડ-૧૨૫, મલાડ-૭૮, બોરીવલી-૭૪, ઘાટકોપર-૭૨, કાંદિવલી-૬૯ અને થાણા-૬૧. આ જ પ્રમાણે કચ્છમાં મરણ સંખ્યા ૭૬ જેટલી છે. આમાં પણ ક્યારેક મૂળ વસવાટ મુંબઈનો હોય અને ધાર્મિક, સામાજિક

કે સ્વાસ્થ્ય લાભ માટે કચ્છમાં ગયા હોય અને ત્યાં અવસાન પામ્યા હોય તો તેની નોંધ કચ્છના મરણ ખબરમાં ગણોલ છે. કચ્છ સિવાય પુના-૨૬, હૈદરાબાદ-૧૬, અમદાવાદ-૧૩ અને દેવલાલી-૧૦ મરણ છે. અમેરિકા, કેનેડા, ઑસ્ટ્રેલિયા અને યુકેનાં મરણનો આંકડો ૧૧ જેટલો છે. મુંબઈની બાજુ આવેલા દેવલાલી અને પુનામાં પણ કેટલાક પરિવારો ત્યાં જ સ્થાયી થવા લાગ્યા છે અને આવનાર દિવસોમાં આ વિસ્તારમાં ક.વી.ઓ.ની વસ્તી વધશે એવું જણાય છે.

મેરાઉ, દહિંસર મો. : ૯૮૬૯૧૧૩૮૭૫

પગદંડી માટે આપનો સહયોગ - નમ્ર વિનંતી.

પગદંડી માસિક સામયિક દસ વર્ષની સબ્સ્ક્રિપ્શન રકમ રૂ. ૧૦૦૦ છે, જમાં અંદાજે ૧૨૦ માસિક અંક પ્રાપ્ત થાય છે - અર્થાત્ લગભગ ૬૦૦૦ થી વધુ પાનાંઓનું વાચનસામગ્રી. આ રકમમાંથી લગભગ અડધી રકમ ટપાલ ખર્ચમાં જ વપરાઈ જાય છે. એટલે હકીકતમાં દસ વર્ષ માટે સામયિક માટે ચૂકવાતી રકમ માત્ર રૂ. ૫૦૦ જેટલી થાય છે - જે એક વખતના પરિવારના રેસ્ટોરન્ટ બિલ કરતાં કે એક મોબાઈલ નંબરના ત્રણ મહિનાના રિચાર્જ કરતાં પણ ઓછી છે.

આમ છતાં અમને અવારનવાર પગદંડી એક સભ્યથી એમના અન્ય સગાં-વ્હાલાંના સરનામે બદલવાની વિનંતી પ્રાપ્ત થાય છે. સાથે સાથે એવું પણ જોવા મળે છે કે લાઈફટાઈમ સબ્સ્ક્રિપ્શન વ્યક્તિ વિશેષના નામે હોવા છતાં, સંબંધિત વ્યક્તિ/સભ્યના અવસાન બાદ પણ પરિવાર દ્વારા સબ્સ્ક્રિપ્શન નવીનીકરણ કરવામાં આવતું નથી. એ નોંધવું જરૂરી છે કે લાઈફટાઈમ સબ્સ્ક્રિપ્શન વ્યક્તિ/સભ્યના નામે માન્ય હોય છે. તેથી સંબંધિત સભ્યના અવસાન બાદ તે લાઈફટાઈમ સબ્સ્ક્રિપ્શન બંધ થઈ જાય.

આ સંદર્ભે અમે તમામ સભ્યોને વિનમ્ર વિનંતી કરીએ છીએ કે કૃપા કરીને તપાસ કરી જુઓ કે પગદંડી હાલમાં સ્વર્ગસ્થ સભ્યના નામે તો પ્રાપ્ત થતું નથી ને ? જો એવું હોય, તો પરિવારના હયાત સભ્યના નામે સબ્સ્ક્રિપ્શન નવીનીકરણ કરાવી લેશો, જેથી પગદંડીનું વિતરણ નિમયસર અને સુવ્યવસ્થિત રીતે ચાલુ રાખી શકાય.

પગદંડી કોઈ વ્યાવસાયિક પ્રકાશન નથી. તે એક નફારહિત સંસ્થા (NGO) દ્વારા પ્રકાશિત માસિક સામયિક છે. જે સમાજચિંતન, સંસ્કૃતિ, મૂલ્યો અને વિચારપ્રવાહને આગળ વધારવાનું કાર્ય કરે છે. આ સેવા સતત અને નિરંતર ચાલતી રહે તે માટે વાચકો અને સભ્યોનો સહયોગ અનિવાર્ય છે. આપનો નાનો સહયોગ પણ પગદંડી જેવી સામાજિક સેવા માટે મોટું બળ પૂરું પાડે છે. આપની સમજદારી, સહકાર અને સમર્થન માટે અને દૃઢપૂર્વક આભારી છીએ.

પ્રતિભાવ - પ્રતિસાદ

આ વિભાગમાં છપાયેલ પત્રો સાથે તંત્રીઓ સહમત છે એમ માનવું નહીં - તંત્રીઓ

પગદંડી જાન્યુઆરી, ૨૦૨૬ અંક

પગદંડીના જાન્યુઆરી અંકમાં સંજય ચંદનબેન વિશનજી છેડાનો લેખ “મારું આયખું ખૂટે જે ઘડીએ” વાંચીને મને ખૂબ આનંદ થયો. લેખમાં ઉલ્લેખિત બંને ભજન પહેલેથી સાંભળેલાં હોવાથી તેમનું વિશ્લેષણ ખાસ કરીને વધારે ગમ્યું. પાના નં. ૧૬ પર આપેલ મુદ્દા નં. ૩ અને ૪ સાથે હું સંપૂર્ણ રીતે સંમત છું. મારા વિચારો વ્યક્ત કરવાની તક આપવા બદલ આપનો આભાર.

તે ઉપરાંત “તંત્રીસ્થાનેથી” લેખ પણ મેં વાંચ્યો અને ખૂબ પ્રશંસા કરી. અહીં અમેરિકા ખાતે લોકો ઘણી વખત “થેન્ક યુ” અને “સૌરી” કહેવાને મહત્ત્વ આપતા નથી, જ્યારે દૈનિક જીવનમાં આ બે શબ્દો બહુ જ જરૂરી છે. આ બાબતને લેખમાં સુંદર રીતે રજૂ કરવામાં આવી છે.

“વાંચન-અમૂલ્ય પરંપરા” તથા “કપરાડાની કાયાપલટ” લેખો પણ વાંચીને ખૂબ આનંદ થયો.

શ્રી રાજનભાઈ ધરોડનો “યે જો દેશ હૈ મેરા” લેખ પણ વાંચ્યો. શ્રી શ્રીધર વેમ્બુજી દ્વારા નાનાં શહેરોના બુદ્ધિશાળી મધ્યમવર્ગીય યુવાનોને તક આપવાનો પ્રયાસ પ્રેરણાદાયક અને પ્રશંસનીય છે. પાના નં. ૨૦ પર લેખક આપણા વતન કચ્છ વિશે જે આશા વ્યક્ત કરે છે, કે આવો કોઈ પ્રયાસ ત્યાં પણ થાય અને કચ્છ એક દિવસ વિકસે, તે વાંચીને

ખૂબ આનંદ થયો. તેમની આ ઈચ્છા પૂર્ણ થાય એવી હું પ્રાર્થના કરું છું.

અંતમાં, “ખારી માની”ની સેવા આપણા સમાજ માટે આશીર્વાદરૂપ છે. જેમને આ સેવા શરૂ કરવાનો વિચાર આવ્યો અને તેને અમલમાં મૂક્યો, તેઓ નિશ્ચિત રીતે અભિનંદનને પાત્ર છે. સાથે સાથે, દરરોજ આ સેવા આપનાર સૌનો પણ દિલથી આભાર માનું છું.

-અમેરિકાથી એક વાચક

આપના ઘરે, ક.વી.ઓ. સેવા સમાજનું માસિક મુખપત્ર પગદંડી ન આવતું હોય, તો ઉપર આપેલ ક્યૂઆર કોડ સ્કેન કરીને અથવા નીચે આપેલ લિંક પર ક્લિક કરી, આજે જ આપનું લવાજમ ભરો.

cutt.ly/pagdandi

ભર્મિલહર

સંપાદક : વિશન પાનબાઈ દેવરાજ નાગડા

મિઠા,

‘વડ’ જી ગાલ કરી, હાણે પાં ‘વરતર’ જી ભેણ ‘વડતર’ જે અડણમે પુગા અયૂં. ‘વરતર’ ને ‘વડતર’ બોય બેલડે જયૂં ભેણૂં અઈ, જેજો કારણ આય કચ્છી ભાષાજે ધ્વનિએ જી વિશેષતા.

કચ્છીમેં ‘ડ’ (નાનો ળ) અને ‘ર’ ઈની બીં ધ્વનિએજી અઘલાભઘલી (exchange) સામાન્ય આય. હિકડા જિતે ‘ડ’ બોલંધા વેં ઉતે વરી બ્યા ‘ર’ જો ઉચ્ચાર કરીંધા વેં. નિપટ જાયેર ઉદાહરણ ‘નીસાડ’ જો જ ગિનોં ન ! ગુજરાતીમેં ‘નિશાળ’, તેંજો વરી કચ્છી થીયે ‘નીસાર’ ઈતરે ક, ન કે ઈકાર લગોં (ઈતરે ‘ની’), શ જો થીયે સાધો ‘સ’ (કચ્છીમેં સ હિકડો જ આય ‘પોષ’ મેણોકે ‘પોસ ક પો’ ચોવાજે, પાં વાણીયાં શાહ / શા ચોવાજોં - તેંજો કચ્છી સા ને સ જો ત સ જ થીયે) ને ‘ળ’ જો થયો ‘ડ’!

કાળજો પ્રભાવ કેડો આય ! મૂર (ગુજ) ‘નિશાળ’ મિંજા જન્મેલો ‘નીસાર’ સો ખન વરે ટિક્યો પણ પોય ભણતર જેં પિરતાપેં ‘ર’ મિંજા વરી ‘ડ’ થિઈ વ્યો ! ને પાં વરી પાછા ગુજ. નિશાળ જે લગોલગ પુજી નિસાડ બોલંધા-લિખંધા થિઈ વ્યાસીં !

ડિઠાં ચકર કીં ફિરે તો ! પાં ચોંપા વા સીં ત ઉભે ઉભે ખાધો તે, કાળકમે માડૂ થ્યા સીં, ઈગલા બ પગ હથ ભની વ્યા ને પાં પાંત (પંગત) મેં

વિઈ જિમંધો થિઈ વ્યાસીં (ખેણ મિંજા જિમણ તેં આયા સીં). વરી ચકર ફિયોં સે બાપાવારો બૂકે આયો ! પાંત ઉથી વિઈને પાં વરી ઉભે ઉભે ખોંધા થિઈ વ્યા, આંકે નતો લગે પાં ઉની ચોંપેંજી રીસ ક્યૂં તા ?! થ્યો, જિકીં થ્યો સેં વા વા !

પાંકે અજ ‘વડતર’ જી ગાલ કેજી આય. જુકો પાં ‘વરતર’ મેં ચરચ્યો તેંકે જિરા ઉથલાઈને ન્યાર્યૂં !

(૧) વડતર (પું) - વળતર, પ્રાપ્તિ-કમાણી (m.)
return, gain

(વાક્ય) ધંધો ત ક્યૂં તા પણ હાણે અગૂણૂં વડતર કિડાં આય ?

હી વળતર ત પાં મિડે બોલોંતા, વેપાર-વણાજમેં વડતર વગર હલે જ ન !

વડતર જે ઈન અરથકે ભાષા મેં અભિધા, (મૂળ - સાધો અરથ) ચેંતા, પણ ઈ જ શબ્દ લક્ષણાત્મક ભાવમેં જેર વાવરાજેં તેર ઈનજા બ્યા નાં નાં, બોરા લાટ અરથ નિકરી અચેં.

ભલેં તરેં વડતર જેં લાક્ષણિક અરથેંજી ગાલ પાં ઈંધલ મેંણો (આવતે મહિને) કરી બો ?

અઈ પણ તે સૂંધે વીચારી રખજા !

ભલેં તરેં, અચીજા !

- આંજો વિશન

મન થીયે ત ૯૮૨૦૪૫૬૮૯૯ નિમર હથૂકો રખજા !

પવન જા રૂપ

(કિશોરકાવ્ય)

પવન જા કંડા કંડા રૂપ?!
નૈર્થો! નૈર્થો! સમો સમો તેં
ભઘલે વિઠો સુરૂપ!... પવન જા...

હલ્યો અચે ઈ હરે હવા થિઈ
ભની જીયણ જો સા!
વિઝે જુકો વા-ફેર કરે લા
તેં લા ઈ જ ધવા!
ઉજંઘલ ચુલમેં સા પૂરે ઈ
કુટરી થિઈ થિઈ ફૂંક!... પવન જા...

વન વગડેમેં ઓરખ પધરી
નાલો ઈન જો વા
ખેતર-વાડી, ખરેં વટે વિઈ
સુણો વિઠા, “વા વા!”
જિત જિતે ઉઘાણ થીયે તિત
માને તો ઈ ભૂપ!... પવન જા...

કરેં કરેં ઈ કોપ કરીને
ભની વિઝે વાંચડીઓ
રૂપ ડિસી રાંકાસી ઈનજો
મિજી ધુબે ખ્યો ધરીયો!
વડા ગિનાની વીચારમેં પિઈ
નેરીં વિઠા કુરૂપ!... પવન જા...

હલેં તૈર ઈ હલેં મોજમેં
થધી થધી થિઈ લોર!
ઈન ધારાં ધુનિયાંમેં ક્યાંનૂં?
થ્યા વા થધા બિપોર?!
કરેંક તાન ઈ એડો થિર વેં
જાણે કો’ અવધૂત!

વિશન નાગડા

સમો સમો તેં - સમય સમય પર, સુરૂપ - સ્વરૂપ, સા- થાસ, વા-ફેર-હવાફેર, કુટરી-સુંદર, ઓરખ-ઓળખ, પધરી-સ્પષ્ટ, વાવા-વાહવાહ, ઉઘાણ-ખળામાં ધાન ઊપણવું તે, ભૂપ-રાજા, વાંચડીયો-વંટોળિયો, રાંકાસી-રાક્ષસી, ગિનાની-જ્ઞાની, કુરૂપ-રૌદ્રરૂપ, લોર-લહેર, ધારાં-વિના, થિર-સ્થિર, જાણે કો-જેમ કોઈ, અવધૂત- સાધનામગ્ન સાધુ, યોગી

મને થોડુંક બોલવા દે

જીવ જે જનમવા દે જીવવું છે જીવવા દે,
હસવા દે રડવા દે ચડવા ઊતરવા દે.
ઉઠવા દે બસેવા દે ચાલે તો ચાલવા દે,
ઉડવા દે દોડવા દે ફરવા રખડવા દે.
ભીંજવા પલળવા દે પીવા લથડવા દે,
હારવા દે જીતવા દે લડવા ઝઘડવા દે.
ભટકે ભટકવા દે સમજે સમજવા દે,
અટકે અટકવા દે ધારે તે કરવા દે.
આયુષ્ય ગણવા દે મરવું છે મરવા દે,
બળે તો બળવા ગે સમસાણની હવા દે.
જે ગયું છે જવા દે થવાનું થવા દે,
તું દુવા દે કે દવા કે નહીં ચાલે કંઈ રહેવા દે.
અંતે હું સમજી ગયો, હવે મને મૌન રહેવા દે...

પ્રવીણ જવેરબેન દામજી ગોગરી (પ્રેમ) -
દહિંસર - ફોન : ૨૮૯૫ ૩૪૫૯

.....

સીયારો માણીઉં

હલોં સજણ! કચ્છજો સીયારો માણીઉં
હલોં સજણ! સીમજો સથવારો માણીઉં
જુપાઈયું ઢગા નેં ખેડ્યું ઉગોણૂં ખેતર,
મંજે મંઢેઓ ભતાર સિંજા-સવારો માણીઉં
ધીઉં, રાયડો, જીરો, ઈસભગુલ પોખીઉં,
હિંઢીઆ વઢી મુલજો સા સલારો માણીઉં.
ગુડ મચઈ તિલસાંકડી, ધી-તિરમ્યા ઉડાધિયા,
જોડ સૂંઢવારી ગુબીતજો મતારો માણીઉં.
મોભતજી ચાય મર ચી ઓબારે ચડે,
થધમેં કોસકોસી ચાયજો ચુસકારો માણીઉં
‘કેતુ’, ગોફણ છડયોં નેં, ઓડા ભનો અઈ,
સજણ! સીયારેજો એડો પ નજારો માણીઉં.

કેતના છેડા ‘કેતુ’

મોખા-માટુંગા, ૯૯૧૯૮૪૨૫૩૦

કાવ્યસંગ્રહ ‘તોરણ’ મિંજા

ન... થીંધા...

નેપેં જુકો કિનાં સે સખર ન થીંધા
ખોરી અખ વારા નેક નજર ન થીંધા
સતેં ગોણો ભલેં ગારે ગિનાં ઈનીંકો
ગારા કરેં સુધરી નેં અતર ન થીંધા
રોઠ માડૂએં કે કુર ખબર ભાવ જી
ઉનીંજા કડે નીરા પજર ન થીંધા
પાટીતેં કરયો ખપે કરયો પનેંતેં
ગોડા વેં ઊ ગોડા રેં અખર ન થીંધા
પૂરમેં ધ્રુસ્યા ઘર પાંકે જ અડેજા
જાઘૂસેં ઉભા સજા નગર ન થીંધા
ઘરઘ એં જેંકે મોભત જા 'કસભી'
હકીમેં જા કીમીયા ઉત અસર ન થીંધા

હરેશ દરજી 'કસભી'
નલીયા કચ્છ

.....

વાદળાં જો ષડયંત્ર રચે,
તો સૂર્યને ક્યાં ફરક પડે?
એની જ હૂંફે ઘડાયાં ને,
એની જ સાથે રમત રમે!

બાળક પિતાની પીઠે ચડી
ભલેને ક્ષણભર મોજ કરે
પ્રેમથી નમ્યો છે એ સાવજ
જો ગર્જે તો ધરા કંપે.

તારા નભનો તું સૂરજ છે
આગિયા તને શું ઝાંખો કરે?
કાળી રાત્રિમાં ટમટમતા
એને તારું તેજ ક્યાં જડે?

નેહા કિશોર કુંવરજી ભેદા
ભુજપુર, કોલ્હાપુર

રૂલાંતી

જીં પેટાંતી રોજ, તીં નિત તાં ઉજાંતી,
સિગ થિઈ ડીયેજી હર હિક પલ બરાંતી.

ડીં સજો ઉકરીને થ્યો હાણો વિએજો,
આયખો નં બોરો, ભની સિંજા ઢરાંતી.

બોંય વા નોલા, અગા હેવર સુગાતા.
ધિલ ઘરીયે ઈનજે નેં થિઈને ભિરાંતી.

પિંઢકે સાબીત કેણૂં ડિઈ પરીક્ષા,
ને કથા લિખાંધે ટાંક થિઈ ટુટાંતી.

ગૂંછરી વારઈ, વિચારીમેં ખપાણી,
ફણ રખી થોડી ઉચીં હાણો સુરાંતી.

મનવસાં સઊ જે, છિને મોં રક મિણીજો,
ભઠ કડલ તિડકે તડેં હોંસેં સુકાંતી.

વાટ તાં આય ઊ જ માલકજી જગેં જી,
'દિવ્ય' કુંડી કુર ખબર અધવિચ રૂલાંતી.

ડો. દિવ્યા દેઢિયા 'દિવ્ય'

ને-નય; નદી

.....

'તેજ' લિકાઈ કરેં લિકજે ન,
ઈ જ સાધનાજી સાન,
પિંઢ હાજર ન-વેં ને હકલ થીએ,
ઈ સચ્યો સનમાન !!

માણ્યો તાં મિંજ પિઈ, માણો ગિનો 'તેજ'
ભાકી સાંચરવટસ લેરિયેંજા લેખા ન વેં.

'તેજ' ઈ સે જ ચેં તા, સે જ ચેંતા,
જુકો ઘરઘ વંસીજો વેજ ચેતા વેજ ચેંતા.

- કવિ 'તેજ'

શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજ આયોજિત
શ્રી ખીમજી હેમરાજ છેડા મેમોરિયલ ટ્રસ્ટ, મુંબઈ પ્રાયોજિત
શૈક્ષણિક સન્માન સમારંભ (વર્ષ ૬૩મું) વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫

શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજ દ્વારા શૈક્ષણિક સિદ્ધિ મેળવનાર અને જ્ઞાતિને
ગૌરવવંતું કરાવનાર વિદ્યાર્થીઓને સન્માનવાનો કાર્યક્રમ
પોતાના ક્ષેત્રમાં અવ્વલ નંબરે આવનાર વિદ્યાર્થીઓને દાતાશ્રીઓના અમૂલ્ય સહકારથી
શ્રુત-ગુણ-ગૌરવ એવોર્ડ કાર્યક્રમ
શનિવાર, તા. ૧૦ જાન્યુઆરી, ૨૦૨૬ના રોજ ચિંચપોકલી મહાજન વાડી મધ્યે સુંદર રીતે પરિપૂર્ણ થયેલ.

: સમારંભ પ્રમુખ :

શ્રી પદ્માલાલ ખીમજી છેડા (કુંદરોડી-અલ્ટામાઉન્ટ રોડ)

: અતિથિવિશેષ :

ડૉ. હની સાવલા (નવાપુર - માટુંગા)

- શ્રેયા નાગડા (રામાણિયા - રતડિયા ગણેશવાલા)

શૈક્ષણિક સન્માન મેળવનાર કુલ ૧૦૯ વિદ્યાર્થીઓની યાદી નીચે મુજબ

NO.	NAME OF THE STUDENT	VILLAGE	EXAM	PERCENTAGE
01	Dhruvi Kalpana Kiran Vallabhji Gala	Makda	SSC	94.83
02	Bhoomi Barkha Khushal Shantilal Bheda	Samaghogha	SSC	95.17
03	Preet Jyoti Shailesh Damji Chheda	Vanki	SSC	95.50
04	Veer Alka Jitendra Laxmichand Vora	Chhasra	G-SSC	93.17
05	Tirth Hetal Dhiren Gangji Visariya	Bada	G-SSC	93.83
06	Sparsh Dhvani Nikunj Jayanti Chheda	Layja	ICSE	98.50
07	Purav Jyoti Dipesh Maganlal Gala	Sadau	ICSE	99.00
08	Yashica Neelam Gaurav Nemidas Gosar	Godhra	ICSE	99.17
09	Krishna Mittal Sachin Navin Dedhia	Gadhshisha	CBSE	96.83
10	Mann Poonam Mehul Shantilal Gosar	Dumra	CBSE	98.00
11	Raj Hetal Bipin Navin Pasad	SHERDI	CBSE	99.50
12	Vihaan Jigna Jignesh Sunderji Rambhia	Godhra	IGCSE	92.40
13	Kaashvi Ranjan Monish Virchand Maru	Tragdi - Sambhavpur	HSC Commerce	94.67
14	Kashvi Darshana Kalpesh Laxmichand Chheda	Kundrodi	HSC Commerce	94.67
15	Naysa Tanvi Alpesh Nanji Haria	Devpur	HSC Commerce	94.67
16	Krishang Sonal Bhavesh Jitendra Shah (Gogri)	DON	HSC Commerce	95.83
17	Nishka Hetal Kebin Dinesh Chheda	Vanki	ICSE Commerce	99.00
18	Zenil Bhumika Bhautik Laxmichand Gala	MAKDA	CISCE - SCIENCE	82.40
19	Vrushti Minal Manish Zaverilal Gogari	Bhujpur	HSC SCIENCE	89.00
20	Arham Khyati Hemansu Mahesh Gala	Kapaya	HSC SCIENCE	89.33
21	Urvi Mayuri Pritesh Kuverji Dedhia	BHORARA	HSC SCIENCE	91.00
22	Veeranshi Sonal Jiten Visanji Dedhia	Gadhshisha	HSC CBSE SCIENCE	92.00
23	Riddhi Bhavika Sunil Vinod Kenia	Baroi	ICSE Science	93.00
24	Vidit Poonam Nimesh Manilal Dedhia	MERAU	CBSE Science	95.60

NO.	NAME OF THE STUDENT	VILLAGE	EXAM	PERCENTAGE
25	Moksh Rita Ajay Hansraj Shah (Pasad)	Bhojay (Telangana)	SCIENCE	98.00
26	Niva Ila Hiren Manilal Rambhia	Ramania	HSC ARTS	89.33
27	Jhil Deepa Devang Pravin Gogri	Bidada	HSC ARTS	91.17
28	Yashi Leena Nilesh Keshavji Nishar	DEVPUR	HSC ARTS	91.33
29	Aahana Monika Nishant Deepak Chheda	Pragpur	CBSE Commerce	94.17
30	Shreynik Divya Karan Arvind Chheda	Ratadia Ganeshwala	HSC Cambridge	A Grade
31	Vidhi Chaitali Hiren Lalji Vira	Deshalpur	ICSE ARTS	97.20
32	Harshvi Mayuri Pritesh Kuvurji Dedhia	Bhorara	B.A	CGPA 9.29
33	Maitri Rachana Sameer Gulabchand Sawla	Vanki	B.Arch	CGPI 7.54
34	Harsh Dimple Alpesh Raghavji Savla	Vadala	B.COM	CGPA 10
35	Hetal Kekin Chheda	Vanki	B.Ed	CGPI 8.97
36	Kinjal Darshan Dedhia	Bhujpur	B.ED	CGPI 8.67
37	Riya Smita Ketan Virji Chheda	Nana Bhadiya	BAF	CGPA 9.79
38	Dhwani Alka Ashish Bhavanji Dharod	Patri	BAF	CGPA 9.86
39	Vanshika Nehal Sandeep Navin Gala	Vadala	BAF	CGPI 9.9
40	RONIT REENA ROHIT BHANJI DHAROD	Luni	BFM	CGPA 8.23
41	YUGANT MEETA Sanjay Damji SAVLA	Dumra	BFM	CGPA 10
42	Krishna Dipti Manish Shamji Vira	Bhujpur	BMS	CGPI 8.14
43	Shubham Priti Ramesh Mavji Savla	Pragpur	BMS	CGPA 8.82
44	Niyati Manisha Nilesh Premji Gada	Nana Bhadiya	B.A Mass Media	CGPA 8.37
45	Riddhi Premila Nalin Bhavanji Chheda	Mota Kandagara	BSc IT	CGPI - 9.60
46	VIDHI DIPTI VIPUL VINOD CHHEDA	VANKI	BSc. Microbiology	CGPA 9.98
47	HASTI NEETA SAMEER RAMNIKLAL SETHIA	LAKHAPUR	B. Science	CGPA 9.67
48	Jinam Darshna Bhavesh Harakchand Keniya	Mundra	B. Tech Computer Science	CGPA 9.11
49	Maitri Mansi Deepak Ramji Savla	Don	B. Tech Computer Science	CGPA 9.77
50	Rushabh Bhavana Vipul Jayantilal Gala	Kapaya	B. Tech Computers	CGPI 9.21
51	Prisha Bhakti Ketan Bhavanji Gala	Vanki	B. Tech in Computer Engineering	CGPA 9.88
52	HENI POONAM MEHUL ANANDJI CHHEDA	PUNDI	B. Tech Mechanical Engineering	CGPA 7.27
53	Harsh Nina Hitesh Mawji Shah (Satra)	Gundala	B. Tech Mechanical	CPI 9.53
54	Nishith Manisha Manish Bhavanji Savla	Vadala	B. Tech in Computer Engineering	CPI 8.65
55	Dhairya Nisha Vasant Mavji Satra	VADALA	B. Tech I.T	CGPI 9.56
56	Darsh Purvi Uday Jayantilal Maru	LAYJA	B. Tech Civil	CGPA 9.38
57	Sahil Jyoti Nilesh Manilal Dharod	Patri	B. Tech Electronics	CPI 9.78
58	Pratham Manisha Jayesh Nanji Gala	Patri	Bachelor of Engineering in Computer Science.	GPA 3.85
59	Adit Kirat Atul Tokarshi Rambhia	Gundala	B.Tech Material Engineering	CPI 8.75
60	Shorya Bhavna Rajesh Visanji Vira	Devpur	BTech Aerospace Engineering	CGPA 8.95
61	SHEETAL YASHWANTI NANJI KHIMJI SHETHIYA	LAKHAPAR	LLB	CGPA 8.23
62	Griva Sonal Mukesh Damji Bheda	Kapaya	B. Occupational Therapy	536/850
63	Nishi Jigna Dinesh Velji Savla	Vanki	B.Physiotherapy	CPGI 8.48
64	Setvi Bharti Deepak Jayantilal Shah/Visariya	Mokha	BDS	1013/1600
65	Meet Ashwini Umesh Lakhamshi Hariya	Sherdi	MBBS	987/1400
66	Parita Bhavna Jinesh Premji Gada	Manjal Reladia	MBBS	1051/1400
67	Dev Jyoti Rajesh Ratanshi Shah (Nagda)	Mothara	C.A	61.33
68	Neel Bhavana Rohit Tokershi Soni	Deshalpur	C.A	61.67
69	Paras Vandana Anil Harilal Shethia	Vadala	Institute and Faculty of Actuaries (IFOA)	13 Exams
70	Arya Beena Jatin Jayantilal Chheda	Bidada	Actuarial Science - Fellow of the Institute and Faculty of Actuaries (IFoA, UK)	13 Exams

NO.	NAME OF THE STUDENT	VILLAGE	EXAM	PERCENTAGE
71	Mayank Hinaben Vipulbhai Mulchandbhai Vishriya	Kotda Roha	MCA	CGPA 7.56
72	Umang Vanita Hasmukh Shamji Rambhia	Depa	CFA	PASS
73	Deep Dipti Piyush Mavji Vora	Gelda	Master of Computer Science	4
74	AYUSHI KAJAL RITESH HARAKHCHAND SAVLA	PRAGPUR	MS in Science	73.31
75	Kevin Nayana Rohit Maganlal Dedhia	Tunda	MS in Clinical Psychology	CGPA 7.84
76	Khushali Alpa Vaibhav Shantilal Gala	Deshalpur Kanthi	Master of Science (Physocology Counselling)	CGPA 8.24
77	Keval Nipa Paresch Sunderji Shah	Godhra	MBA - Marketing	CGPA 3.54
78	Sakshi Anita Ashwin Vasanji Satra	Gundala	PG- Management	CGPA 7.55
79	Monish Kiran Pravin Lalji Gogri	Nana Bhadiya	MBA	CGPI 9.37
80	Parth Beena Rajesh Ramji Shah Sangoi	Mota Kapaya Hale Patri	Master of Business Administration	GPA - 3.63
81	Ayushi Shilpa Hireen Damji Chheda	Vanki	MBA in Communication Management and Branding	CGPA 7.69
82	Krutik Komal Sumesh Laxmichand Gangar	Chhasara	MS in Engineering Management	GPA 3.75
83	Param Leena Jayesh Doongarshi Mamania	Kapaya	MS in Computer Science	GPA 3.85
84	Palak Saroj Naresh Kantilal Chheda	Godhra	MS in Applies Statistics & Analytics	CGPA 3.88
85	Vrutti Geeta Ashok Padamshi Chheda	Vanki	Master of Science Applied Science and Analytics	CGPA 3.02
86	Urmil Hetal Kalpesh Popatlal Vora	Gelda	MS Computer Science and Engineering	CGPA 8.63
87	Pankti Jyoti Paresch Maganlal Savla	Mapar	MS in Environmental Engineering	CGPA 3.71
88	Kunjal Meena Anish Raghavji Gala	Bhojay	DNB Ophthalmology	63.43%
89	Dr. Rashi Neepa Manish Kantilal Haria	Godhra	Masters In Physiotherapy	CGPA 2.84
90	Devanshi Jagruti Hitesh Jagshi Chheda	Ratadia (Ganeshwala)	Master of Occupational Therapy	3.94/4 gpa
91	AADISH NAYANA KETAN KUNVERJI GALA	VADALA	MAH - B.BCA/BBA/BMS/ BBM - CET - 2025	96.45
92	Ishaan Tina Kartik Deochand Gosar	Dumra	UCEED	127.11
93	Rashi Shilpa Mukesh Chunilal Shah(Chheda)	Godhra	MHCET - LLB	96.752
94	Naysa Dr.Rashmi Rushabh Dr.Navinchandra Dedhia	Nagalpur	MH CET - PCB	97.856
95	Rakshit Pallavi Bhavesh Hansraj Shahanand	Dumra	MH CET - PCB	99.343
96	RIYA BIJAL HEMANT RAGHAVJI CHHEDA	NANA BHADIYA	MH CET - PCB	99.733
97	Meet Deepa Chandresh Laxmichand Lalan	Koday	MH CET - PCM	99.34
98	Megh Kalpana Dhiren Ratansi Gosar	Mota Ratadiya	MH CET - PCM	99.363
99	Param Deepal Dipen Dinesh Gosar	Sabhrai	MH CET - PCM	99.979
100	Dhruvi Jayshree Hetal Dhirajlal Gala	Faradri	Jee Mains	98.354
101	Arsh Shilpa Parag Pravin Kenia	Baroi	JEE mains	99.16
102	Heet Dipti vora Piyush Mavji Vora	Gelda	NEET UG	99.829
103	Vaibhav Vimal Nilesh Manilal Gala	Lakhapur	CAT MBA	99.02
104	Jainam Arpita Rajen Kantilal Dharod	Luni	CAT MBA	97.05
105	Dr Shikha Meena Anish Raghavji Gala	Bhojay	NEET MDS	90.73
106	Jainish Priya Atul Premjibhai Malde	Luni	NEET PG	498/800
107	Twinkle Bhadra Mahendra Kunverji Gogri	Nagalpur	TYBA Physcology	9.09 CGPA
108	Jaisal Kinjal Sandeep Manilal Shah (Dedhia)	Talwana	" International School Mathematics Olympiad (DAISMO) 2024, "The Singapore and Asian Schools Math Olympiad (SASMO) 2025"	YES
109	Yaksh Dina Dinesh Vallabhji Dharod	Patri	International Scientific Physics Olympiad	YES

દાતાશ્રીઓ દ્વારા નીચે મુજબ વિદ્યાર્થીઓને શ્રુત-ગુણ-ગૌરવ એવોર્ડ અર્પણ કરાયેલ.

CATEGORY	STUDENT NAME	AWARD NAME	DONORS NAME
10th SSC	Labdhi Kiran Shah / Boricha	Libarty Prizam / Lights Award	Matushri Vimlaben Lalji Visaria / Shah (Koday - Dadar)
10th ICSE	Sparsh Nikunj Chheda	D.K Corporation Award	D.K.Corporation (Gelda - Borivali)
10th CBSE	Naisha Neeraj Gala	Matushri Purbai Jain Kanya Shala Award	Shree C.V.O.D Jain High School (Palagalli)
12th Commerce	Samyak Monil Chheda	GEE BEE Education Award	Sha.Lalji Lakhamsi Savla Charitable Trust (Pragpur - Matunga)
12th Arts	Niva Hiren Rambhia	Jag-Lata Award	SMT.Lataben Jagdish Shah (Bidada-Mulund)
12th Science	Palak Hitesh Gada	RatanMani award	Matushree Ratanben Manilal Chheda (Kandagara - Dadar)
BAF	Riya Ketan Chheda	Raj-Mani-Niti Award	Manilal Nanji Chheda (Kandagra -Dadar)
BMS	Shubham Ramesh Savla		
BFM	YUGANT Sanjay SAVLA	Helix Multichem Award	SMT. DamyantiBen Velji Gogri (NanaBhadiya-Borivali)
B.Design	Maitri Sameer Sawla	Pragati Award	Matushri Champaben Kanji Jevat Furia (Bidada - Pune)
B.A	Harshvi Pritesh Dedhia	Libarty Prizam / Lights Award	Pitashri Lalji Shiviji Visaria (Koday - Dadar)
ENGINEERING	Shorya Rajesh Vira	International Industrial Award	Smt.Damyantiben Jayantilal Harshi Gala (Dumra - Mulund)
BE Computer Eng	Nishith Manish Savla	Jawahir Charitable Trust Award	Shri.Harakchand Jetu Haria Family (Sherdi - Wadala)
BE Chemical Eng	Pankti Pares Savla	Aarti Award	Matushri Dhanvantiben Vallabhaji Gogri (Nanabhadiya - Mulund/Powai)
IIT	Heni Mehu Chheda	Innovative Instruments & Controls LLP Award	Matushri Laxmiben Lalji Rambhia (Gundala - Malad)
CA	Neel Rohit Soni	Popatlal Khimji Dedhia Smruti Award	"VIMALBEN Popatlal Dedhia (Sherdi - Mulund) "WellWishers , Family , FriendCircle"
CS/ICWA	Umang Hasmukh Rambhia	C.A Dhiraj Gala Award	Smt. ChandanBen C.A Dhiraj Gala (Wadala - Matunga)
Actural Science	Arya Jatin Chheda	Seva Samaj Excellence Award	Shri. K.V.O Seva Samaj
	Paras Anil Shethia	Seva Samaj Excellence Award	Shri. K.V.O Seva Samaj
MBA Finance	Monish Pravin Gogri	Pushp Prakash Award	Smt. Pushpaben Prakash Savla (Bhujpur - Thane)
MBA MKTG	Keval Pares Shah	J.N.K Lifters Award	Shri.Jayantilal Lalji Gala (Sadau - Matunga)
CAT	Jainam Rajen Dharod	Ashbai Manshi Nagda Award	Shri. Mulchand Manshi Nagda (Mothara - Nepeance Rd)
NEET UG	Heet Piyush Vora	GEE BEE Education Award	Sha.Lalji Lakhamsi Savla Charitable Trust (Pragpur - Matunga)
NEET PG	Dr Shikha Anish Gala	Mat. Bhagwatiben Jakhubhai Nandu Award	Smt. Rekhaben Pravin Jakhubhai Nandu (NanaBhadiya - Matunga)
Master of Science (Physocoly Counselling)	Kushali Vaibhav Gala	Bharat Rice Award	Shri Meghji Ravji Rambhia Charitable Trust (Gundala - Lalbaug)
MBBS	Neer Sanjay Savla	Gala Springs Award	Smt. Taramatiben Vasanji Harshi Gala (Dumra - Thane)
BDS	Mitali Kalpesh Gala	Jeevan Deep Award	Shri . ShantilalLalji Furia (Rayan - Parel)
MS	Deep Piyush Vora	Hiral Harsha Vora Layja Smruti Award	Matushri. Kantaben Premji Dedhia (Patri- Borivali)
MD	Kunjali Anish Gala	Dr. Chunilal Lalji Gala Award	Smt. Amrutben Dr.Chunnial Lalji Gala (Wadala- Mazgaon)
M Sc	Param Jayesh Mamania	Gautam Devshi Shah Smruti Award	Dr.Amrutben Devshi Shah (Changdai - Gowalia Tank)

We Thank you

- ❖ Donor Family of the Education Award - Shri Khimji Hemraj Chheda Memorial Trust & Chheda Jewellery Mart, Mumbai - 400 003
- ❖ Donors of the Shrut Gun Gaurav Award
- ❖ Guest of Honour - Shri Pannalal Chheda
- ❖ Chief Guest : Dr. Honey Savla and Mrs. Shreya Nagda
- ❖ Jury Members of Shrut Gun Gaurav Award Chandrika Dhiren Chheda (Vanki - Bhandup), Dr. Dipti Paras Gala (Lakhapur-Bhayendar), Sheetal Bhavin Nagda (Lathedi-Mulund), CS Avani Gala (Lakadiya-Malad)
- ❖ All special invitees, office bearers of education-oriented institutes, students and their families.
- ❖ Shri K.V.O. Sthankwasi Mahajan for allocation the hall
- ❖ Shri K.V.O. Deravasi Mahajan for allocating the Roman Vision Hall
- ❖ Decorators & Catereres - Shri Atul Visaria - D. D. & Sons
- ❖ Photography & Vidoegraphy : Hetal Arts, Shr Mahesh Shah and Shri Karan Shah
- ❖ Vardhman Graphics : Shri Viral Maru for banners, selfie stand and certificates.
- ❖ Red Moments L Shri Manishbhai Vora for the beautiful momentos
- ❖ Shri Ankur Kantilal Veera and Ms. Khitij Jayesh Savla for preparing PPT presentation
- ❖ Special thanks to Ms. Binita Maru and M/s. Upasana Arts Kaushik Sha for the creative patrika design.
- ❖ Special thanks to the Mirror Imaging Team - Deep and Shri Nevilbhai for creating beautiful instagram and facebook reels
- ❖ All the voleunteers present during the Elimination Round and Award Ceremony
- ❖ All those who directly or indirectly contributed to making this program a grand sucess

ભવિષ્યમાં પણ આવા જ ઉષ્માભર્યા સહકારની અપેક્ષા

❖ શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિના માર્ગદર્શક ❖

ડૉ. ઈલા મનોજ દેઢિયા (ગુંદાલા),

લક્ષ્મીચંદ કાકુભાઈ જૈન (ગુંદાલા) ❖ લક્ષ્મીચંદ કુંવરજી કેનિયા (બારોઈ)

❖ શૈક્ષણિક કાર્યક્રમ સમિતિ ❖

કન્વીનર - નયન હરેશ નિસર (વડાલા)

સમિતિ સભ્યો :- નેહલ ચંદ્રેશ રાંભિયા (ગુંદાલા) ❖ હની તેજસ ગોસર (સાભરાઈ),

હેમાલી નિર્મલ ગાલા (ગુંદાલા) ❖ કિંજલ દર્શન દેઢિયા (ભુજપુર),

દર્શીન નિખિલ દેઢિયા (કોટડી મહાદેવપુરી) ❖ ડૉ. નિખિલ કિશોર ગાલા (ભુજપુર)

શીતલ સચીન ગાલા (કાંડાગરા)

સાંત્વન

(તા. ૧ નવેમ્બર, ૨૦૨૫ થી તા. ૨૫ ડિસેમ્બર, ૨૦૨૫)

યક્ષુદાન : દેહ / ત્વચાદાન : અવયવદાન :

પ્રાર્થના રાખેલ નથી

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
ભારતી ભાણજી ખીમજી ગાલા	૬૦	ભુજપુર	વિકોલી
પ્રવીણ વેલજી ધરોડ	૭૨	પત્રી	નાલાસોપારા
કલ્યાણજી નાનજી પુંજા ગડા	૭૮	મોટી રાયણ	બોરીવલી
લીલાધર ખીમજી દેવજી ગાલા	૭૯	મોટા આસંબિયા	માટુંગા
નેશાબાઈ કલ્યાણજી કારુ પાસડ	૮૫	નાગ્રેયા	નાલાસોપારા
નલિન કલ્યાણજી નાગશી વીરા	૫૯	ડોણ	પરેલ વિલેજ
અ.સૌ. પ્રમીલાબેન ભાઈલાલ ધનજી ગડા	૭૪	બાડા	વડોદરા
મા. ભારતીબેન ઠાકરશી રવજી મામણિયા	૮૦	બેરાજા	કાલબાદેવી
મીઠાંબેન લખમશી પ્રેમજી કેનિયા	૯૫	મોટા આસંબિયા	ઉદવાડા
શાંતિલાલ વિશનજી પાલણ ગડા	૭૧	બાડા	પરેલ
મણિલાલ વેલજી ચના ગાલા	૭૨	કોટડી (મહા)	મુલુંડ
હરીશ (લાખાપુરનાં પ્રેમીલા દેવચંદ	૪૮	—	ડાંબિવલી
ગંગરના જમાઈ)			
મા. ગુણવંતીબેન હીરાલાલ ધારશી મારુ	૭૦	ચીઆસર	ચેમ્બુર
રમણીક હંસરાજ ખેતશી ગડા	૭૯	માપર	કાંદિવલી
શીલાબેન ગુલાબચંદ શાંતિલાલ શાહ/ગાલા	૮૧	મોટા આસંબિયા	મુલુંડ
ભવાનજી પ્રેમજી નેશશી ગાલા/ખીરાણી	૮૨	વાંકી	મુલુંડ
હેમચંદ લાલજી વીરજી માલદે	૭૨	કોડાય	ભાઈંદર
જાદવજી કાનજી વીરજી ગાલા	૮૦	મોખા	મુલુંડ
પ્રેમજી મુરજી મોશશી વોરા	૮૦	નવીનાળ	સાયન
અ.સૌ. દિવાળીબેન ગુલાબચંદ આણંદજી ગડા	૮૫	મોટી રાયણ	ઘાટકોપર
હીરજી મોરારજી લખમશી નંદુ	૮૬	વાંઠ	એરોલી

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
રમેશ શામજી નરશી રાંબિયા	૬૭	રામાણિયા	જોગેશ્વરી
કુસુમ અનિલ જીવરાજ ભેદા	૭૨	ભુજપુર	મીરા રોડ
મા. નિર્મળાબેન મગનલાલ શિવજી સાવલા	૮૨	બેરાજા	કુર્લા
મોહિત ભૂપેન્દ્ર ભવાનજી મામણિયા	૩૨	બેરાજા	પુના
વિરલ (તલવાણાનાં રસીલા કાંતિલાલ	૪૨	—	ઘાટકોપર
રતનશી દેઢિયાના જમાઈ)			
તારામતી પ્રવીણચંદ્ર કલ્યાણજી છેડા/શાહ	૭૩	મોટા આસંબિયા	મુલુંડ
લીલાધર દેવજી પ્રેમજી સાવલા	૮૪	બેરાજા	દાદર
જેઠાલાલ રામજી હીરજી ગાલા	૭૧	કાંડાગરા	ડાંબિવલી
કસ્તૂરબેન માવજી લખમશી ગડા	૮૦	ટુંડા	મુલુંડ
પ્રેમચંદ ચાંપશી હીરજી મારુ	૮૧	બિદડા	ભાંડુપ (૩૬૬)
હીરજી ભવાનજી માલશી છેડા	૮૨	મોખા	મલાડ
મા. ચંચળબેન વસનજી જેવત ગંગર	૮૮	બિદડા	બોરીવલી
નિખિલ શાંતિલાલ લીલાધર ગાલા	૩૫	કોટડા (રોહા)	જોગેશ્વરી
દીપક મુરજી શિવજી કારાણી /શાહ	૬૩	ખાડુઆ	ભાઈંદર
નાગજી રતનશી રામજી છેડા	૭૯	બેરાજા	વિકોલી
રામજી શિવજી ખેતશી ગડા	૯૦	માપર	જબલપુર
મા. સુંદરબેન લાલજી દેવજી વીરા	૯૨	દેશલપુર (કંઠી)	માટુંગા
મુલચંદ ખીમજી દેવજી ગાલા	૮૦	ભુજપુર	અમેરિકા
મા. મણિબેન રવજી શામજી કક્કા/શાહ	૮૦	બેરાજા	લાલબાગ
દેવચંદ પ્રેમજી કાનજી છેડા	૮૨	મોટી રાયણ	ડાંબિવલી
મધુકાંત પ્રેમજી ખીમજી દેઢિયા	૬૪	બિદડા	બિદડા

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
યતિન હરખચંદ લખમશી સાવલા	૬૬	ભુજપુર	વડાલા
સૂર્યકાંત દામજી કેશવજી ગાલા	૭૦	દેશલપુર (કંઠી)	મલાડ
લતા શાંતિલાલ જાદવજી ગાલા	૬૫	વડાલા	દેવલાલી
હીરાવંતી જયંતીલાલ પ્રેમજી વોરા	૭૧	નવીનાર	ઘાટકોપર
રતનબેન દામજી રતનશી સાવલા	૮૫	નાના ભાડિયા	સાંગલી
સચીન જિતેન્દ્ર કલ્યાણજી સંગોઈ	૪૧	બારોઈ	પુના
નિર્મલા શાંતિલાલ ગાંગજી વોરા	૭૩	મોટી ખાખર	ભાઈદર
હેમચંદ ખીંપશી વેલજી ગંગર	૭૩	ચુનડી	ભુજ
મોહનલાલ લીલાધર નથુ કારાણી	૭૫	ખારૂઆ	કાંદિવલી
સાકરબેન દામજી મુરજી કક્કા	૮૨	બેરાજા	ડોંબિવલી (૮૭)
મુલબાઈ શિવજી લધ્યા વીરા	૮૪	નવાવાસ	ડોંબિવલી
શામજી ગાંગજી જખુ ધરોડ	૮૬	પત્રી	પત્રી (૨૮ ૭)
કુ ભૂમિ દીપક કાનજી સોની	૩૨	લુણી	ભાંડુપ
રમેશ દામજી લાલજી ગંગર	૬૯	મોટી ખાખર	બોરીવલી
મા. સાકરબેન હંસરાજ દેવજી ગાલા	૯૫	સાડાઉ	નાગપુર (૩ ૭)
ચાંપશી મોનજી ધનજી દેઢિયા	૫૯	ભુજપુર	ડોંબિવલી
મૃદુલા હેમંત માવજી કુરિયા	૬૪	બિદડા	વાશી
શ્રુતિ કિશોર લાલજી સાવલા	૬૭	નાની તુંબડી	અમદાવાદ
પ્રવીણ પ્રેમજી પાસુ સાવલા	૬૮	ગુંદાલા	લોઅર પરેલ
નલિની ભાવિ લખમશી વોરા	૭૨	પ્રાગપુર	અંધેરી
જિજ્ઞા (ગેલડાનાં મંજુલા નાનજી પ્રેમજી ગાલાની સુપુત્રી)	૫૦	—	કાંદિવલી
રંજન નવીનચંદ્ર શામજી દેઢિયા	૭૨	નાની ખાખર	મુલુંડ
વીણા સુનીલ નગીનદાસ દેઢિયા	૭૨	ભુજપુર	મુલુંડ
મનહર વિશનજી મોનજી દેઢિયા	૭૮	નવાવાસ	અમદાવાદ
મંજુલા ટોકરશી પ્રેમજી વોરા	૮૨	નવીનાળ	બોરીવલી
સાકરબેન મગનલાલ ખીમજી મારુ	૮૩	બિદડા	ભાંડુપ
હંસરાજ નરશી વેલજી મારુ	૮૫	બિદડા	ચેમ્બુર
કુસુમ ધીરજ માવજી સાવલા	૭૬	વાંકી	બંગલોર
પ્રવીણચંદ્ર તલકશી વેરશી સાવલા	૭૯	નવાવાસ	મીરા રોડ

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
મા. ભાનુમતીબેન રાઘવજી કુંવરજી દેઢિયા	૮૦	સાડાઉ	ભાંડુપ (૧૭)
અ.સાં. વિમળાબેન જયંતીલાલ દામજી છેડા	૬૯	બિદડા	પરેલ
રમણીકલાલ જેઠુ માવજી ગડા	૮૦	રાયધણજર	સાંતાકુઝ
અ.સાં. પુષ્પા શાંતિલાલ જેવત ગાલા	૮૧	ભુજપુર	ભુજપુર
સતીષ હીરજી હેમરાજ ગાલા	૮૩	કોટડા (રોહા)	ડોંબિવલી
ક્રિયાંશ સની રમણીક નાગડા	૧	નરેડી	થાણા
ભારતી હંસરાજ કુંવરજી ગડા	૫૬	સાભરાઈ	ડોંબિવલી
ભારતીબેન પ્રદીપ નેમીદાસ ધનાણી	૬૫	બેરાજા	મલાડ
મા. લક્ષ્મીબેન રાઘવજી ખીમજી છેડા	૮૪	કાંડાગરા	ચેમ્બુર
યોગેશ હિંમતલાલ જેઠાલાલ ગંગર	૪૭	નાંગલપુર	થાણા
વસંત ખીમજી હરશી સંગોઈ	૭૬	કપાયા	ગોરેગામ
અ.સાં. સરલાબેન સુંદરજી મોરારજી ગોસર	૭૫	માપર	સાંતાકુઝ
બા.બ્ર. જયંતીલાલ વેલજી ચના છેડા	૭૮	બગડા	ચેમ્બુર
કલ્યાણજી હીરજી રામજી ગાલા	૮૮	વડાલા	જલગામ
ઉમરશી ભવાનજી દેવશી ગાલા	૯૧	કાંડાગરા	મારુંગા
લક્ષ્મીબેન શામજી ઉમરશી ભેદા	૯૪	ભુજપુર	મુલુંડ
મા. હીરાબેન નાનજી શિવજી ગડા	૯૭	મેરાઉ	ખેતવાડી
ચંચળબેન ખીમજી શિવજી રાંભિયા	૭૫	કપાયા	નાલાસોપાર
મંજુલાબેન (લાયજાનાં વેલબાઈ ભીમશી છેડાની સુપુત્રી)	૭૬	—	ડોંબિવલી
શાંતિલાલ વસનજી ભાણજી પોલડિયા	૮૬	બિદડા	બાંદ્રા
તરુણ હરિલાલ ગાંગજી કુરિયા	૪૬	ડોણ	ડોંબિવલી
ભારતીબેન નેમજી ધનજી દેઢિયા	૬૯	મોટી ખાખર	કાંદિવલી
કાંતિલાલ મગનલાલ ભવાનજી ગોગરી	૭૪	કોડાય	પુના
મા. નિર્મળાબેન જીવરાજ વસાઈયા નિસર	૭૯	નાગ્રેયા	ભાંડુપ
મા. હેમકુંવરબેન દામજી પુનશી કેનિયા	૯૪	વડાલા	થાણા
હરેશ મગનલાલ ખીમજી દેઢિયા	૪૭	કોટડી (મહા.)	ડોંબિવલી
ભારતીબેન રાઘવજી રવજી ગોગરી	૮૬	વડાલા	ગોરેગામ
ચિરાગ મુકેશ ખીમજી સૈયા	૩૫	કારાઘોઘા	નાલાસોપારા
લીલાવંતી દેવચંદ રામજી છેડા	૮૦	કાંડાગરા	હૈદરાબાદ

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
કેયુર જયંતી કલ્યાણજી પોલરિયા	૪૯	સણોસરા	થાણા
કલ્યાણજી નરશી રવજી નાગડા	૮૬	ભોજાય	ભોજાય
ચાંપશી કુંવરજી સતિયા	૮૯	તુંબડી	ભુજોડી
પ્રવીણ શિવજી ખેતશી સાવલા	૭૫	બેરાજા	મલાડ
રતનબેન લક્ષ્મીચંદ ઠાકરશી દેઢિયા	૮૦	નાંગલપુર	સમાઘોઘા
રક્ષા ગાલા	૬૧	વડાલા	બોરીવલી
કીર્તિ રવજી વરજાંગ મારુ	૬૧	નાના ભારિયા	નાલાસોપારા
ભૂપેન્દ્ર ગાંગજી પ્રેમજી ઘરોડ	૬૧	બારોઈ	મલાડ
વાસંતી વિસનજી રવજી વોરા	૮૪	ગેલડા	બોરીવલી
નીતિન મુલચંદ ભવાનજી વિસરિયા	૫૩	કોટડા (રોહા)	કોટડા (રોહા)
રસિક હીરજી પ્રેમજી શાહ /ગડા	૭૨	કોડાય	મલાડ
ગ.સ્વ. કુસુમ મુલચંદ વશનજી વિસરિયા	૬૪	કોડાય	કલ્યાણ
જયંતીલાલ ખીમજી વેરશી ગોગરી	૭૪	ભુજપુર	લોહાર ચાલ
લક્ષ્મીચંદ ભાણજી ધનાણી	૭૭	બેરાજા	પ્રયાગરાજ
ધીરજલાલ દામજી મોનજી ભેદા	૮૦	નાંગલપુર	બોઈસર
રતનબેન ખીમજી મેઘજી મારુ	૮૬	હાલાપુર	ઘાટકોપર
ભાવેશ પોપટલાલ કુંવરજી ગાલા	૫૨	છસરા	ડોંબિવલી
બીના દિનેશ કુંવરજી દેઢિયા	૫૬	કપાયા	બોરીવલી
શાંતિલાલ વીરજી વેરશી દેઢિયા	૭૪	વરંડી મોટી	ડોંબિવલી
વેજબાઈ લખમશી ડુંગરશી રાંભિયા	૧૦૩	નાના ભારિયા	નાના ભારિયા
કૃ. નીતા શિવજી લાલજી છેડા	૫૬	લાયજા મોટા	અંધેરી
નવીન પ્રેમજી કાનજી ધનાણી	૭૫	દેવપુર	પુના
નવલબેન ધનજી વસનજી ગોસર	૮૩	ગોધરા	માટુંગા
કીર્તિ કુંવરજી વીરા	૬૪	ભીંસરા	ભાઈંદર
મા. તારાબેન શામજી જીવરાજ સાવલા	૮૦	સુવઈ	કલવા (સંથારો)
માવજી વેરશી લખમજી વીરા	૮૩	સાડાઉ	માટુંગા
દેવજી ચના પાસુ ગંગર	૯૦	ટુંડા	અંધેરી
ભરત ધીરજલાલ ભવાનજી ગાલા	૭૨	છસરા	યુએસએ
કાંતિલાલ પાસુ પ્રેમજી ગાલા	૭૫	મોખા	અંધેરી
પુષ્પા ધીરજલાલ દેવજી ગડા	૭૯	નાના ભારિયા	ગોરેગામ

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
દેવચંદ રામજી સાવલા	૭૦	શેરડી	દાદર
ધીરજ રવજી કાનજી સંગોઈ	૭૫	કપાયા	આણંદ
મા. હંસાબેન જગદીશ શામજી છેડા	૮૪	મોટી ઉનડોઠ	ઘાટકોપર
અનીષ (ચિંટુ) પેરમજી નાનજી છેડા	૫૪	પુનડી	દાદર
(બન્ને ઘૂંટણનાં સાંધા- હાડકાં મેનિસ્કસ અને ટેન્ડન સહિત દાન કરેલ છે)			
કિરણ જયંતીલાલ ખીમરાજ લાલન	૬૧	કોડાય	અંધેરી
નાનચંદ રતનશી દેવશી સાવલા	૭૯	કોટડી (મહા)	ડોંબિવલી
વલ્લભજી મેઘજી શિવજી સાવલા	૭૯	સ્તાડિયા ગણેશ	પાલઘર
મંજુલા ચુનીલાલ વેલજી સાવલા	૭૯	ડેપા	ઘાટકોપર
મા. કેસરબેન શામજી લખમશી ગોગરી	૮૭	ગુંદાલા	અમદાવાદ
મા. કસ્તૂરબેન વીરચંદ રવજી નંદુ	૮૭	નાના ભારિયા	ભાંડુપ
વસુંધરા દામજી વેલજી ગોગરી	૮૮	ત્રગડી	ગોરેગામ
વલ્લભજી હીરજી ગડા	૯૦	મોટા સ્તાડિયા	વડોદરા
મેઘજી નેણશી જેવત ગાલા	૯૦	મોટી ઉનડોઠ	ડોંબિવલી
લક્ષ્મીબેન વેલજી હધુ લાપસિયા	૯૨	મોખા	મલાડ
દિનેશચંદ્ર જયંતીલાલ કેશવજી ગડા	૭૯	કોડાય	અંધેરી
મા. ઉષા કિશોર ભવાનજી સાવલા	૬૪	વાંકી	થાણા
દિલીપ રામજી ગણશી વિસરિયા	૬૫	ખાડુઆ	જોગેશ્વરી
પુષ્પાબેન પ્રેમજી દેવજી વીરા	૮૫	દેશલપુર (કંકી)	કાંદિવલી
ગુલાબચંદ આણંદજી લાલજી ગડા	૮૫	મોટી રાયણ	ઘાટકોપર (૧ઉ)
પુષ્પાબેન દામજી ગાંગજી દેઢિયા	૮૯	પત્રી	બોરીવલી (૫ઉ)
ઊર્મિલાબેન નાગશી હીરજી દેઢિયા	૭૭	સાડાઉ	બોરીવલી
હંસરાજ વેલજી મુરજી ગાલા	૮૫	મોટી ઉનડોઠ	કોપર ખેરણે
મુલચંદ રણશી રતનશી ગડા	૯૨	બાડા	નાલાસોપારા
પ્રભાવતીબેન દેવશી વીરજી ગોગરી	૭૪	ભુજપુર	બોરીવલી
રૂક્મણીબેનજયંતીલાલ ભાણજી શાહ/ગડા	૮૧	મોટી રાયણ	સાંતાકુઝ
પ્રેમજી રતનશી ગડા	૯૦	નવાવાસ	જુહુ
ગં.સ્વ. જવેરબેન ઠાકરશી વજપાર સાવલા	૮૦	કારાઘોઘા	કાંદિવલી
મિતેશ નવીન ગાંગજી છેડા	૩૭	ગોધરા	ઘાટકોપર
રમેશ વિશનજી ભાણજી બોરીયા	૬૮	વાંઢ	કોલકાતા

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
શોભા ચંદ્રકાંત હરશી છેડા	૭૧	નાના આસંબિયા	નાના આસંબિયા
હરખચંદ લખમશી રાયશી સાવલા	૭૫	નાની તુંબડી	છિંદવાડા
પ્રવીણ દેવજી ધનજી ગડા	૭૩	રાયધણજર	ડોંબિવલી
ગુણવંતી શાંતિલાલ વીરજી ગાલા	૮૧	મોટા આસંબિયા	કોલ્હાપુર (૨ઉ)
મા. લીલમબેન ધીરજલાલ ટોકરશી કાપરિયા	૮૪	પત્રી	હૈદરાબાદ
ઝવેરબેન કરમશી ઉમરશી દેઢિયા	૭૯	ભોરારા	ડોંબિવલી
કાંતિલાલ પ્રાગજી શામજી મેકોની	૯૬	નાની ખાખર	માટુંગા
પ્રભાબેન પ્રેમજી દેવજી દેઢિયા	૮૨	ભુજપુર	ડોંબિવલી
કેશવજી નાનજી ધારસી સૈયા	૮૬	બેરાજા	અમદાવાદ
શાંતિલાલ ભોજરાજ ચાંપશી પાસડ	૯૧	દેઢિયા	ઘાટકોપર
ડો. પારૂલ (શેરડીના અરુણા ડો. નવીન ધારશી દેઢિયાની સુપુત્રી)	૫૦	—	માનખુર્દ
ભારતીબેન ધીરજલાલ ભાણજી ગાલા	૬૮	પત્રી	મુલુંડ
મા. મુંદરબેન મણિલાલ હેમરાજ છેડા	૭૭	કુંદરોડી	અલ્ટામાઉન્ટ
જયંતીલાલ પ્રેમજી વીજપાર દેઢિયા/પેઘાણી	૭૭	બિદડા	મુલુંડ
ભાણજી ખીમજી વરજાંગ ગડા/શાહ	૮૧	પત્રી	ડોંબિવલી
વિનોદ કેશવજી વીરજી ધરોડ	૬૩	પત્રી	કોપરબેરણો
દામજી નાનજી દેવશી છેડા	૮૧	મોટા આસંબિયા	બોરીવલી
વિશનજી ભવાનજી ગાંગજી ગાલા	૮૬	દેશલપુર (કંઠી)	પુના
જવેરબેન દામજી લાલદી ગંગર	૯૨	મોટી ખાખર	અંધેરી (૮ઉ)
ગિરીશ કલ્યાણજી મુલજી છેડા	૬૦	ઉનડોઠ	યવતમલ
ગ.સ્વ.મા. પાનભાઈ વિશનજી પાસુ રાંબિયા	૮૮	રામાણિયા	ચેમ્બુર
લક્ષ્મીબેન વિશનજી હીરજી દેઢિયા	૯૭	મેરાઉ	અંધેરી
પ્રાર્થના રાખેલ છે			
મા. પુષ્પાબેન જેઠાલાલ પ્રેમજી વિસરિયા	૮૩	બાડા	મુલુંડ
વસંત રવજી ધારશી નાગડા/શાહ	૮૧	કોડાય	દાદર
રમેશ ડુંગરશી પ્રેમજી ખિમસિયા	૬૩	પ્રાગપુર	વાશી
ભાનુબેન નવીન કરમશી છેડા	૭૧	લુણી	માટુંગા
દામજી લાલજી વીજપાર ગાલા	૮૩	વડાલા	સિક્કાનગર

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
પ્રાર્થના રાખેલ છે			
જ્યાલક્ષ્મી દામજી વીરજી ધરોડ	૮૧	પત્રી	ભાયખલા
ચંદ્રકાંત ખીંચશી પચાણ નાગડા	૬૪	નરેડી	ડોંબિવલી
કિરણ દામજી ભાણજી ગંગર	૬૩	નાંગલપુર	મઝગામ
પુશાલ સુરજી શામજી છેડા	૬૯	કુંદરોડી	પુના
મોહિત મોહનલાલ દામજી દેઢિયા	૫૪	નાના રતાડિયા	સાંગલી
મા. શાંતાબેન કાંતિલાલ લાલજી ખુથીયા	૮૬	સાડાઉ	ચેમ્બુર
અ.સૌ. દયાવંતી ચુનીલાલ રવજી છેડા	૮૦	નાના ભાડિયા	ઘાટકોપર
પ્રેમચંદ વીરજી મુરજી મોતા	૯૦	ભુજપુર	ચર્ની રોડ
પુશાલ તેજપાર વેલજી ગોસર	૭૧	વિઠ	સાત રસ્તા
અમરશી વેરશી રીટા	૭૨	લાકડિયા	અંધેરી
મુલચંદ પાલણ શિવજી હરિયા	૬૮	શેરડી	મુલુંડ
ગોવિંદજી કેશવજી ઉમરશી ગડા	૮૬	બાડા	ઘાટકોપર
હસમુખ રવિલાલ લીલાધર પાસડ	૬૫	કોટડા (રોહા)	ભાંડુપ
પ્રભાબેન હેમચંદ મુરજી પોલડિયા	૭૬	તલવાણા	કુર્લા
લક્ષ્મીચંદ હીરજી તલકશી છેડા	૭૯	પત્રી	માટુંગા
કસ્તૂરબેન હરખચંદ શામજી છેડા	૮૭	મોટી રાયણ	ભાઈદર
કેશવજી તલકશી વેલજી પાસડ	૯૪	દેઢિયા	સાંતાકુઝ
કુ. જીલ વિનોદ લાલજી વોરા	૩૧	બેરાજા	વડાલા
વર્ષા ગાંગજી ગણપત દેઢિયા	૬૬	નાના આસંબિયા	મલાડ
માવજી ધારશી કોંરસી ગાલા	૯૨	મોખા	કાંદિવલી
જયંતીલાલ મોરારજી દેઢિયા	૮૦	ભોરારા	ચેન્નાઈ
શામજી ભાણજી માડણ છેડા	૮૬	મોટી રાયણ	ગોરેગામ
કલ્યાણજી કારુ દેવજી ગોસર	૮૯	વિઠ	હૈદરાબાદ
હીરજી પદમશી નથુ છેડા	૮૭	બિદડા	માટુંગા
કંચન નવીન સોજપાર સાવલા	૬૬	રામાણિયા	મુલુંડ
મા. ધનવંતીબેન વિશનજી જીવરાજ ગડા	૮૮	રાયધણજર	થાણા
કિશોર (સુરેશ) રતનશી પાલણ ગાલા	૮૨	મોટા લાયજા	દાદર
ધીરજલાલ ચન્ના રણશી છેડા	૭૦	ગોધરા	ભાંડુપ
ચીમનલાલ ચુનીલાલ ચના સાવલા	૮૬	ગુંદાલા	મલાડ

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
પ્રાર્થના રાખેલ છે			
અ.સૌ. રાજશ્રી ધીરજ કાનજી દેઢિયા	૬૪	ભુજપુર	ડોંબિવલી
તેજશી ભચુ અખા ગડા	૭૮	વામકા	સાંતાકુઝ
દામજી વેલજી ધારશી ગાલા	૭૯	વડાલા	વાપી
સમીર અમૃતલાલ કુંવરજી સાવલા	૪૮	ખારોઈ	થાણા
સતીષ શામજી રામજી છેડા	૭૩	કાંડાગરા	ચેમ્બુર
પુરબાઈ મુરજી ખીમજી વિસરિયા	૮૨	ગઢશીશા	ડોંબિવલી
વિંઝઈબેન પાંચાલાલ પોપટલાલ સાવલા	૯૦	સુવઈ	થાણા
નરેન્દ્ર મોરારજી ટેરાજ દેઢિયા	૭૦	કોડાય	ડોંબિવલી
કલ્યાણજી રતનશી વેલજી દેઢિયા	૮૭	ચૂનડી	ઘાટકોપર
હરખચંદ મોરારજી રણશી દેઢિયા	૬૭	મોટી ખાખર	ડોંબિવલી
ભોગીલાલ મોરારજી દેવજી રાંભિયા	૮૦	રામાણિયા	અંધેરી
મા. તેજભાઈ લાલજી જીવરાજ નાગડા	૮૫	નરેડી	અંબરનાથ
પંકજ લાલજી કુંવરજી વિસરિયા	૫૮	કુંદરોડી	થાણા
ભવાનજી લખમશી ગાંગજી નિસર	૬૦	આધોઈ	ચેમ્બુર
હસમુખ ખીમજી રવજી પોલરિયા	૬૮	બિદડા	મુલુંડ
પ્રીતિ નરેશ શિવજી શેઠિયા	૫૨	વડાલા	થાણા
ડો. ખુશાલ ધનજી હીરજી વિસરિયા	૭૪	ભોજાય	મુલુંડ
નેણશી રવજી રામજી નિસર	૭૭	આધોઈ	અંધેરી
મા. લક્ષ્મીબેન ભવાનજી ખીંચશી ગોસર	૮૦	શેરડી	ચેમ્બુર
હર્ષાબેન વિનોદ રાજા નિસર	૫૫	આધોઈ	ચેમ્બુર
હંસા હરીશ વેલજી મારુ	૬૭	બિદડા	દહિંસર
અંકિત અશ્વિન લાલજી છેડા	૩૮	રતારિયા ગણેશ	ડોંબિવલી
પીયૂષ (ચિઆસરનાં નવલબેન ભવાનજી અને ડુમરાનાં નાથભાઈ હંસરાજ ગોસરના જમાઈ)	૬૨	—	અમરાવતી
રમેશ રતનશી ધનજી ગાલા	૭૫	કાંડાગરા	ડોંબિવલી
લક્ષ્મીબેન ખીમજી હંસરાજ લાલન	૯૦	કોડાય	જબલપુર
ઈવાન સચીન દેવજી કુરિયા	૧૬	લાકરિયા	કાલા ચૌકી
અમીષા કીર્તિ નાનજી સંયા	૫૫	મોખા	મલાડ
ભાનુમતીબેન જેઠાલાલ ઉમરશી છેડા	૯૦	વાંકી	કાલા ચૌકી

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
પ્રાર્થના રાખેલ છે			
હરખચંદ શામજી રવજી નાગડા	૭૪	ભોજાય	કાંદિવલી
જવેરબેન પ્રેમજી નેણશી ધરોડ	૯૩	નવીનાળ	ચેમ્બુર
સુરેખાબેન પ્રવીણ હીરજી રાંભિયા	૬૬	મુંદ્રા	દાદર
જ્યોત્સ્નાબેન કિશોર નાનજી છેડા	૭૦	મોટા આસંભિયા	મુલુંડ
વિનોદ નાનજી નરશી ગંગર	૭૨	છસરા	અમદાવાદ
ખીમઈબેન કેશવજી માઈયા રીટા	૯૩	લાકરિયા	મલાડ
મહેન્દ્ર પ્રેમજી દેવજી ગોસર	૬૬	નરેડી	ઘાટકોપર
વસંતભાઈ શિવજી ખીમજી મામણિયા	૭૪	કપાયા	વિલેપાર્લ
પ્રભાવતી ચાંપશી દેવજી ગડા	૯૫	ગુંદાલા	ચેમ્બુર
વિનોદ જીવરાજ કોરશી કારિયા	૬૭	કકરવા	દાદર
દામજી ચાંપશી અજા વિક્રમાણી	૯૪	કોટડા રોહા	ફોર્ટ
ભાણભાઈ ડુંગરશી લીલાધર ગાલા	૯૫	ખારૂઆ	ડોંબિવલી
હરખચંદ લખમશી પુનશી મારુ	૬૫	પુનડી	દહિંસર
રાહુલ વિશનજી ગોવિંદજી વિસરિયા	૪૯	રાયધણજર	મુલુંડ
વેલજીભાઈ જખુ કારા છેડા	૬૯	ભચાઈ	સાંતાકુઝ
તારાબેન પ્રેમજી પુંજા છેડા	૮૧	નાના ભારિયા	દાદર
રાજેશ પ્રવીણચંદ્ર લાલન	૬૨	કોડાય	કોડાય
હરખચંદ રતનશી કાંઈઆ સંગોઈ	૭૩	પુનડી	માટુંગા <small>લિવર ઉડ-તી</small>
ચંદ્રકાંત વીરજી વેરશી શાહ/રાંભિયા	૮૩	રામાણિયા	મુલુંડ
યોગેશ હીરજી ખીમજી ગાલા	૬૩	છસરા	ઘાટકોપર
અ.સૌ. પ્રીતિ (કુંદરોડીના મા. શાંતાબેન લાલજી કુંવરજી વિસરિયાની સુપુત્રી)	૫૮	—	ચેમ્બુર
કેશવજી મેઘજી હેમા વીરા	૮૩	મકડા	દાદર
સુદરબેન રતીલાલ કુંવરજી કુરિયા	૮૫	તલવાણા	સાંતાકુઝ
હેમલતા રાધવજી દેવજી ગલિયા	૭૬	લુણી	મીરાસોડ
રતનબેન શામજી કાનજી સાવલા	૮૧	ડેપા	અંધેરી
કાળધર્મ પામેલ છે			
પૂ. મુનિરાજશ્રી નિગ્રંથભૂષણ વિજયજી મ.સા.	૬૦		
સાધ્વીશ્રી રવિપ્રભાશ્રીજી મ.સા.	૮૮		

"OOPS! ANOTHER POWER CUT!"

India's most chanted sermon during monsoons. But don't lose hope. While we may not have a savior in shining armor to miraculously bring back the electricity, we do have a powerful solution: UPS systems.

Why Choose Our UPS Systems?

Uninterrupted
Productivity

Superior
Protection

Energy
Efficiency

Easy Installation
and Maintenance

Don't let power cuts dim your productivity and peace of mind. Embrace the era of UPS systems and ensure that you are always powered up, no matter what.

 info@netlabindia.com

 +91 88790 04536

Head- Office: - 41, Sarvodaya Ind. Est., Off. Mahakali Caves Road, Andheri (E.), Mumbai, 400093
Main Branch: - Plot no. A-142, Rd Number 23, Wagle Industrial Estate, Thane (W.), Thane, 400604

श्री क.वि.ओ. सेवा सभाज

संस्थानी विविध प्रवृत्तियो

पुक भेंक

संखवनी स्वास्थ योजना

पगडंडी

सांस्कृतिक कार्यक्रम

समुह लगन

स्त्री उत्कर्ष लोन

शिक्षण लोन
कोम्प्युटर लोन

क्रिकेट, वोलीबोल
बास्केट बोल, कुटबोल

रमतगमत

व्यक्तित्व विकास
वक्तुत्व स्पर्धा
OUTDOOR CAMP
MEET

रहेठाषा लोन

शैक्षणाक सन्मान
विदेश सेमीनार
श्रुत-गुण-गौरव